Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIX., št. 144

Ljubljana, petek 24. junija 1938

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Evropska politika okrog Španije

Najnovejše pobude za rešitev španskega vprašanja so spet pokazale, da je od likvidacije španske državljanske vojne odvisna ureditev mnogih perečih evropskih vprašanj. Španska zadeva je postala ena izmed osnov za presojo odnošajev med velesilami. Posebno otipljivo se je to pokazalo v razmerju med Anglijo in Italijo, saj je znano, da se je predvsem zaradi Španije zavleklo uveljavljenje angleško-italijanskega velikonočnega sporazuma.

V tem ozadju moramo, kakor kažejo poročila, iskati nedvomno glavni neposredni povod za iskanje novih rešitev španskega problema. Zaradi Španije so se v glavnem razbila tudi pogajanja med Francijo in Italijo, ki naj bi po zamisli angleškega premiera Chamberlaina dopolnila angleško-italijanski sporazum. Skratka, dokler se velikonočni sporazum med Anglijo in Italijo ne uveljavi, ni mogoče misliti na nobeno nadaljnjo akcijo za splošno pomirjenje Evrope. Ako bi ostalo pri sedanjem negotovem položaju v tem pogledu, bi morala Anglija nujno spremeniti svoje zunanjepolitične načrte. Ker je Chamberlain pred meseci prav zaradi njih izvedbe žrtvoval tedanjega zunanjega ministra Edena, je za vsakogar razumljivo, da gre sedaj med drugim tudi za Chamberlainov osebni prestiž in za prepričevalnost o koristnosti njegove in Halifaxove politike.

Ako upoštevamo, da je Chamberlain ob Edenovi demisiji dne 21. februarja t. l. izrecno poudaril, da smatra njegova vlada »ureditev španskega vprašanja za bistveni del slehernega sporazuma z Italijo« in da je to ponovil tudi še 2. maja v zvezi z razpravo o velikonočnem sporazumu z Italijo, da pa je na drugi strani zmaga generala Franca za Italijo prav tako važno prestižno vprašanje, si lahko predstavljamo, kolikšne so še težave za uveljavljenje novega sporazuma med Anglijo in Italijo, od katerega je končno odvisno tudi zbližanje med Francijo in Italijo.

Pri vsem tem pa ne gre toliko za nasprotja v nekaterih tehničnih vprašanjih, o katerih je bil na primer 21. t. m. dosežen popoln sporazum v londonskem odboru za nevmešavanje v španske zadeve, kolikor za dokončno rešitev španskega problema. Anglija hoče špansko zadevo čimprej likvidirati, ker se zaveda, da španske homatije le preveč zaposlujejo njeno pozornost, ki bi bila danes potrebna še marsikje drugod. Zato je ona za vsak primeren kompromis v španski zadevi, ako bi za njegovo ceno dosegla italijansko sodelovanje v evropski politiki.

Z nekaterimi pridržki velja to tudi za Francijo, ki svojo zunanjo politiko bolj in bolj navezuje na angleško. Odkar je tudi Rusija pokazala v španski zadevi večjo popustljivost, je Pariz glede Španije mnogo bolj svoboden. Za njegovo stališče v španskem vprašanju so sedaj merodajni predvsem neposredni življenjski interesi, o katerih poudarjajo francoski listi, da »jih ni mogoče ločiti od interesov ostalih velesil in onih, ki na osnovi političnega, teritorialnega in pomorskega statusa quo v Sredozemlju odrejajo splošno evropsko ureditev.«

Glede Nemčije lahko rečemo, da na hitri likvidaciji španskega vprašanja ni posebno interesirana, dočim je za Italijo poglavitna stvar predvsem Francova zmaga. S sporazumom v londonskem odboru, ki je, kakor rečeno, bolj tehničnega značaja, so se nasprotja posameznih stališč nedvomno precej zabrisala, toda to še ne pomeni, da so se velesile v načelu že sporazumele tudi glede one končne rešitve španskega vprašanja, od katere je prvenstveno odvisna ureditev odnošajev med velesilami. V Londonu dobro vedo, da je od rešitve španske zadeve odvisna rešitev marsikaterega drugega evropskega vprašanja. Zato razumemo nove napore angleške vlade za likvidacijo španske zadeve in zato tudi razumemo, zakaj ni hotel Chamberlain ob priliki poslednjih incidentov v Španiji, da si so bili zaradi njih direktno prizadeti tudi angleški interesi, pokvariti položaje s preostrimi izjavami.

Sporazum v londonskem odboru je nedvomno prinesel nekoliko olajšanja v špansko napetost, toda glavno vprašanje, ali je namreč ž njim že storjen tudi odločilni korak za končno likvidacijo španske zadeve in s tem uveljavljenje velikonočnega sporazuma med Anglijo in Italijo, kateremu pripisujeta obe državi tako glede svojih posebnih interesov kakor glede na splošni evropski položaj izreden pomen, ostaja slej ko prej odprto. Kakor kažejo glasovi angleškega in italijanskega časopisja, se mnenja angleške in italijanske vlade glede trenutka uveljavljenja velikonočnega sporazuma še vedno križajo. Vendar se pogajanja z obeh strani nadaljujejo z najboljšo voljo, ker sta, kakor se zdi, na uveljavljenju novega sporazuma obe vladi enako močno interesirani. Pri Chamberlainu gre še posebej za prestižno vprašanje, ki se tiče vse njegove zunanje politike po Edenovi demisiji. Zato morda ni povsem neutemeljen optimizem, ki ga kažejo te dni v Londonu in deloma tudi v Parizu, dasi narekuje splošni evropski razvoj še vedno tudi nekoliko skepse.

HALIFAX PROTI POLITIKI IZOLACIJE

Izolacijska politika ne ustreza potrebam držav — Anglija bo branila svoje pravice in svoboščine proti vsakomur

London, 23. junija. b. Na banketu kraljevskega zavoda za proučevanje zunanjepolitičnih vprašanj je spregovoril tudi zunanji minister Halifax, ki je v svojem govoru z vso odločnostjo odklonili politiko tako zvane izolacije in se je v teh svojih izvajanjih v celoti pridružil nedavnim izjavam ameriškega zunanjega ministra Cordella Hulla.

Dvomimo, je dejal lord Halifax med drugim, da bi imel evangelij izolacijske politike mnogo pristašev v Angliji, predvsem zato ne, ker bi taka politika ne bila vredna velikega naroda, potem pa tudi zato ne, ker so se Angleži že prepričali, da je neizvedljiva. Svet je vedno bolj medsebojno povezan. Tudi ameriški državni tajnik Cordell Hull je izjavil, da izolacijska politika po njegovem najglobljem prepričanju ne ustreza varnostnim potrebam držav. Ako velja to za Zedinjene države, mora še neprimerno bolj veljati za Veliko Britanijo, katere imperij je tako obsežen. To sicer ne pomeni, da hočemo našo državo zaplesti v spore, ki se nas ne tičejo, temveč je v tem samo spoznanje, da utegnejo biti kdaj prilike močnejše od volje ljudi, kajti ko izbruhne vojna, ni mogoče prerokovati, kje se bo ustavila. Kdo je n. pr. l. 1914 pričakoval, da bodo tudi Zedinjene države zapletene v vojno, ki je tedaj izbruhnila, samo zato, ker je bil avstrijski prestolonaslednik umorjen v malem mestu, katerega ime je le malo Američanov poznalo.

Ako spoznavamo, da bi bila izolacijska politika pogubna za vse narode, potem pa moramo seveda tudi vse storiti, da katastrofo preprečimo. Anglija ima za to nekatere dobre pa tudi slabe pogoje. Eden izmed najbolj neugodnih pogojev je ta, da Anglija često ne more razumeti miselnosti drugih narodov, ker že nad 1000 let ne pozna vojne na svojih tleh. Pozitivni pogoji pa so: angleško spoštovanje prava, prepričanje, da mora biti pravo ne le pravično, temveč se mora tako zdeti tudi množicam, ter angleška vera v toleranco. Angleška vlada ne želi s svojo akcijo škodovati nobenemu narodu, pač pa hoče vso svojo težo postaviti v službo svetovnega miru na osnovi spoštovanja pravnih obveznosti. Mednarodna skupnost, v kateri bi bilo pravo samo poslušna služabnica sile, nam ni potrebna. Zato smo trdno odločeni, braniti angleške pravice in svoboščine nasproti vsakemu, na zunaj in na znotraj.

London, 23. jun. o. »Daily Express« poroča o pogajanjih za kredite, ki naj bi jih Italija in neke srednjeevropske ter balkanske države dobile na angleškem denarnem trgu in za katere naj bi jamčila angleška vlada. V borznih krogih razpravljajo z vedno večjo vnemo zlasti o kreditih za Italijo, ki naj bi prav za prav nakupila na londonskem tržišču 10 do 11 milijonov ton kanadskega žita, kolikor ga bo rabila prihodnje leto za prehrano prebivalstva, angleški finančniki pa bi zanjo založili potrebna finančna sredstva. Italija bi za prouslugo takoj izpolnila vse pogoje za uveljavljenje italijansko-angleškega sredozemskega sporazuma.

Razen tega so se pojavile v zvezi z obiskom bivšega rumunskega ministrskega predsednika Tataresca v Londonu tudi govorice o posojilu, ki naj bi ga dobila od Anglije Rumunija na osnovi podobne pogodbe, kakršna je bila pred kratkim sklenjena med Anglijo in Turčijo. Angleži bi bili pripravljeni dati Rumuniji kredite za njeno oborožitev, obenem pa skleniti z njo tudi posebno vojaško pogodbo. Pozneje naj bi se ta finančno-politična akcija angleške vlade razširila še na druge manjše srednjeevropske in jugovzhodne evropske države.

Militarizacija japonskega gospodarstva

Omejitev uvoza za vojno manj potrebnih surovin, racionalizacija življenjskih potrebščin

Tokio, 23. jun. br. List »Niči Niči« je te dni objavil vest, da namerava japonska vlada formalno napovedati Kitajski vojno, da bi na ta način preprečila podpiranje Kitajske po drugih državah. Danes je ministrski predsednik knez Konoye sprejel novinarje in je to vest demantiral kot popolnoma neresnično. Japonska nima povoda napovedati Kitajski vojne, ker bi s tem priznala Briand Kellogov pakt in pogodbo devetih velesil, ki jih je že pred dvema letoma odpovedala, pač pa bo zunanji minister skušal po diplomatski poti prepričati tuje vlade, da pomeni vsako podpiranje Kitajske samo podaljšanje kitajske vojne. Japonskemu narodu hoče vlada natočiti čistega vina in ga podrobno poučiti o finančnem in gospodarskem položaju države. Ves japonski narod mora vedeti, da vojne na Kitajskem še ne bo tako kmalu konec in se mora zaradi tega Japonska pripraviti na dolgotrajno vojno. V zvezi s tem je bil v okviru vlade osnovan poseben odbor, v katerem so poleg predsednika vlade zunanji, vojni in finančni minister. Ta odbor je prevzel vrhovno vodstvo v kitajskih zadevah in bo določal smernice za politiko Japonske tako na političnem kakor na gospodarskem in vojaškem področju.

Prvi ukrepi tega odbora so bili danes objavljeni. Uvedena je najstrožja kontrola nad uvozom. Odslej se bodo smele uvažati le take surovine, ki so za vojaške potrebe neobhodne, uvoz manj važnih surovin pa se bo omejil do skrajnosti. Finančni položaj države, povzročen zaradi velikih izdatkov za vojno na Kitajskem, narekuje nujno tudi razne finančnopolitične ukrepe, da si država zagotovi potrebne devize za nakup neobhodno potrebnih surovin in vojnih potrebščin v inozemstvu. Zaradi tega je uvedena najstrožja devizna kontrola, notranja potrošnja pa bo racionirana in omejena, ker bo le na ta način mogoče izdržati dolgotrajno vojno. Vsa letošnja žetev riža in drugih živil bo zasežena in se bodo živila prebivalstvu odslej razdeljevala po posebnih nakaznicah.

Tudi veletok Jangce prestopil bregove

Vedno strašnejša poplavna katastrofa na Kitajskem Štiri japonske divizije v nevarnosti

Hankov, 23. jun. o. Kakor na obrežjih Rumene reke, so kitajski četniki pričeli podirati nasipe tudi ob Jangceju. Na dveh krajih so nasipe že razstrelili in visoko narastla voda se je v hipu razlila po ravnini okrog Tajhuja, do kamor so že prodrle štiri japonske divizije po cestah, ki vodijo tja iz Ankinga. Poplava se zelo naglo širi in je nastala nevarnost, da bo voda zajela vse štiri divizije, topništvo in tanke in da bo utonilo 70.000 Japoncev. Japonske inženjerske čete so se sicer takoj lotile dela in pričele zasipati vrzeli v nasipih, vendar pa so pri tem naletele na hude težave, ker so si kitajski četniki v njihovi neposredni bližini zgradili dobro utrjena strojniška gnezda, iz katerih jim onemogočajo sleherno delo. Obenem so veliki oddelki kitajskih četnikov zavzeli vse gričevje severno od Tajhuja, tako da se Japonci ne morejo umakniti pred poplavo v gore.

Boji za luko Svatov

Hongkong, 23. jun. o. Borbe za Svatov so se danes nadaljevale. Japonskim mornariškim strelcem se še ni posrečilo izkrcati se v okolici luke. Kitajske obrambne baterije vedno znova odločno reagirajo na obstreljevanje z japonskih vojnih ladij. Danes je bilo več novih letalskih napadov na kitajske postojanke v mestu in okrog njega, pa tudi po teh napadih Japoncem njihovi načrti niso uspeli.

Gverilska vojna

Šanghaj, 23. junija. b. Sedanji vojaški položaj na kitajskih bojiščih obeležujejo trije činitelji: zaradi povodnji Rumene reke je nastala potreba po popolni reorganizaciji japonske armade južno lunghajske železnice; razširjenje gverilske vojne na vsem področju severno od Pekinga in južno od lunghajske železnice, ter novo napredovanje japonskih čet in rečnega brodovja v dolini reke Jangceja. V japonskih vojaških krogih kažejo posebno zaskrbljenost zaradi gverilske vojne. Zdi se namreč, da so tudi ti gverilski boji sistematično organizirani in da so pod nekim osrednjim vodstvom, ker so po svojih učinkih čudovito v skladu z rednimi vojaškimi operacijami kitajske armade. Po nekih poročilih so Kitajci organizirali najmanj 27 gverilskih divizij, ki so deloma oborožene z najmodernejšim orožjem. Njih namen je očividno ta, da bi preprečile novo zbiranje japonskih čet za ofenzivo proti Hankovu.

Japonski očitki proti Franciji in Rusiji

Tokio, 23. jun. o. Japonski tisk zopet hudo napada Francijo, češ, da je postala glavna dobaviteljica maršala Čangkajška. Obenem ji očitajo, da je v Indokini zbrala svoje vzhodnoazijsko brodovje in pričela mobilizirati domačine. Listi trdijo, da je maršal Čangkajšek prejel v zadnjem času preko Indokine iz Francije 70 velikih hidroplanov in velike množine drugih vojnih potrebščin ,nadalje 10 letal iz drugih držav, predvsem iz Anglije in Amerike, in še 150 letal iz Rusije. Maršal razpolaga sedaj zopet z velikimi letalskimi silami. Spričo tega bodo Japonci znova prisiljeni odločno reagirati na vse to in kakor kaže, je treba računati zopet z velikimi letalskimi napadi na nezaščitena kitajska mesta, ki so v zadnjem času zaradi splošnih protestov delno prenehali.

Kar se tiče Rusije, poudarjajo listi, da je maršal Blücher zahteval od Stalina, naj ruska vojska intervenira v sporu na Daljnem vzhodu. Po njegovem mnenju je sedaj nastopil napovoljnejši trenutek. Japonci borb na dveh frontah ne bi vzdržali, posebno še, ker morajo obenem s trdno roko braniti tudi svoj položaj v Mandžuriji, na Koreji in v zasedenih kitajskih pokrajinah.

Izredni ameriški odposlanec pri Chamberlainu

London, 23. junija. b. Ministrski predsednik Chamberlain je včeraj pozno popoldne sprejel izrednega ameriškega odposlanca Davisa, ki se mudi v Londonu kot vodja ameriške delegacije na kongresu Rdečega križa. Kakor se doznava, mu je prezident Roosevelt poveril ob tej priliki posebno misijo. Angleškemu premieru je sporočil Rooseveltovo željo, naj bi se Anglija aktivno zavzela za ustavitev bom bardiranja civilnega prebivalstva v Španiji in na Kitajskem. Znano je, da je Chamberlain v svojem nedavnem ekspozeju o tem vprašanju v spodnji zbornici izjavil, da z mednarodnopravnega vidika ni mogoče ničesar podvzeti. Amerika je nasprotno mnenja, da bi odločna akcija zapadnih velesil prav gotovo zalegla.

Smrt matere angleške kraljice Elizabete

Važne spremembe v sporedu obiska angleškega kralja v Parizu

London, 23. jun. d. Ponoči je umrla zaradi oslabelosti srca grofica Stratmor, mati angleške kraljice Elizabete. Kralj in kraljica sta bila pri njej do zadnjih trenutkov, ob 2. ponoči pa sta se vrnila v dvor. Dopoldne je kraljico Elizabeto obiskala kraljica mati Mary, ki ji je izrazila svoje sožalje.

Pariz, 23. jun. br. Smrt matere angleške kraljice bo imela za posledico tudi važne spremembe v programu obiska angleškega kralja Jurija v Franciji. Prvotno so nameravali obisk odgoditi na poznejši čas, iz raznih zunanjepolitičnih razlogov pa so ta načrt opustili in bo obisk na vsak način izvršen v določenem času, gotovo pa je, da kraljica Elizabeta zaradi žalovanja ne bo spremljala kralja Jurija VI. v Francijo in bo odpotoval v Pariz ali kralj sam ali pa ga bo spremljala kraljica mati Mary. O tem se vodijo sedaj posvetovanja med kraljem Jurijem in angleško vlado na eni ter francosko vlado na drugi strani.

Zaradi dvornega žalovanja na angleškem dvoru bo program svečanosti, ki so jih nameravali v Parizu prirediti na čast angleškemu kraljevskemu paru, znatno omejen.

S španskih bojišč

Barcelona, 23. jun. AA. Poročilo vojnega ministrstva pravi, da se razvijajo borbe na jugovzhodni fronti pri Javalambri. Republikanci so sestrelili štiri sovražna letala.

Salamanca, 23. jun. AA. Poročilo glavnega poveljstva nacionalistične vojske: Na castellonskem odseku naše čete stalno napredujejo ter so strle povsod odpor sovražnika. Prispele so do reke Somela na vsem njenem notranjem toku do vasi Onda, ki so jo zavzele in takoj dalje prodirale. Tudi na teruelski fronti smo strli odpor nasprotnika. Naše čete so zavzele Venta della Campanera, Espolon del Campo in farmo Bolo in večje število okoliških gričev. Vse protinapade sovražnika smo odbili in mu pri tej priliki prizadeli težke izgube. Ujeli smo 137 vojakov in zaplenili velike količine vojnega materiala!

Spet tri angleške ladje potopljene

London, 23. junija. b. Listi poročajo, da so bile včeraj v vodah Valencije potopljene tri angleške ladje, in sicer »Thorpenes«, »Sunion« in »Gloxinia«.

Maršal Graziani za umik italijanskih legionarjev

London, 23. jun. o. V zvezi z italijansko akcijo za posojilo v Angliji, zaradi katere se je pred kratkim mudil v Londonu tudi bivši italijanski finančni minister grof Volpi, poroča »News Chronicle«, da se je Mussolini malone že odločil umakniti del italijanskih čet iz Španije, da bi tako pokazal dobro voljo za izpolnitev vseh pogojev, pod katerimi bi se uveljavila italijansko-angleška sredozemska pogodba. Iz Španije naj bi v najkrajšem času odšlo 10.000 italijanskih legionarjev. Na to odločitev italijanskega min. predsednika naj bi bilo vplivalo poleg nujne potrebe po uveljavljenju italijansko-angleškega pakta odnosno po angleškem posojilu tudi dejstvo, da se je maršal Graziani, ki se je dni mudil v Španiji izrazil v svojem poročilu o tamkajšnjem položaju za umik italijanske vojske iz nacionalistične Španije. Po njegovem mnenju si je Franco v zadnjem času že organiziral zadostno vojaško silo, sestavljeno iz marokških in domačih vojakov, da bi lahko tudi brez pomoči italijanske pehote nadaljeval borbo proti republikancem.

Konferenca o emigrantih v Evianu

London, 23. junija. b. Angleška vlada je za svoja zastopnika na konferenci o političnih emigrantih v Evianu določila grofa Wintertona, kancelarja lancasterske vojvodine, ter bivšega poslanika na Dunaju Palaireta, ki ju bo spremljalo več strokovnjakov iz zunanjega, trgovskega in ministrstva za delo. Ti strokovnjaki so že nekaj časa proučevali v sporazumu z vladami posameznih kolonij in dominionov možnosti naselitve kvalificiranih emigrantov na britanskem ozemlju.

Konferenca je bila sklicana na pobudo ameriškega prezidenta Roosevelta. Velika pozornost bo na njej posvečena zlasti nemškim emigrantom in je bil v ta namen že izdelan velikopotezen načrt.

Povečanje angleškega letalskega kadra

London, 23. jun. AA. Letalski minister Kingsley je začel ogromno agitacijo za pridobitev čim več naraščaja za vojno in letalstvo. Minister je akcijo otvoril s proglasom, v katerem pravi, da mora angleško vojno letalstvo v teku proračunskega leta sprejeti najmanj 30.000 rekrutov. Izmed 30.000 rekrutov bodo 2000 mladeničev izučili za pilote, dočim bodo ostale razdelili med druge stroke pri letalstvu.

Nesreča francoskega vojaškega letala

Tours, 23. jun. d. Ob 2. ponoči je 30 km severno od Toursa treščilo na tla vojaško letalo in se razbilo. Posadka se je ubila. Med ponesrečenci je pet oficirjev iz letalskega ministrstva ter po en podoficir, radiotelegrafist in mehanik. Na truplih so našli napol odprta padala, s katerimi se letalci zaradi nizke višine niso mogli več rešiti. Na kraj nesreče je dopoldne prispel letalski minister Guy La Chambre z generalom Bosquejem, da bi osebno vodil preiskavo o vzrokih nesreče.

Pol stoletja že deluje CMD, daruimo še za pol stoletja!

Avstrijski dolgovi

London, 23. jun. o. Angleško-nemška pogajanja o ureditvi problema avstrijskih dolgov so v zadnjih dneh pospešili in so sedaj tik pred uspešnim zaključkom. Angleška delegacija, ki jo vodi znani finančni strokovnjak Frederic Leigth Ross, je baje sprejela nemške predloge, ki so bili podani v noti, poslani v London. V tej noti je nemška vlada izjavila, da je načelno pripravljena pogajati se o angleškem delu avstrijskih dolgov. Kakor zatrjujejo, bo Anglija znižala obrestno mero za te dolgove.

Angleški poslanci za odškodnino negušu

London, 23. jun. o. V spodnji zbornici se je danes pričela razprava o zanimivem zakonskem načrtu, ki ga je predložilo nekaj poslancev in ki tiče položaja bivšega abesinskega cesarja. Po tem načrtu naj bi mu Anglija zagotovila določene dobodike in poseben družabni položaj, ker je prav za prav postal žrtev angleške imperialne politike. Haile Selasi naj bi ohranil naslov abesinskega cesarja. Na ta način, bi mu bila omogočena obramba pravic do svojih posestev in ostalega imetja. Poleg tega naj bi prejemal tudi nekakšno pokojnino.

Bivši nemški minister izgubil državljanstvo

Berlin, 23. jun. AA. Notranji minister je podpisal odlok, ki odvzema nemško državljanstvo bivšemu ministru v Brüningovi vladi Gottfriedu Treviranusu. Istočasno je bilo odvzeto nemško državljanstvo tudi njegovi ženi, obema sinovoma in njegovi hčerki.

Popis židovskega imetja v Nemčiji

London, 23. jun. o. »Daily Herald« je objavil vest iz Berlina, da bodo v Nemčiji popisali imetje židov in vsega porabili za financiranje Göringovega 4-letnega načrta. V ta namen naj bi se porabil tudi denar, ki ga imajo nemški židje v tujini. S tem denarjem naj bi se nakupile Nemčiji potrebne surovine. Židje bodo za svoj denar prejemali 2 do 3 odstotke obresti.

Jubilejni vsesokolski zlet

Brezhiben razvoj ogromnega prometa po železnicah in v Pragi sami — Vrste za mednarodne tekme — Nastop vojsk Male antante

Praga, 22. junija.

V okviru jubilejnega vsesokolskega zleta sta bili sobota in nedelja posvečeni sokolski deci. O zletu samem, o ljubko-veličastnem sprevodu in o javni telovadbi, pri kateri je nastopilo nad 30.000 dečkov in deklic, je »Jutro« podrobno že poročalo. Naj navedemo danes še nekaj drugih številk in ugotovitev, ki s svoje strani pričajo, kako velik in mogočen je bil že ta zlet najmanjših sokolskih pripadnikov.

Sokolsko deco in druge udeležence je poleg povečanih rednih vlakov pripeljalo v Prago še 44 posebnih vlakov. Skupno je prispelo v treh dneh v Prago 586.000 potnikov, za polnih 50.000 več kakor pri vsesokolskem zletu l. 1932 v treh glavnih zletnih dneh. Za red na ogromnem zletišču je poleg sokolskih rediteljev skrbelo še 500 policijskih stražnikov. Upoštevati je treba, da je bilo na zletišču daleč nad 200.000 ljudi. Kljub tej ogromni množici se ni pripetil noben incident in se ni zgodila nobena večja nesreča. Sanitetne ambulance, ki jih je vodilo 96 zdravnikov, so imele opravka le z onesveščenimi in pa s takimi, ki jim je postalo slabo, kar je pri tako ogromni množici pač neizbežno. Sanitetne postaje so imele na razpolago 5 ambulančnih avtomobilov ter okoli 200 nosilnic.

Vsa ta ogromna dvestotisočglava množica se je zbrala na zletišču brez prometnih motenj in v presenetljivo kratkem času. Ves promet je bil usmerjen tako, da se procesije pešcev niso nikjer križale z nepretrganim sprevodom avtobusov in avtomobilov, a tudi ne z glavno tramvajsko progo, kjer je sledil voz za vozom. V dveh urah pred pričetkom javne telovadbe je pripeljalo na zletišče 360 tramvajskih vlakov vsak z dvema ali tremi vozovi. Enako silen je bil promet na koncu telovadbe. Privatnih avtomobilov je bilo na zletišču preko 1400, poleg njih pa so vozili med raznimi mestnimi deli in zletiščem še avtotaksiji, kateri število cenijo tudi na preko 600.

Tako je bila ta nedelja prav za prav nekaka generalna skušnja za glavne naraščajske in glavne članske zletne dneve. S skušnjo so zadovoljni vsi.

★

Tekmovalna vrsta jugoslovenskega Sokola za mednarodne telovadne tekme še ni definitivno sestavljena. Skoro gotovo bodo v njej Pristov, Primožič, Vadnal, Skrbinšek Miloš, Forte, Gregorka, Kujundjić, Boltežar. Tudi češka vrsta še ni definitivna. Dobila bo svojo dokončno sestavo šele tik pred tekmami. Naši bodo v nedeljo zaključili treniranje. Če bo vreme ugodno, bodo prve dni prihodnjega tedna do tekem, ki se začno 30. t. m., naredili par izletov v okolico Prage.

Za udeležbo na zletu je prijavljenih preko 200 inozemskih novinarjev. Razen Avstralije bodo zastopani vsi deli sveta. Sama Francija jih pošlje 50. V glavnih zletnih dneh se bodo mudili v Pragi tudi mnogi ugledni francoski pisatelji, med njimi Jules Romain.

★

Na zaključni dan članskega zleta, v sredo 6. julija, bo dopoldne manifestacijski sokolski sprevod po Pragi, popoldne pa bo na zletišču dan vojaštva Male antante. Nastopili bodo jugoslovenski, rumunski in češkoslovaški vojaški oddelki. Čsl. vojska bo pokazala vse svoje edinice od pehote do motoriziranih oddelkov in letal. Jugoslovenski in rumunski vojaki bodo nastopili s posebnimi točkami. Vojaški dan bo zaključen z defilejem preko 200 letal čsl. vojske.

Odhod naših naraščajnikov v Prago

Beograd, 23. jun. p. Ob 11.30 dopoldne so krenili na pot proti Pragi beograjski sokolski naraščajniki. Vodstvo je prevzel namestnik načelnika SKJ Rosandić. V Novem Sadu se je formiral prvi posebni vlak s katerim so naraščajniki iz Beograda in Novega Sada odpotovali preko Subotice na Češkoslovaško. Jutri zjutraj bodo prispeli v Bratislavo, kjer bodo v sprevodu odkorakali po mestu, nato pa se zbrali na postaji, kjer bodo počakali na posebne vlake iz Zagreba, Ljubljane in ostalih krajev naše države. V popoldanskih urah bodo vsi naraščajniški vlaki odbrzeli iz Bratislave proti Pragi.

Praga, 23 jun. AA. »Češke Slovo« poroča, da bo na 10. vsesokolski zlet prišlo tudi veliko število odličnih osebnosti iz vsega sveta. Poleg slavnega angleškega pisatelja Welsa bosta Praoo obiskala tudi predsednik rumunskega senata Saveanu in predsednik francoskega parlamenta Herriot.

Prezident dr. Beneš proti spremembi ustave

Sedanja čsl. demokratična ustava nudi dovolj možnosti za uveljavljenje upravičenih zahtev narodnih manjšin

Pariz, 23. jun. br. Današnji »Matin« se v uvodniku bavi z razvojem položaja v Češkoslovaški in piše, da utegne po zunanjepolitični krizi, ki jo je preživela češkoslovaška republika v preteklih tednih, priti sedaj do notranjepolitične krize. Podrobnosti narodnostnega statuta sicer še niso bile objavljene, vendar pa so vodilne stranke vladne koalicije po svojih zastopnikih v vladi obveščene o glavnih določbah narodnostnega statuta. V zvezi s tem v češkoslovaških političnih krogih zadnje dni mnogo razpravljajo o reviziji ustave, kar je ena izmed glavnih zahtev sudetskih Nemcev.

Kakor večina vlade in vladnih koalicijskih strank, je tudi prezident republike dr. Beneš odločno proti vsaki spremembi ustave, ker daje sedanja demokratična ustava dovolj možnosti za uveljavljenje vseh upravičenih zahtev narodnih manjšin in že s samim svojim demokratičnim ustrojem države jamči tudi za sorazmeren vpliv narodnih manjšin. Spričo tega je računati, da se bodo narodne manjšine v svoji propagandi polastile sedaj tega vprašanja in skušale na tej osnovi izzvati notranjepolitično krizo, kakor so jo skušale prvotno s francosko-ruskim paktom. Odgovorni češkoslovaški državniki so baš v preteklih tednih dokazali, da so dorasli svojim nalogam in bodo znali tudi ta manever s primernimi ukrepi spraviti v primerne meje.

Zabeležiti se mora medtem predvsem sporazum vseh koalicijskih strank glede jezikovnih koncesij in sploh ureditve jezikovnega vprašanja. K sedanjemu jezikovnemu zakonu, ki je ustavnega značaja, bo izdana posebna novela, ki bo prikrojena tako, da bo odgovarjala jezikovni praksi in načelu o jezikovni enakopravnosti v praktičnem življenju. Podrobnosti za sedaj še niso znane, pač pa objavljajo slovaški listi nekaj značilnih podrobnosti o ureditvi položaja slovaškega jezika v državi. Doslej so uradi na Slovaškem »po pravilu« uradovali v slovaškem jeziku, odslej pa bodo »izključno« v tem jeziku. Izjeme bodo dopustne samo pri osebnih aktih ministrov. V šolah s »češkoslovaškim poukom« se bo poučevalo samo v slovaškem jeziku, v kolikor ne bi bile na primer na visokih šolah dopustne izjeme v primeru neobhodno potrebnih strokovnjakov.

Bonnetov optimizem glede razvoja v ČSR

Pariz, 23. jun. b. V prijateljskem razgovoru z domačimi in tujimi novinarji v krožku »L'Accueil Français« se je francoski zunanji minister Bonnet dotaknil tudi čsl. vprašanja in je izjavil med drugim:

Odkar so po občinskih volitvah, ki so potekle v miru in ob popolni disciplini ranosti čsl. naroda, stopila pogajanja o narodnostnem statutu v odločilni stadij, je čsl. vlada nudila vedno nove dokaze o svojih pomirljivih prizadevanjih in svoji dobri volji za rešitev narodnostnega vprašanja. Pomemben dokaz te njene pripravljenosti in njenih naporov je zlasti dejstvo, da je čsl. vlada sprejela spomenico sudetske nemške stranke za skupno osnovo pogajanj z nemško manjšino. Francosko zunanje ministrstvo je od vsega začetka z največjo pozornostjo zasledovalo razvoj dogodkov na Češkoslovaškem. Kar se mene tiče, gledam na ta razvoj v optimizmom. Verujem v mirno rešitev narodnostnega problema v ČSR.

Češki socialisti za obrambni fond

Praga, 23. jun. AA. »Pravo Lidu«, glasilo češke socialno-demokratske stranke poroča, da je odbor stranke na včerajšnji seji sklenil prispevati za državno obrambo 100.000 Kč. Centralna zveza delavskih sindikatov je sklenila v isti namen žrtvovati dva milijona Kč.

Karel Čapek za spravo

Praga, 23. jun. AA. Znani češki pisatelj Karel Čapek je imel včeraj po radiu govor, v katerem je pozval vse češkoslovaške Nemce, naj se potrudijo, da se bo med njimi in med Čehi zopet vrnilo prejšnje vzajemno razumevanje.

Nov član francoske akademije

Pariz, 23. jun. AA. Za člana francoske akademije je bil izvoljen na mesto umrlega Rene Doumiquea znani eseist in romantik André Maurrois. Novi član akademije je bil rojen l. 1985 v Elbertu. Prvo svojo knjigo je objavil l. 1918. Posebno se je odlikoval po svojih biografijah in po številnih študijah o angleški književnosti in o Angliji. Poleg tega je objavil nekaj romanov.

Važna posvetovanja v Pragi

Praga, 23. junija. b. Danes so se vršila važna posvetovanja med zastopniki vlade in sudetske nemške stranke o narodnostnem statutu, jezikovnem zakonu in drugih narodnostnih zadevah, ki so v zvezi z zadovoljivo rešitvijo manjšinskega vprašanja v republiki. Pomen teh posvetovanj je tem večji, ker sta se jih z obeh strani udeležili veččlanski delegaciji. Vlado je zastopal ves ožji ministrski odbor (tako zvani politični odbor vlade), kateremu pripadajo: dr. Hodža, Černy, Bechině, Franke, Šramek, Mlčoch in Ježek, sudetsko nemško stranko pa petčlanska delegacija, v kateri so bili poslanci Kundt, Peters, Rosche, Sebekovsky in Schicketanz.

Za jutri je napovedana velika koalicijska konferenca, katere se bodo udeležili ministrski predsednik dr. Milan Hodža, zunanji minister dr. Kamil Krofta, predsedniki vseh koalicijskih strank ter posebej tudi predsedniki parlamentarnih klubov vseh koalicijskih strank.

Iz tega je razvidno, da posveča češkoslovaška vlada vso potrebno pozornost potrebi nagle ureditve vseh zapletenih narodnostnih vprašanj in da brez odmora nadaljuje svojo veliko akcijo za notranje pomirjenje. Na splošno se sme reči, da izgledi za sporazum niso neugodni, dasi ni mogoče prezreti neštetih ovir, ki so v glavnem psihološkega značaja. Ozračje se je v zadnjih tednih nekoliko izboljšalo, vendar pa še vedno ni tako, da bi bilo mogoče računati že z bližnjim sporazumom v vseh vprašanjih. Nasprotna propaganda je še vedno na delu. Čim pa bo odpadla tudi ta ovira, bo mogoče z veliko dobre volje in potrpežljivosti, ki jo zahteva vsak kompromis, doseči tudi tolikšno pomirjenje duhov, ki bi omogočilo končni sporazum.

Beležke

„Obzor" in samostojni demokrati

»Obzor« je sedaj naenkrat vzel v zaščito zagrebške samostojne demokrate, ki so izpostavljeni neprestanim brezobzirnim napadom »Hrvatske straže«. »Obzor« misli, da je napočil že skrajni čas, da preneha »Hrvatska straža« s svojimi napadi na samostojne demokrate, ki so najzvestejši zaveznki dr. Mačka, saj je nedavno podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić slovesno izjavil, da je Kmetsko demokratska koalicija neporušen temelj hrvatske politike. Ako bi bil samo odstotek napadov in očitkov »Hrvatske straže« proti samostojnim demokratom resničen, potem bi bilo že davno nemogoče vsako sodelovanje med njimi in dr. Mačkom.

Končno pravi »Obzor«, da hoče »Hrvatska straža« s svojimi neprestanimi napadi na samostojne demokrate razbiti KDK in s tem udariti v hrbet dr. Mačka in njegovo politiko.

Za revizijo dijaških štipendij

»Slovenski jug«, glasilo akademikov JRZ, piše o razmerah med slušatelji beograjske in drugih univerz ter ob tej priliki med drugim pravi:

»Morda ima edino država moč in pravico, da izvede vsestransko kontrolo nad državnimi štipendisti, pregleda njihovo delo ,njihovo nacionalno in politično udejstvovanje. Ako se pri tem ugotovi, da ta ali oni štipendist ni vreden državne podpore, naj se mu takoj odvzame v korist kakega poštenega, nacionalno in politično korektnega omladinca.«

Spajanje bivše avstrijske z nemško vojsko

Po poročilu vojaškega urednika »Daily Telegrapha« se nadaljuje stapljanje avstrijske in nemške vojske s pospešenim tempom. Nemška vojska je pridobila s priključitvijo Avstrije 7 pehotnih divizij, eno divizijo oklopnih avtomobilov in tankov in eno planinsko brigado. Tako šteje danes nemška aktivna vojska 43 pehotnih divizij in 4 divizije oklopnih avtomobilov in tankov. Avstrijska aktivna vojska je štela ob priključitvi k Nemčiji 60.000 mož. Poleg tega je bilo takrat v službi 50.000 vpoklicanih rezervistov in 20.000 miličnikov iz domovinske fronte. Bivša avstrijska vojska bo v sestavu nemške vojske tvorila 17. in 18. nemško armijo.

Pri spajanju avstrijske z nemško vojsko so nastale težave s prevzemom avstrijskih oficirjev. Doslej je bilo prevzetih vsega skupaj v nemško vojsko okoli 400 avstrijskih oficirjev od 1200, od generalov pa doslej samo general Beyer.

Italijanske in francoske podmornice

V listu »Petit Parisien« razpravlja francoski pomorski strokovnjak René la Bruyère o moči italijanskega in francoskega podmorniškega brodovja in navaja med drugim naslednje številke:

Od 90 italijanskih podmornic je sedem zastarelih, tako da ima Italija 83 modernih podmornic s skupno tonažo 65.000 ton. Francija ima samo 78 podmornic, toda njih skupna tonaža znaša 75.000 ton. Italija je potemtakem glede podmornic številčno močnejša od Francije, glede na tonažo pa je močnejša Francija. Toda Italija, ki ima sedaj v gradnji 32 podmornic, bo kmalu dohitela Francijo, ki gradi trenutno samo 22 novih podmornic. Ako pa bi francoske in italijanske podmornice nastopale skupno, bi predstavljale moč, ki ji ne bi bil nihče kos.

Židje izključeni z nemških borz

Nemški listi objavljajo odlok gospodarskega ministra, ki prepoveduje Židom dostop na nemške borze. Do nadaljnjega pa je židovskim podjetjem še dovoljeno, da smejo kot svoje zastopnike pošiljati na borze arijske pooblaščence.

Židje ne smejo nositi alpske narodne noše

»Völkischer Beobachter« poroča, da je policijski ravnatelj v Solnogradu dr. Braitenberg izdal posebno odredbo, s katero prepoveduje Židom nošnjo nemške alpske narodne noše. Odlok našteva kot Židom prepovedane dele alpske narodne noše: irhaste hlače, »dirndle«, bele nogavice, zelene klobuke, z zelenimi trakovi obšite suknjiče in enake pelerine. Židje, ki bi v bodoče poskušali nositi v Solnogradu dele alpske narodne noše, bodo kaznovani z denarno globo in zaporom do dveh mesecev.

»Völkischer Beobachter« pravi, da so Solnograjčani z veseljem pozdravili odlok policijskega komisarja, ker so postale irhaste hlače in »dirndli« v Avstriji že prava narodna noša Židov in Židinj. List priporoča, naj bi temu odloku sledili tudi drugi policijski komisarji po avstrijskih letoviških krajih.

Andrej Gabršček †

Zaslužni javni delavec je sinoči nenadoma umrl, zadet od kapi — Dočakal je starost 74 let

Ljubljana, 23. junija

Smrt je na pragu letošnjega poletja posegla v našo novinarsko družino s kruto roko: medtem ko je v Kamniku množica občinstva od blizu in daleč prisostvovala pogrebu Radivoja Peterlina-Petruške, je okrog 18.30 v Ljubljani zadela kap starega narodnega borca, organizatorja slovenske literature, publicista in novinarja Andreja Gabrščka.

Okrog 18. je Andrej Gabršček prišel iz svojega stanovanja v Igriški ulici 3 po svoji navadi na vrt kavarne Zvezde, da pred mrakom posedi urico v senci kostanjev in se iz listov razgleda po najnovejših dogodkih. Čez nekaj časa je prišel za njim tudi njegov brat, odvetnik dr. Franjo Gabršček, in v pomenku sta posedela nekaj minut. Avtor »Goriških Slovencev« je pri tej priliki potožil, da mu zadnje dni nagaja srce in da je v skrbeh. Njegova soproga je nedavno odšla na kratek poletni oddih v Malinsko, zanj pa je skrbela družina njegovega sina inženjerja Metoda, pri katerem je stanoval.

Sredi razgovora je Andreja Gabrščka na lepem obšla slabost. Poleg brata mu je prvi priskočil na pomoč šef zdravnik Slajmerjevega doma dr. Lojze Kramarič, ki je konstatiral srčno kap. Na njegovo naročilo so poklicali reševalce, ki so prihiteli z avtom in Gabrščka v spremstvu brata in dr. Kramariča odpeljali proti bolnišnici. A ko so v sprejemnem uradu bolnišnice še urejevali sprejemne formalnosti, je Andrej Gabršček izdihnil. Truplo so nato prepeljali v Mestni dom, kamor je kmalu nato prispela policijska komisija z dežurnim uradnikom Kettejem in zdravnikom dr. Lužarjem. Na prošnjo pokojnikovega brata so še zvečer prepeljali truplo v mrtvašnico ob zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Čas pogreba bomo objavili jutri.

Z Andrejem Gabrščkom odhaja od nas narodni delavec velikega stila, kakršnega je lahko rodil samo čas velikega upanja in odločilnih borb. Bil je novinar, literat, prevajalec, urednik, tiskarnar, založnik, organizator, politik, a vse njegovo delo je znotrom podžigala edina volja, služiti nacionalni misli in pobratimstvu s slovanskimi narodi. Razume se, da se bomo na njegovo delo še povrnil. Smrt ga je zadela malo preden je dopolnil 74 let. Narod mu bo ohranil časten spomin.

Radivoja Petruške zadnje romanje

Kamnik, 23. junija.

Radivoja Petruško smo spremili danes popoldne na njegovem poslednjem romanju iz rojstne hiše na Šutni na romantično pokopališče na Žalah. Tako lepega pogreba v Kamniku že dolgo ni bilo. Ob krsti Petruške so se zbrali njegovi prijatelji, znanci in tovariši, prišli so tudi iz Ljubljane, Maribora, Celja in drugod.

V beli krsti je ležal med venci in šopki na mrtvaškem odru. Četniki so bili njegova častna straža ob krsti in ti njegovi tovariši so ga nesli iz rojstne hiše na pokopališče. Starokatoliški vikar g. Lavrinc je opravil molitve pred hišo, člani kamniškega pevskega društva »Lira« so zapeli pod vodstvom g. Cirila Vremšaka »Nad zvezdami«, nakar se je izoblikoval sprevod, v katerem so bili Petruškovi prijatelji in znanci iz vseh slojev ter številni zastopniki kulturnih društev.

Na čelu sprevoda je korakala kamniška mestna godba pod vodstvom g. Franca Vidmarja in svirala žalostinke od hiše žalosti do pokopališča. Za godbo so korakali s praporom člani kamniškega Sokola s starosto g. Kazimirjem Gnusom, za njimi pa člani kamniške Narodne čitalnice s svojo društveno zastavo ter člani »Lire« tudi z zastavo.

Za številnimi venci sorodnikov in prijateljev, rodbine dr. Dergančeve in Pugljeve, četnikov in Jugoslovenskega novinarskega udruženja so bili v dolgem sprevodu za sorodniki Petruškovi poklicni tovariši — novinarji s predsednikom JNU glavnim urednikom Virantom, zastopniki kulturnih društev in Petruškovi dobri prijatelji, med njimi predsednik Slov. Matice dr. Lončar, primarij dr. Derganc, univ. prof. dr. Veber, banski svetnik dr. Vidic, dr. Potokar, dr. Trampuž, pisatelji in gledališki umetniki, kot zastopnika OUZD podravnatelj g. Kuhelj in tajnik g. Likar s številnimi uradniki, bivšimi Petruškovimi tovariši v uradu, predsednik Združenja nameščencev socialnih zavodov dr. Alujević s člani odbora in dolga vrsta domačinov, med katerimi so bili bivši župan g. Kratnar, načelnik kamniških gasilcev g. Cerer s številnimi gasilskimi tovariši, kamniški župan Ferdinand Novak s člani občinskega sveta in mnogi drugi.

Sprevod je krenil s Šutne po Glavnem trgu in je zavil v Samostansko ulico ter odtod navkreber na idilični griček na Žalah. Ob vhodu na pokopališče je krsto blagoslovil vikar Lavrinc in »Lira« je zapela pretresljivo žalostinko Vigred se povrne«. Nazaj ga nikdar več ne bo... Na severnem delu pokopališča so izkopali grob za Radivoja Petruško. Vikar Lavrinc je po obredih očrtal Petruškovo nemirno romarsko življenje in zlasti poudaril, kako je vedno živel po sveti zapovedi »Ljubi svojega bližnjega.« Pogrebce je do dna srca ganilo »Zadnje slovo« kamniške »Lire«, saj so se poslavljali od dobrega Petruške zadnjikrat. Počivaj mirno, sladko spavaj...

V imenu tovarišev novinarjev se je ob grobu poslovil od romarja Petruške Janko Kač. V imenu prijateljev in pisateljev je govoril Ivan Albreht, za Udruženje četnikov pa Albin Ravnihar o častnem predsedniku, ki je z dobrim zgledom, iskrenim patriotizmom in poštenim delom izkazoval domovini svojo globoko ljubezen. V imenu osebnih prijateljev se je ob grobu poslovil še Ivo Berščak z vsem v srce segajočimi besedami. Zastave so se sklonile nad grobom, s težkim srcem smo odhajali z žal, kjer je bilo Petruški usojeno, da se odpočije po svojem dolgem romanju.

Proslava 20 letnice ČSR v Beogradu

Beograd, 23. jun. p. V prenapolnjeni dvorani Delavske zbornice je bila snoči delavska akademija v proslavo 20 letnice češkoslovaške republike. Na akademijo so prišli tudi zastopniki češkoslovaškega, francoskega in rumunskega poslaništva v Beogradu. Akademijo je otvoril dr. Živko Topalović, ki je pozdravil zastopnike prijateljskih in zavezniških držav in nato v daljšem govoru očrtal borbo čsl. naroda za svobodo in samostojno republiko. Ob zaključku je predlagal pozdravni brzojavki prezidentu dr. Benešu in čsl. vladi. Njegov predlog je bil sprejet z navdušenimi ovacijami. Generalni tajnik Delavske zbornice Milorad Belić je podal vtise, ki jih je dobil v Pragi ob proslavi 65 letnice češkoslovaške socialno-demokratske stranke, Milica Topalovićeva pa je poročala o ženskem pokretu in vzgoji mladine v ČSR Končno so predvajali še film o proslavi 60-letnice češkoslovaške socialno-demokratske stranke.

Podpore savske banovine za Jug. akademijo

Zagreb, 23. jun. o. Uprava Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti je prejela od bana dr. Ružića nakazilo za 100.000 din kot podporo, s katero naj bi se izdale neke pravniške knjige. Predsednik akademije dr. Bazala se je za to podporo zahvalil s posebnim pismom, v katerem je izrazil tudi zahvalo za podporo iz rednega banovinskega proračuna in za izredne podpore, s katerimi je bilo omogočeno inventariziranje in fotografiranje umetniških spomenikov v Hrvatskem Primorju, v Dalmaciji in v Zagrebu ter izdaja umetniške zgodovinske monografije o Senju.

Iz konzularne službe

Beograd, 23. jun. AA. Imenovana sta svetnik poslaništva v Bukarešti Petrović Radovan za generalnega konzula v Trstu in vicekonzul pri generalnem konzulatu na Dunaju Banamović Mihajlo za svetnika istotam.

Tenis v Wimbledonu

London, 23. jun. AA. Na današnjih teniških tekmah v Wimbledonu so bili doseženi tile rezultati: Menzel — Su 7/5, 3/6, 4/6, 6/2/ 8/6, Seyss — Lisedz, 6/4, 6/4, 6/3, Fell — Avory 6/2, 6/3, 6/1, Mako — Henderson 6/2, 6/3, 5/7, 6/2, Hecht — Sarp 6/3, 6/4, 5/7, 6/2.

Vremenska napoved

Splošna vremenska napoved: Postopno povečanje oblačnosti od severozapada. Verjetni so nalivi in krajevne nevihte. Utegne se nekoliko ohladiti.

Zagrebška: Pričakovati je bolj oblačnega vremena, ponekod nevihte in nalivi.

V globoki žalosti naznanjamo vsem znancem in sorodnikom, da je danes ob 18.30 umrl naš dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

ANDREJ GABRŠČEK

PUBLICIST

Pogreb bo v soboto popoldne iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališče pri Sv. Križu. Ura pogreba bo naknadno objavljena.

LJUBLJANA, DUNAJ, 23. junija 1938.

IVANKA, soproga; inž. METOD, sin; NADA, hči; dr. FRANC GABRŠČEK, brat; FRANJA GABRŠČEK, snaha; inž. JOSIP SLIŠKOVIČ, zet; SAŠA, vnuk in LJUBICA, vnukinja.

Požigalec je zgorel z opekarno na Viču

Brezumno samomorilsko maščevanje odpuščenega delavca, vdanega tihotapstvu

Ljubljana, 23. junija.

Ko smo včeraj obširno poročali o požarni katastrofi, ki je zadela tvornico Združenih opekarn na Viču, smo zapisali, da načina, kako je ogenj nastal, najbrž ne bo mogoče izlepa pojasniti. Nihče ni pričakoval, da bodo ruševine na pogorišču tako naglo izdale svojo skrivnost.

Ko so delavci opekarne in gasilci, katerih navzočnost je še zmerom potrebna ne samo zavoljo straže, temveč tudi, da sproti pogašajo zublje, ki zdaj pa zdaj še zmerom zasikajo iz tlečega tramovja, danes dopoldne razdirali ruševine, so na veliki tvorniški peči na lepem naleteli na zogljenelo človeško okostje. O najdbi je bila takoj obveščena policijska uprava. Ko je na Vič prihitela komisija z dežurnim uradnikom Tomicem in policijskim zdravnikom dr. Lužarjem, o kakšni medicinski identifikaciji okostja kajpak ni moglo biti govora. Povsem ožgana je tam ležala hrbtenica z lopaticama in delom ogrodja ob kolkih, medtem ko o glavi ni bilo sledu. Poizvedbe, ki jih je kriminalni oddelek policije opravil včeraj in danes, pa vendar pripuščajo vsaj približno rekonstrukcijo katastrofe. Ena prvih ugotovitev, ki jih je dala preiskava, je bila, da je opekarna na Viču padla kot žrtev požiga iz maščevanja. Ogenj je podtaknil bivši delavec tvornice, 49-letni Anton **Božnar**, ki je stanoval ob Cesti na Brdu na Viču 152. Njegovo je po vsej priliki okostje, ki so ga med tramovjem našli.

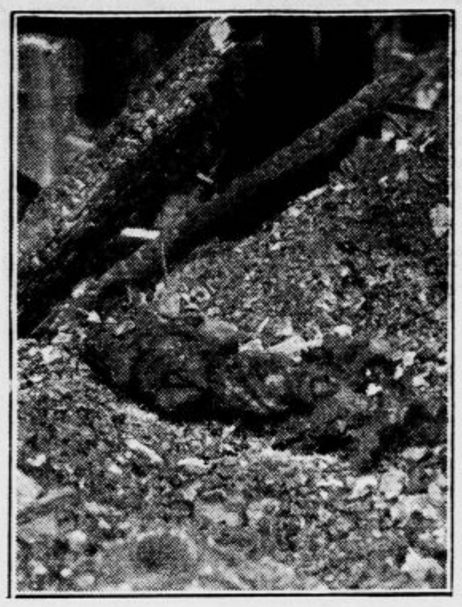

Pogled na zogleneło truplo

Tihotapstvo in pijača

Anton Božnar je bil delj časa zaposlen pri Združenih opekarnah kot nakladač. Bil je oženjen, imel je troje hčera, ki jih je mati s skrbno vzgojo lepo pripravila za življenje. Božnar sam pa je bil človek nearečne roke. Po delu se je rad zasedel pri kozarcu vina v krčmi. Ker je mezda sama premalo zalegla za oskrbo družine in za njegovo žejo, se je rad ogledal za kakim priložnostnim zaslužkom. Opekarna na Viču stoji tik mestne meje, v neposredni bližini je mitnica. Na tej liniji se že od nekdaj tihotapijo pridelki kmečke okolice v mesto, pa se je tudi Božnar z vso vnemo lotil tega posla. Udejstvoval se je na ta način, da je proti skromnim nagradam vodil ljudi, ki so nosili mitnini podvrženo blago čez mestno mejo, na tihem skozi tovarno, da so se tako izognili plačilu takse. Mitničarji so Božnarja nekajkrat zalotili na delu in ga ovadili vodstvu tovarne, ki je moža resno posvarilo in mu nazadnje zagrozilo z odpustom, če ga ujamejo na tihotapstvu. Božnar se ni dal ugnati. Tako je bil pred kakšnim letom odpuščen, a je čez nekaj časa našel novo delo v opekarni Stavbne družbe na Cesti dveh cesarjev v Mestne logu, kjer je bil zaposlen pri peči.

Pomalem se je tudi poslej še zmerom ukvarjal s tihotapstvom, a tako lepe prilike, kakor mu jo je nudila služba pri Združenih opekarnah, za to vendar ni več imel. Zaslužek je bil skromnejši, a pri kozarcu vina je Božnar še zmerom od srca rad posedel. Zadnji čas se je precej klavrno zapustil, včasih ga po nekaj dni ni bilo domov, ni se več redno hranil, a neprestano je pomalem pil. Sam sebi se je zdel najnesrečnejši človek na svetu, a vsemu je bilo v njegovih očeh krivo samo to, ker so ga odpustile Združene opekarne. Kadar je bil pijan, je rad v nejasnih, nevezanih besedah grozil, da se bo že še maščeval. Svoji ženi je nekajkrat izjavil, da ne bo dolgo, ko bo vsemu skupaj napravil konec, a tako, da ne bo nikomur treba skrbeti za njegov pogreb. Žena se je v resnici bala, da mož ne govori v prazno, temveč da na tihem nekaj resnega kuha. In kadar ga po nekaj dni ni bilo domov, se je zmerom bala, da bo odšel kam daleč, da bo poiskal skrito brezdno v gozdu in da se bo ubil. Od časa do časa je bil tako sit sveta, da si najbrž ni želel žive duše za svojim pogrebom.

Smrt v ogromni grmadi

V ponedeljek je Božnar potožil, da je nekaj bolan, in je ostal doma. Bilo je v resnici nekaj narobe ž njim, poslal je tudi v bolniško blagajno po listek in se je pripravljal, da stopi k zdravniku. Pa ni šel iz hiše, ostal je v postelji tudi v torek, ves dan pred usodno nočjo, ko so plameni ugonobili eno največjih tovarniških poslopij daleč naokrog. Bil je izredno nemiren in nervozen. Ko se je znočilo, je samo tu in tam zatisnil oči, a kadarkoli je minuto zadremal, je nenavadno hropel. Okrog pol treh zjutraj je vstal in se začel napravljati. Ko ga je žena vprašala, kam odhaja, je dejal, da ne more spati, pa da gre k nočnemu čuvaju v tvornico Združenih opekarn na kratek obisk. Okrog polštirih je odšel iz hiše. Ko so kakšno uro pozneje sirene zdramile prebivalstvo in je žena izvedela za požar, se je takoj ustrašila, da utegne biti vsa reč v zvezi z moževim odhodom. Da se je upravičeno bala, ji je kmalu potrdilo odkritje, da je mož iz kuhinje odnesel vžigalice in steklenico petroleja s seboj.

Kako se je potem vse skupaj zgodilo — to skrivnost je Božnar pač odnesel s seboj. Nihče ga ni opazil, ko se je pritihotapil v opekarno. Približno tisti čas sta se izmenjala nočni čuvaj, ki je odhajal domov, in kurjač, ki je prišel na delo. Ob 4. sta prišla pečarja, ki sta kmalu začutila, da nekaj sumljivo smrdi po dimu, a prvi hip nista mogla dognati, odkod. Čez nekaj trenutkov je bilo ogromno štirinadstropno poslopje v plamenih. Kje je Božnar zažgal, preiskava ni mogla ugotoviti. Vsa znamenja pa kažejo, da se je takoj nato, ko je ogenj podtaknil, nekje v tvornici obesil. Da je s požigom obenem po načrtu izvršil samomor, nam pričajo skrivnostne napovedi, ki jih je nekajkrat zaupal svoji ženi, kadar je bil čez mero slabe volje. A da se je po vsej priliki obesil, bi se dalo sklepati iz okoliščine, da njegove glave ni najti.

Tako se je zaključila ena najbolj žalostnih, a obenem tudi najbolj brezumnih tragedij, kakršne si lahko izmišlja samo današnji čas. Iz slepe, krivične užaljenosti se je Anton Božnar hotel maščevati nad podjetjem, a je s svojim zločinom streljal daleč mimo cilja — največji delež škode bo namreč padel v breme zavarovalnice, ki bo morala plačati račun. V veliki meri pa je prizadel tudi množico svojih tovarišev — delavcev, zaposlenih pri Združenih opekarnah, ki bodo ostali brez rednega dela in bodo z družinami obsojeni na bedno životarjenje, dokler podjetje v celoti ne bo zgradilo in obnovilo obrata. Za njim je ostal samo kriminal, ki bo še dolgo živel v spominu — v spominu na človeka, ki je hotel s tveganim zločinom poravnati neke namišljene račune, a je v svoji bedni zaslepljenosti storil samo krivico vsem.

Slovo operne pevke Olge Oljdekopove

Ljubljana, 23. junija.

Z nocojšnjim brzovlakom je zapustila Ljubljano gospa Olga Oljdekopova. Odpotovala je v Beograd na povabilo novega direktorja opere Lovra Matošića in bo v ponedeljek pela za angažma »Tosco«, nato pa v sredo še Amelijo v »Plesu v operi«. Mlada umetnica, ki si je v Ljubljani pridobila tople simpatije občinstva, je prav težko zapustila naše mesto, kamor se bo še vedno rada vračala.

Tudi njo je vrgla boljševiška revolucija iz domovine, s Kavkaza. Kot drobna devojčica je najprej bivala v francoskem internatu v Turčiji, nato je dovršila srbsko-rusko gimnazijo v Veliki Kikindi. Po želji očeta, ki je zdaj zdravnik v Dalmaciji, je študirala kemijo na zagrebški univerzi, a ko je zaslovela po svojem lepem, dramatskem sopranu, se je popolnoma posvetila glasbenemu študiju na konservatoriju. V Ljubljani se je razvila v zrelo umetnico. Debutirala je v »Aidi«. Ko po treh letih zapušča Ljubljano, odnaša s seboj obsežen repertoar, 14 velikih oper. Pela je v slovenščini in bo tudi v prestolnici morala ostati slovenščini vsaj še nekaj časa zvesta.

Vedno usłužna je nastopila na naših koncertih, tudi na novinarskem, in večkrat se je oglasila v radiu. Njeno priljubljenost v ruski koloniji je pokazal prisrčen poslovilni večer v nedeljo v hotelu »Bellevue«. Ob slovesu je gospa Olga Oljdekopova naprosila našega urednika, naj objavi njeno prisrčno zahvalo naklonjenemu občinstvu, operni upravi z direktorjem g. Polićem, gg. dirigentom in vsem, s katerimi se je — popolnoma v skladu s prisrčno ljubljansko intimnostjo — počutila kakor članica velike družine.

Prisrčno slovo sokolskega naraščaja

ob odhodu na zlet v zlato slovansko Prago

Ljubljana, 23. junija.

Na telovadišču Ljubljanskega Sokola se je zbrala danes sokolska mladina iz edinic sokolske župe Ljubljana, da v skupnem pohodu po ljubljanskih ulicah odide na kolodvor in se odpelje v zlato slovansko Prago. Pod vodstvom vodnika naraščajske ekspedicije br. Ivana Prosenca so bili v kratkem času pregledani slavnostni in telovadni kroji in dana zadnja navodila za zlet. V strumnih vrstah in med prepevanjem sokolskih pesmi je odkorakala mladina na kolodvor, spremljana od svojcev in sokolskega članstva. Občinstvo, ki ni točno vedelo za odhod, je med potjo viharno pozdravljalo sokolski naraščaj in mu želelo srečno pot in veselo vrnitev. Na naraščajske zletne dneve se je odpeljalo iz župe Ljubljana 128 moškega in ženskega naraščaja, kateremu se je priključilo še 24 naraščaja iz župe Kranj.

Istočasno z naraščajem se je odpeljala na zlet tudi mednarodna vrsta naših članic, ki se bo 30. t. m. in 1. julija udeležila XI. mednarodne tekme v Pragi. Pod vodstvom vodnice s. Milice Šepove so odpotovale telovadke: Rupnikova, Sketova, Hafnerjeva, Podpačeva, Pustiškova, Vazzazova, Kovačičeva, Radivojićeva, Sedlačkova in Boriševa. Kot sodnice so odpotovale z vrsto sestre Možinova, Slapničarjeva in Trdinova.

Na kolodvoru se je zbrala k slovesu velika množica, ki je navdušeno pozdravljala sokolsko mladino in ji želela srečno pot. Uprava železniške direkcije je dala mladini na razpolago tri Pulmanove vagone, tako da bo potovanje udobno in prijetno. Ob 13.40 je odpeljal vlak med burnimi klici »Zdravo!« mladino proti Zagrebu, kjer se bo priključila posebnemu vlaku in se odpeljala preko Koprivnice in Madžarske do Bratislave v bratsko ČSR. Sokolski naraščaj ostane po svojih dneh gost Československe Obce Sokolske in se vrne po glavnih zletnih dneh s članstvom. Članstvo sokolske župe Ljubljana odpotuje na zlet na praznik 29. t. m. ob 17. uri. Vse članstvo se zbere na telovadišču na Taboru, odkoder bo skupen odhod z godbo Sokola I na kolodvor. Narodno občinstvo bo gotovo prisrčno pozdravilo sokolske vrste na kolodvoru pri odhodu v Prago.

Maribor, 23. junija

Z vlakom ob 11.35 sta se danes odpeljala v Prago moški in ženski naraščaj mariborskih sokolskih društev. Naraščaj matičnega Sokola se je uvrstil izpred Narodnega doma v lep sprevod, ki je krenil z zastavama na čelu po Kopališki ulici in Aleksandrovi cesti na glavni kolodvor, kjer je bil stik z naraščajem ostalih mariborskih in okoliških društev. Mariborčani so sokolskemu naraščaju toplo vzklikali. Na kolodvoru so se zbrali številni prijatelji mariborskega sokolstva, ki so čakali do odhoda vlaka, ki je odpeljal naš vrli sokolski naraščaj preko Pragerskega v Koprivnico, odkoder potujejo s posebnim vlakom v Prago.

Mariborsko Sokolstvo je navdušeno odobrilo nakup unionske dvorane

Sokolski dom bo otvorjen 1. decembra 1939.

Maribor, 23. junija.

V gornji dvorani Narodnega doma je bil snoči krasno uspel zbor matičnega Sokola, na katerem je matična uprava razgrnila pred svojim članstvom ozadje vseh pogajanj, ki so se vodila v zadnjih mesecih za nakup unionske dvorane s priključenim kompleksom, kjer naj se uredi Sokolski dom s telovadnicami. Zbrano članstvo je pozdravil z zanosno besedo starosta matičnega Sokola br. dr. Slavko Fornazarič, ki je pozdravil župnega starosto br. dr. Milana Goriška, in je zatem v jedrnatih besedah izrazil svoje veselje poudarjajoč pomembnost dogodka, ko je najlepša in največja mariborska dvorana, ki je nekoč služila naši nacionalni miselnosti nasprotnim prireditvam, prešla v sokolske roke. Dejal je, da je sedaj samo še na naših tehnikih, da ustrežejo pri načrtih vsem potrebam bodočega Sokolskega doma, ki naj zraste iz te stavbe, kjer se bodo oblikovali sokolski značaji.

Župni starosta br. dr. Gorišek je s toplimi besedami izrazil veselje nad tem. Nato je starosta dr. Fornazarič prikazal razvoj pogajanj matičnega sokolskega društva, ki segajo v leto 1931. Društvena uprava in gradbeni odsek sta se v polni meri zavedala odgovornosti pri vodstvu teh pogajanj. Po večmesečnih pogajanjih skupno z upravo Posojilnice v Narodnem domu, ki se je zanimala za ves ostali kompleks, je dosedanja lastnica delniška družba pivovarne »Union« podpisala 9. t. m. pogodbi s Posojilnico in matičnim sokolskim društvom v Mariboru, ki je kupilo unionsko dvorano z vrtom ob Aleksandrovi cesti ter stavbiščem na severni strani dvorane v izmeri 3682 kv. metrov za vsoto 927.800 dinarjev, ki so bili v gotovini takoj izplačani. Obenem je matično društvo prodalo svoja zemljišča ob Wildenrainerjevi in Frančiškanski ulici zadrugi »Avtodom« v Mariboru za 380.100 dinarjev. Okoliščine so zahtevale hitrega in tajnega postopka, tako da je bilo mogoče šele snoči predložiti zadevne ukrepe članstvu v končno odobritev.

Načelnik gradbenega odseka br. Rado Lenart je dopolnil poročilo staroste dr. Fornazariča. Toplo se je zahvalil Posojilnici v Narodnem domu, ki je šla Sokolu pri teh pogajanjih na roko, prav tako zadrugi »Avtodom«. Matični Sokol je, kakor znano, nameraval zgraditi svoj dom na letnem telovadišču v Ljudskem vrtu. Ta misel pa se je spričo obnovljenih pogajanj z unionsko pivovarno opustila. Ponudba unionske pivovarne se je glasila na en milijonov dinarjev, in sicer brez vrta. Posojilnična uprava pa se je odločila, da postane kupec vseh ostalih kompleksov le tedaj, če kupi Sokol dvorano. Slednjič je br. Lenart pri pogajanjih prodrl s svojim predlogom ter je matični Sokol kupil dvorano z vrtom in lopo po 292 din kvadratni meter. Naloga strokovnjakov bo, da izvedejo načrt higienične ter vsem sodobnim zahtevam primerne sokolske telovadnice, dočim se bo dvorana tudi v bodoče uporabljala v dosedanjem svojstvu pod sokolsko upravo.

Občni zbor je soglasno in z velikim navdušenjem odobril storjene korake društvene uprave in gradbenega odseka. Posebno zahvalo so izrekli Posojilnici v Narodnem domu z dr. Kacem, dr. Boštanjičem in Milošem Osetom na čelu, ki so vnajvečji meri pripomogli, da je matično sokolsko društvo postalo lastnik največje in najlepše mariborske dvorane. Občni zbor pa je izrekel zahvalo tudi dr. Lipoldu kot zastopniku unionske pivovarne, br. F. Majerju ter zadrugi »Avtodom« z br. Pinterjem in dr. Šnuderlom, ki sta poskrbela za takojšnje izplačilo celotne kupnine sokolskih zemljišč. Občni zbor je pooblastil upravo in gradbeni odsek, da se v kupljenem kompleksu izvršijo najpotrebnejša dela ter da se vpelje centralna kurjava. Do prihodnjega občnega zbora naj se pripravijo vsi zadevni načrti in proračuni, vendar tako, da ne bo dvorana okrnjena. Sprejel se je predlog, da se sestavi poseben odbor strokovnjakov. Za vse gospodarstvo letnega telovadišča in unionske dvorane pa bo določen poseben gospodarski odsek.

Z današnjim dnem prevzame matični Sokol tudi vse premičnine. Unionska dvorana je postala sokolska. Dne 1. decembra 1939 bo slovesna otvoritev novega mariborskega Sokolskega doma. To je velikega pomena za nacionalni in sokolski Maribor, saj bo dvorana služila odslej izključno nacionalnim namenom.

Predsednik poljske republike je potoval skoz Ljubljano

Ljubljana, 23. junija.

S popoldanskim dunajskim brzim vlakom ob 16.45 je na poti iz Varšave v Opatijo prispel v Ljubljano predsednik poljske republike g. Ignacij *Moscicki*. Za predsednika in njegovo spremstvo sta bila vlaku priključena dva poljska salonska vagona, ki

sta bila na vsej poti večinoma zastrta. Državnega poglavarja bratske slovanske države, ki je potoval skozi našo državo incognito, so na poti od Maribora do državne meje na Rakeku spremljali samo najvišji službujoči uradniki železniške in politične uprave. Železniško direkcijo je zastopal direktorjev pomočnik g. inž. Kavčič.

V Ljubljani, kamor je vlak prispel kljub 15 minutni zamudi iz Maribora točno po voznem redu, ni bilo nobenega oficielnega sprejema. Po petminutnem postanku je vlak s visokimi gosti nadaljeval vožnjo proti Rakeku.

Andrej Gabršček †

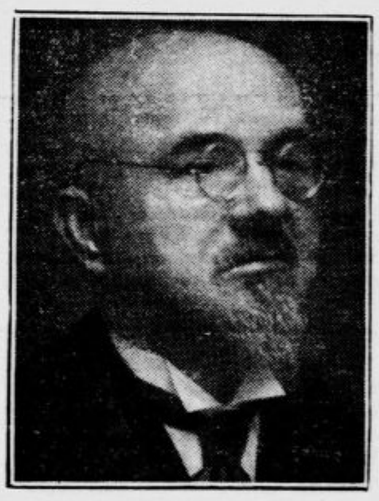

Zadet od kapi je snoči ob pol 20. na prevozu v ljubljansko bolnišnico izdihnil v 74 letu starosti ugledni publicist in politik g. Andrej Gabršček. O njegovem življenju in smrti poročamo obširneje na drugem mestu.

Obupan starček je skočil trikrat pod vlak

Maribor, 23. junija.

Tri dni je taval 78-let. preužitkar Štefan Rec iz Radizela pri Slivnici kakor brezumen okoli. Svojci so bili upravičeno v skrbeh, da se bo pripetila nesreča. Včeraj popoldne se je pojavil ob železniški progi med postajama Slivnica in Hoče v bližini gozdička. Ko se je bližala lokomotiva, se je vrgel pod vlak, vendar pa ga je lokomotiva odrinila. Rec je čakal do brzega vlaka iz Ljubljane. Spet se je vrgel proti tračnicam, pa ga je vlak odbil. Ko se je kmalu zatem pojavil v smeri iz Maribora tovorni vlak, se je Štefan Rec tretjič vrgel na tračnice. Tovorni vlak je presekal starčka na dvoje.

Rec je obležal ob progi ves zmrcvarjen in strahotno iznakažen. Dele lobanje je vlak zapeljal preko slivniške postaje. Štefan Rec zapušča 8 otrok. Življenjske prilike so ga gnale v obup. Razmesarjeno truplo so prepeljali v mrtvašnico slivniškega pokopališča.

Prišel je umret v Ljubljano

Kakor je včeraj beležilo »Jutro«, je v Ljubljani nenadno umrl g. Josip Abram, župnik v Pevmi pri Gorici. Prišel je obiskat svoje stare prijatelje v Ljubljani. Nenadna srčna kap je strla njegovo življenje. Bil je krepak kakor hrast, vedno vedre volje, poln zaupanja v bodočnost našega ljudstva, najgorečnejši prijatelj naših gora in zvest pobornik Slovenskega planinskega društva. Vse njegove mnogobrojne prijatelje, posebno še planince, je pretresla tužna vest o njegovi smrti.

Spominjamo se pokojnega Abrama, ko je začel pastrovati v tačas zapuščeni Trenti. Takoj je stopil v vrsto slovenskih planincev in pripomogel, da je SPD v Trentskem pogorju dobilo izključno pravico nadelovati in zaznamovati planinske poti in je potem so-

30000 revmatičnih bolnikov v kopališču Pieštanem!

Nikogar ni Pieštany razočaral. 43 strokovnih zdravnikov in v generacijah šolano kopališčno osobje nadzira zdravljenje z muljem. Revmatik se kopije direktno v naravnem vrelcu. Tako učinkujejo njegove sile najjačje. Solnčno suho podnebje spopolnjuje proces zdravljenja.

Pridite tudi Vi letos v

kopališče PIEŠTANY

(Češkoslovaška)

v dolini Vaha, kjer vlada mir. Hotel s pensionom od Kč 50.- a z zdravnikom in muljno kopeljo od Kč 85.- in višje

Informacije: Pieštany biro, Beograd, Maršala Pilsudskog 22.

deloval prj njih napravi. Z njegovo pripomočjo so nastale znamenite zavarovane poti v skupini Razorja, Prisojnika in Jalovca ter pot iz Trente čez »Komar« na Triglav in drugam. Zbral je okoli sebe najboljše trentske vodnike: Komaca, pod. Moto, Špika pd. Tožbarja. Pridobil je Trentarje, da se je razvil živahen promet planincev in tujcev v tem lepem kraju. O svojem delovanju je zanimivo poročal v »Plamínskem Vestniku« (letnik 1926), kjer je pokazal, da ni samo šegav pripovedovalec, nego tudi mojster peresa in bister opazovalec lepote naših planin in vrlin domačega ljudstva. Po pričetku vojne je moral zapustiti Trento in je po prevratu pastiroval prj Sv. Luciji ob Soči. Ostal je našemu ljudstvu zvest svetovalec in plemenit učitelj slovenske dece.

Nikjer se nj počutil tako srečnega kakor v planinah. Tudi vsa zadnja leta je v dr. Kugyjevi družbi in v družbi zakupnika velikih trentskih lovišč (Bois de Chezna) posečal dívno Trento. Sam si je nadel ime »Trentar« in planinci ga skoro le po tem imenu poznamo in ga bomo pod tem imenom kot prebuditelja Trente ohranili v trajnem najlepšem spominu. Njegovega pogreba, ki bo danes ob 16. uri izpred zavetišča Sv. Jožefa na Vidovdanski cesti, naj se naši planinci polnoštevilno udeležijo! Udeležijo naj se ga tudi ostali Ljubljančani ter naj si vsak pri tem predstavlja, da hodi za pogrebom v imenu številnih rojakov od Soče.

Zagonetni napad na dijaka

Ljutomer, 23. junija.

Ko se je pred dnevi dijak murskosoboške gimnazije Lebreht Vihar, doma iz Ljutomera, vračal na kolesu iz Murske Sobote, sta ga kak kilometer od tega kraja napdla dva moška. Zaletela sta se vanj, da je padel s kolesa na glavo in obležal nezavesten. Najbrž sta lopova hotela ukrasti kolo. V tem je pripeljal po cesti finančni stražnik in oba legitimiral. Pomagal je tudi Vihru, ki je šele po dveh urah zopet prišel k zavesti.

Kakor pa se je pozneje začelo soditi finančni stražnik, ki je prišel Vihru na pomoč, sploh ni bil to, za kar se je izdajal in za kar bi ga bilo po nekih delih obleke smatrati, ampak najbrž tretji v družbi napadalcev, ki jim je bilo do tega, da oplenijo kolo. Prišel je na torišče napada v trenutku, ko so neki ljudje, ki so delali na bližnji njivi, že prišli dijaku na pomoč, hoteč napadalca prijeti. Lažni finančni stražnik pa je napadalca legitimiral, da so ju delavci pustili pri miru, češ da bo dogodek uradno javil. Nekemu kmetu se je zadeva vendarle zdela sumljiva. Informiral se je v Murski Soboti, ali je kdo napad prijavil, in izvedel, da se to ni zgodilo. Torej je verjetno, da se potepa v tamkajšnjem kraju skupina treh mož, izmed katerih dva napadeta samotne potnike, tretji pa ju, če se jima namera izjalovi, rešuje na omenjeni zviti način.

Nov roparski napad pri Mariboru

Maribor, 23. junija

Ni se še pologło razburjenje zaradi roparskega napada v Žikarcih in Dupleku, o čemer smo obširneje poročali, že beleži kriminalna kronika nov drzen nočni roparski napad v noči na četrtek v neposredni bližini Maribora v Zrkovcih. Žrtev napada je postala daleč naokrog znana in priljubljena 60-letna gostilničarka Neža Selova.

Davi okrog 1. sta se pojavila v gostilniških prostorih dva mlajša moška, ki sta poprej odstranila križ z okna. Pretaknila sta vse omare in predale, da bi našla denar. Ker nista dobila ničesar, sta vdrla v spalnico gostilničarke. Neža Selova se jima je pa krepko postavila po robu. Razvila se je ljuta borba. Gostilničarka je spoznala enega napadalcev in sicer nekega Alojzija R., ki je bil svoj čas pri njej zaposlen. Ko ga je poklicala po imenu, je ta pobegnil, njegov pajdaš se pa ni dal preplašiti, temveč je navalil na gostilničarko, jo podrl na tla in jo teptal z nogami. Naposled se je gostilničarka z zadnjimi močmi otresla napadalca ter zbežala na prosto, kjer je na njene krike na pomoč prihitela služinčad. Drugi napadalec je nato pobegnil.

O napadu obveščeni orožniki so skrbno poizvedovali in so enega napadalca že aretirali. Pred dvema tednoma je bil izvršen v omenjeno gostilno vlom in vse kaže, da sta bila na delu ista zločinca. Selevo so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili hude notranje poškodbe in strto ima tudi roko.

Tatovi žita in moke pod ključem

Ljutomer, 23. junija

V ponedeljek se je našem orožnikom posrečil dober lov. Ujeli so Jožka Stojka z Mote, ki so ga po vlomu pri Žitkovih na Moti ves čas iskali. S svojo družico Kristjno se je podnevi skrival po gozdovih, ponoči pa je prihajal tudi domov. Trj orožniške patrulje so prežale nanj, znal pa se jim je spretno ogibati. V ponedeljek zjutraj pa je Kristina prišla v Ljutomer, da nakupi kruha, sira in drugih živil. Orožniki so jo opazili in aretirali. Ko je še povedala, kje jo čaka Stojko, je šla patrulja tudi ponj. Našla ga je v gozdu na Kamenščaku in ga prijela, dasi se je mož nameraval upirati.

Njegov tačinski register obsega štiri vlome, in sicer tri pri Žitkovih in enega prj Špura na Moti. Kradel je predvsem pšenico, koruzo in druga živila. Ali je on odnesel tudj Makotru na Cvenu pšenico, ki so jo našli pri Žitkovih, in izabelo, še ni jasno.

OBIŠČITE
POSTOJNSKO JAMO
(Postojna pri Trstu in Opatiji, Italija)
Največje podzemsko čudo sveta.
Električna razsvetljava.
Motorna železnica.
Odprto vse leto. Poslužite se ugodnosti hotelskih in bencinskih bonov ter znižanja voznin na železnicah od 50 — 70%.
Pojasnila: „ENIT", Petra Kočiča br. 6, Beograd in vse tujskoprometne pisarne

Domače vesti

* **Prvo skavtsko razstavo na podeželju** pripravlja steg skavtov kralja Matjaža v Litiji že tri tedne. Razstava bo v dvorani na Stavbah. Večino predmetov iz skavtskega življenja so izdelali naši skavti in planinke, nekaj pa so posodili tudi od drugod. Razstava bo dokazala odlične sposobnosti voditeljev našega skavtizma. Svečana otvoritev bo v nedeljo 26. t. m. ob 11. ob prisotnosti zastopnikov oblastev, javnosti in delegatov domala vseh slovenskih skavtskih edinic. Po otvoritvi razstave bo sprevod skozi Litijo do Grbina. Najavljeni so stegi iz Ljubljane, Celja in drugih krajev. Za skavte in planinke bo prirejeno skupno kosilo. V pozdrav številnim gostom bodo hišni posestniki, izobesili zastave. Obisk šol iz litijskega sreza je določen za ponedeljek 26. t. m.

Za vroče dni:
Angleško platno, ki se ne mečka.
Novi vzorci, nove barve:
INDANTHREN.
Din 34.—
F. KS. SOUVAN
MESTNI TRG 24 — LJUBLJANA

* **Francoski film iz beograjskega življenja.** Francosko filmsko podjetje Milhaud se je odločilo, da ustvari film »Ultimatum«, ki naj v dramatični obliki pokaže dogodke med Vidovim dnem 1914 in pričetkom svetovne vojne. Glavni vlogi sta poverjeni slovečemu igralcu Eriku Strohheimu in lepotici Diti Parlo. Notranji prizori so bili že napravljeni v Parizu, zunanje posnetke pa bodo te dni napravili v Beogradu. V ta namen prispeta oba glavna igralca s celo množico kom parzerije v Beograd.

* **Novi grobovi.** V Beogradu je umrla gospa Dragica **Demšarjeva**, po rodu Drnjevićeva, soproga banovinskega zdravnika g. dr. Ernesta Demšarja v Žireh. Zapustila mu je hčerkico. Ugledno pokojnico so pokopali v sredo v Beogradu. — Umrl je g. Dušan **Bunc**, upravni uradnik javne bolnišnice v Slovenjem Gradcu. Pogreb bo jutri ob 16. v Celju. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **V pojasnilo vsem udeležencem** v Trst, na Doberdob, na Sveto goro in na Oslavje na tozadevno vprašanje. Otroci do 12. leta starosti ne potrebujejo nikakih fotografij, če potujejo v spremstvu staršev. Tudi za te je enotna cena 180 din. Prijave sprejemamo še tekoči teden, ker moramo na to prijave s fotografijami predložiti italijanskemu konzulatu v svrho odobritve skupnega potnega lista. Kdor se še namerava udeležiti, naj se nemudoma prijavi, ker na poznejše prijave se ne bomo mogli več ozirati. Zveza bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ulica 25.

V zastarelih slučajih zapeke spremljanih po hemoroidih in oteklinah je naravna **»Franz-Josefova«** grenčica užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. **»Franz-Josefova«** voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.
Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* **Smrt uglednega moža.** Iz Češnjice nad Podnartom nam pišejo: Umrl je mož, kakršnih je danes menda le še malo. V ponedeljek smo pokopali Jožeta Varla, po domače Cajhna iz Češnjice. Učakal je 73 let, pa bi jih pri svoji žilavosti, treznosti in neverjetni življenjski energiji gotovo še več, če bi bil pri svoji neumorni delavnosti nekoliko previdnejši. Iz majhnega zadolženega posestva je znal ustvariti ugledno, veliko domačijo. Dobro je preskrbel šest otrok, med katerimi je železniški uradnik Rudolf Varl na Jesenicah. Do poslednjega diha je urejal in uredil vse podrobnosti glede posestva in družine. Vse življenje je bil trd nasproti sebi, pravičen nasproti drugim, značajen korenjak, ki je vedno dajal Bogu, kar je božjega in kralju, kar je kraljevega. Nova politika ni mogla doseči te značajne in poštene gorenjske korenine. Ostal je dosleden sebi in zvest svoji kremeniti, napredni in narodni zavesti. Niti gmotni, niti prijateljski, niti rodbinski vplivi niso mogli premotiti njegovega značaja. Vedno je rekel: »Nisem metla! Ostanem, kar sem in kakor vem, da je prav!« Tako je živel in tako je umrl. Da bi bilo na Gorenjskem še mnogo takih značajev! Časten mu bodi spomin, ugledni družini naše iskreno sožalje!

Kopalne obleke in potrebščine
K. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 18

* **Strašna smrt bolnega starčka.** V okolici Slavonskega Broda je živel 74- letni Mijo Dragolović. Bolehal je zadnja leta na mehurju, a siromak seveda ni imel denarja, da bi šel k zdravniku. Zadnje čase je silno trpel. Ves izčrpan se je v torek zvečer zavlekel v svojo hišico in si z mesarskim nožem preparal trebuh Sosedje so čuli jočanje in ko so stopili v hišico, se jim je nudil grozen prizor Starčku niso mogli več pomagati, po 15 minutah je bil rešen trpljenja.

* **Mura je naplavila truplo obupanega žida.** Iz Murske Sobote nam poročajo: Dne 17. t. m. je naplavila Mura na Bistrici blizu Črensovcev truplo neznanega človeka. Komisija iz Dolnje Lendave je ugotovila, da je neznanec avstrijski državljan žid Heinrich **Neumann** iz Gradca, star 55 let. Pri njem so našli dve neoddani razglednici, naslovljeni v Budimpešto, ter denarnico, v kateri je bilo 11 mark in 2 šilinga. Razglednici, sta bili datirani s 13. junijem ter se domneva, da je izvršil Neumann ta dan samomor. Tudi nemška oblastva iz Gradca so potrdila, da je Neumann izginil in je tako identiteta utopljenega nesporna. Tudi oddaljeni sorodniki Neumanna, ki žive v Murski Soboti, so po opisu prepoznali pokojnega. Baje je bil Neumann po nedavnem prevratu večkrat aretiran. Kakor navajajo sorodniki, je zapustil pokojni ženo in dve hčerki. Truplo so pokopali v Bistrici.

V današnjih pomembnih časih je VSAK INTELEKTUALEC DOLŽAN, da čimbolj poglobi svoje znanje o tokovih, ki usmerjajo usodo našega naroda, Evrope, človeštva.

Kulturna in socialna revija
Misel in delo
je bogat mesečni zbornik gradiva, ki Vas postavlja sredi razvojnega toka današnjice. Njeni članki, njen obzornik, njena poročila — vsa njena vsebina je neobhoden vademecum za človeka, ki hoče globlje pogledati v bistvo naših kulturnih, političnih, socialnih vprašanj in ki si želi širokega razgleda na njih razvoj.
Naročite Misel in delo, našo najboljšo revijo.
Celoletna naročnina stane le 60 din, polletna 30 Din. Naročnino pošljite na upravo »Misli in dela«, Ljubljana, Gosposvetska cesta. 4.

* **Izlet planincov neznano kam. V nedeljo** 3. julija ob 5. zjutraj se zbero planinci v Tavčarjevi ulici, da se odpeljejo z avtobusom neznano kam. Nihče ne bo vedel, kam jih potegne avtobus. Izletnike bodo vabile planine s svojimi različnimi obrazi, pot bo vodila skozi senčne gozdove. Nepričakovano bo treba izstopiti in vodnik bo vodil planince navkreber do prijetne planinske koče, odkoder to mogel vsak po svojih močeh in poljubni izbiri napraviti še razne vzpone ter se popoldne vrniti v kočo, odkoder bo skupen odhod v dolino. Tam bo čakal avtobus, ki pripelje planince nazaj v nedeljo okrog 21. ure. Interesentje naj se po možnosti javijo že do sobote 25. t. m., da se more naročiti dovolj velik avtobus. Vse podrobne informacije dobite v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4/I.

* **Z avtobusom na vsesokolski zlet v Prago** potujete s Putnikom. Prijave do 25. t. m. Točne informacije na razpolago v vseh biljetarnah.

Iz Ljubljane

u— **Bolgarski rudarski inženjerji pridejo v nedeljo** z osebnim vlakom ob 9. v Ljubljano. Na postaji bodo sprejeti od strokovnih inženjerskih združenj in oblastev. Opoldne jim bo inženjersko združenje priredilo kosilo v hotelu Bellevue. Bolgari se nahajajo na potovanju po jugoslovanskih rudnikih že od 15. junija. V teku vsega potovanja preko Niša, Sarajeva, Dubrovnika, Splita in Zagreba so bili povsod od javnosti kakor od oblastev najprisrčnejše sprejeti. Prav gotovo se bo tudi naša javnost udeležila sprejema na postaji, da s tem pokaže, da je Ljubljana središče bratskega slovanskega naroda. Bolgarski gostje odidejo že v nedeljo zvečer iz Ljubljane z brzovlakom ob 20.50 na Bled ter si bodo v ponedeljek ogledali tovarniške obrate Kranjske industrijske družbe na Jesenicah ,nakar se vrnejo v Beograd, kjer bodo gostje tamkajšnjega inženjerskega rudarskega združenja.

u— **Sokolstvo in sokolstvu naklonjeno občinstvo** opozarjamo na telovadno akademijo Sokola Ljubljana III. ki jo priredi na svojem letnem telovadišču za Bežigradom. Poleg pestrih telovadnih nastopov dece, naraščaja in članstva je na sporedu tudi nastop vrste Ljubljanskega Sokola na drogu, vaje z gorečimi kiji, spuščanje raket itd. Po telovadni akademiji bo prosta zabava s plesom.

V SOBOTO 25. JUNIJA
Večerna telovadna akademija
SOKOLA LJUBLJANA III.
na letnem telovadišču za Bežigradom.
PRIČETEK OB 8. ZVEČER.
Po telovadni akademiji prosta zabava.

u— **Bratje Srbi so prišli iz Amerike.** Z jutrnjim pariškim brzcem je včeraj ob 9. potovala skozi Ljubljano skupina 140 srbskih izseljencev iz Amerike, ki so prišli na kratek obisk v domovino. Na kolodvoru se je k sprejemu zbrala velika množica občinstva. Najprej je gostom godba »Zarje« zaigrala v pozdrav, nato jim je izrekel dobrodošlico župan dr. Adlešič. V imenu potnikov se je za pozdrave zahvalil vodja srbske narodne zveze Kristoforović iz Pittsburga, ki je izrazil svojo radost nad gostoljubnostjo Slovencev. Poudaril je, da so vsi Srbi v Ameriki navdušeni Jugosloveni in kot taki prihajajo k nam. Z njim so dopotovali tudi trije Dalmatinci iz Nove Zelandije, ki že 45 let niso videli domovine. Bratske Amerikance so pozdravili še predsednik Rafaelove družbe, tajnik Zveze za tujski promet Valašek in zastopnik Narodnega izseljenskega odbora Makše, nato pa je vlak med veselo koračnico »Zarje« odpeljal drage goste dalje.

u— **Diplomirala** je bila 20. t. m. na filozofski fakulteti iz germanske skupine gdč. Marija **Dolinškova.** Čestitamo!

u— **Akademski odsek Jugoslovansko-bolgarske lige** opozarja vse udeležence letovanja v Varni, da si nemudno preskrbe vsak po 3 fotografije. Kdor je že oddal dve, naj prinese še eno med 10. in 12. uro v Areno. Tretja fotografija je potrebna za nabavo dovoljenja s strani policije, da nikakih zaprek glede potovanja v inozemstvo. Za vse udeležence, ki stanujejo stalno v Ljubljani bo akademski odsek preskrbel ta dovoljenja, vsi ostali pa naj si preskrbe to dovoljenje pri pristojnih srskih načelstvih. Na to dovoljenje naj dajo po eno fotografijo dve pa naj nam takoj pošljejo, če tega še niso storili. Zadnji rok je v soboto do 12. ure. Opozarjamo, da do sobote vsi prinesejo te fotografije in plačajo potrebni znesek za letovanje

u— **Redni občni zbor pevskega društva »Slavec«** bo 1. julija ob 20. v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Kino Union Tel. 22-21 **BELI ANGEL** Prekrasen film o plemeniti ženi — Florence Nightingale, ustanoviteljici Rdečega križa
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15

u— **Višji tečajni izpit na III. državni realni gimnaziji** je bil od 9. do 21. junija v dveh oddelkih pod predsedstvom ravnatelja Kuna Hočevarja. V obeh oddelkih se je prijavilo k izpitu 95 kandidatov. Od teh je uspešno opravilo izpit 74 kandidatov, popravni izpit je bil dovoljen 16 kandidatom, za leto dni pa je bilo odklonjenih 5 pripravnikov. Izpit so opravili: v a oddelku :Andoljšek Gregor (oproščen) Ažbe Milan, Bežek Viktor, Brumec Josip, Butala Karel, Cigoj Stojan, Čebohin Milovan, Demšar Lado, Dular Alojzij, Erdlen Ferdinand, Gabrovšek Ivan, Golia Pavel, Györkös Jožef, **Hočevar Marijan** (oproščen), **Jakob Mihael** (oproščen), Kerčmar August, Konšek Ivan, Kosmina Dušan, Krištof Roman, Leskovec Božidar, Leskovic Franc, Mahnič Janez, Mencin Jožef, Ozvald Branko, **Petelinšek Maks** (oproščen), Podbršček Milan, Prohinar Ciril, Rozman Ivan, **Štravs Alojzij** (oproščen), Zavec Boris, Žlajpah Franc, Berlot Viktor (privatist), Erker Jožef (privatist), Zickero Marijan (privatist). V b oddelku: Benič Karel, Borštnik Branko, Cvahte Saša, Fischer Bogomil, Gasparini Vladimir, Hančič Herman, Hecking Viljem, Jagodič Vlado, Kajfež Karel, Kernev Dušan, **Koritnik Nikolaj** (oproščen), Koser Borut (oproščen), Kovačič Ladislav, Kranjec Ivan, Krejči Mitja, Lazar Milan, Lenarčič Marko, Lichtenberg Henrik, Majdel Ignacij, Mesarič Štefan, Nanut Radivoj, Pavlič Avgust, **Pfeifer Josip** (oproščen), Schmidt Ulrih (oproščen), Schneiter Franc, Schweiger Bogdan, Smerdu Boris, Smole Sergij, Sojar Anton, Steklasa Josip, Sušnik Filip, Šink Savo, Špetič Andrej, Šubic Janek, Veter Igor, Vrtačnik Savo, Wutt Tugomir (oproščen), Holy Stanko (privatist), Žagar Karel (privatist), Žele Jože (privatist).

u— **Uspehi pravosodnih državnih izpitov na pravni fakulteti v Ljubljani.** Gre za tiste slušatelje (ice), ki so po uspešno opravljenem prvem pravnozgodovinskem izpitu poslušali predavanja iz drugega in tretjega oddelka najmanj pet semestrov in so se nato konec osmega semestra ali še pozneje podvrgli pravosodnemu državnemu izpitu. V šolskem letu 1936/37 je bilo takšnih kandidatov 130, v naslednjem 131. Kakor sta ti številki zelo visoki — število slušateljev pravne fakultete se zadnja leta dviga —, pa vendar blizu, tako se tudi uspehi omenjenega izpita ne razlikujejo preveč med seboj. Z odliko je napravilo ta izpit prvo leto (1936/37) 7 (t. j. 5.4%), tekoče leto (1937/38) pa 11 (8.4%); z dobrim uspehom prvo leto 24 (18.5%), drugo leto pa samo 11 (8.4%); z zadostnim uspehom prvo leto 57 (43.8%), letos pa 60 (45.8%); z nezadostnim uspehom v prvem letu 42 (32.3%), v tekočem šolskem letu pa 49 (37.4%). Skupno število izpraševanih kandidatov se je torej le za enega dvignilo, padlih pa za sedem. Porast seveda ni zadovoljiv, še manj pa dejstvo, da kaže statistika, da tretjina kandidatov ne zdela. To daje slutiti, da študira na pravni fakulteti mnogo slušateljev pod težkimi pogoji, zlasti če si morajo sami služiti vse potrebno za življenje in učenje.

u— **Razstava Kluba neodvisnih bo odprta samo še do nedelje,** zato naj ljubitelji umetnosti, ki si še niso utegnili ogledati izbranih del treh najodličnejših predstavnikov naše mlade likovne generacije Kregarja, Sedeja in Smerduja, pohite z obiskom. Razstava v Jakopičevem paviljonu je odprta vsak dan.

u— **Počitniški pedagoški tečaj za učitelje,** ki ga bo priredilo v dneh od 22. do 27. avgusta v Ljubljani »Pedagoško društvo«, bo obravnaval zanimiva in pereča vzgojna in obče-kulturna vprašanja v naslednjih predavanjih: F. S. Finžgar, Slovenski človek in učiteljstvo, A. Černejeva, Iz metodike slovenskega jezika, dr. K. Ozvald, Za novo vzgojo bi trebalo novega sveta, M. Jeglič, Iz metodike računskega pouka, J. Dolgan, Iz moje šolske prakse, G. Šilih, Načela sodobnega pouka, M. Ledinek, Spoznavanje otroka in njegovega okolja, E. Vranc, Razred kot delovno in življenjsko občestvo. R. Kobilica, Ljubljanska poskusna šola, dr. A. Gosar, Vprašanje novega družabnega reda in slovenski socialni razvoj, A. Lovše, Delo na nižje organiziranih šolah. V četrtek, 25. avgusta, bo celodnevni sestanek slovenskih pedagoških delavcev, v sredo, 24. popoldne skupen izlet tečajnikov in predavateljev, v soboto, 27. avg., po predavanju R. Kobilice o ljubljanski poskusni šoli pa ogled razstave na tej šoli. K tečaju se lahko prijavi vsak učitelj (katerekoli kategorije šol) in vsak brezposelni profesorski in učiteljski kandidat ter končno steheren človek, ki ga predavanja zanimajo. Prijavnino 20 din, ki je brezposelni ne plačajo, bomo pobirali ob začetku tečaja. Prosimo pa, da pohitite s prijavami, ki jih je poslati na naslov »Pedagoško društvo« v Ljubljani, Drž. učiteljišče. (Resljeva cesta), ker mora odbor zaključiti svoje priprave še pred začetkom počitnic. Zadnji čas za prijave je 30. junij.

u— **Sadjarska podružnica Šiška priredi** za člane ogled vzorno urejenih vrtov v nedeljo. Zbirališče je pri drevesnici g. Breceljnika na Celovški cesti 190, kjer se bo ob 15. razmotrivalo pincliranje sadnega drevja ter pokazalo pravilno sestavljanje vseh potrebnih škropil in škropljenje dreves.

Iz Maribora

a— **Zadnja pot Antona Kunsta.** Včeraj popoldne je bil ob ogromni udeležbi Mariborčanov pogreb smrtno ponesrečenega policijskega nadzornika g. Antona Kunsta. Krsta je bila zasuta z venci. Nesli so jo stražniki ob špalirju nadstražnikov. V mrtvaški sprevod so se uvrstili poleg policijskega uradništva zastopniki raznih organizacij finančni organi, predstavniki gasilcev, Maistrovi borci ter množica drugih pogrebcev. Ob grobu je spregovoril tople poslovilne besede predsednik Maistrovih borcev prof. dr. Anton Dolar, naglašajoč, da je bil pokojnik vedno neustrašen nacionalist, ki se je ob prevratu pridružil generalu Maistru ter se boril pri Št. Ilju in na koroški fronti. Bil je značajen, korekten in vesten mož. Lahka mu zemljica!

KINO SLOGA, tel. 27-30 — Ob 16., 19.15, 21.15 uri
PATER VOJTEH
IRINA STEPNIČKOVA
ROLF WANKA
Najboljši film sezone!

u— **Državna II. realna gimnazija v Ljubljani** bo zaključila šolsko leto 1937/38 na Vidov dan s šolsko službo božjo v cerkvi sv. Jožefa ob 8. uri zjutraj, ki so se je dolžni udeležiti vsi učenci in učenke razen onih, katerim je ravnateljstvo odobrilo odsotnost. S tem se izpopolnjuje okrožnica, objavljena dijaštvu ob sklepu rednega pouka. Ravnateljstvo.

u— **V poročilu o pogrebu inž. Franja** Dědka, ki smo ga objavili včeraj, je pomotoma izostalo, da je v sprevodu korakala tudi deputacija šišenskega Sokola, ki je s pokojnim izgubil vzornega člana in podpornika.

u— **Dijaški kuhinji Domovini** je poklonil namesto cvetja na krsto blagopokojne ge. Anči Kramerjeve tajnik zbornice za TOI gospod dr. Ivan Pless darilo 200 din. Srčna hvala! Posnemajte!

a— **Protest gospodinj.** V zvezi s premestitvijo Bolgarov na gornji konec Strossmajerjevega drevoreda so se zglasile včeraj dopoldne pri mestnem tržnem nadzorstvu številne delegacije gospodinj, ki so protestirale proti tej premestitvi Bolgarov, češ da bodo izostale s trga, dokler se njihov protest ugodno ne reši.

a— **Mladina izginja.** 7-letni učenec I. razreda osnovne šole Ivan Kuralt iz Studencev je izginil od doma in mu za njim nobenega sledu. Starši so v skrbeh.

a— **Zakopani stotaki.** V Dežni pri Poljčanah je neki Janez S. odnesel iz stanovanja posestnice Marije Planinškove 1850 din. 1200 din so našli med okni hiše omenjene posestnice, 400 din pa v gozdu, dočim je ostalih 250 din fant že zapravil.

a— **Tatvine v guštanjski jeklarni.** Iz skladišča guštanjske jeklarne so izginili v zadnjem času razni jekleni izdelki

Lepo je na Kofcah
v udobnem domu, obdanem od planinskih vrhov. Par dni izprehodov v svežem planinskem zraku, v senci visokoležečih gozdov in ob izvrstni prehrani, ki jo nudi planinski dom, si vsakdo — kakor čudežno — okrepi telo in duha. —
Vsa celodnevna oskrba din 45.—. — Otroci 33% popust.

Petruška in njegov psevdonim

Poročilo o prezgodaj umrlem pesniku v »Jutru« z dne 21. t. m. na str. 3 omenja med drugim, da je posnel svoj pisateljski psevdonim po Petruški v Gogoljevih »Mrtvih dušah«. Ta dokaj razširjena trditev ne odgovarja resnici in Petruško celo spravlja v nekam smešno luč. Naj vzpostavi ta mali prispevek v počastitev njegovega blagega spomina resnico. Na službo mi je pesnikova zadevna lastna izjava:

Petruška je bil vedno zvest prijatelj Rusije. A njegovo znanje ruščine je bilo šele v povojih v onih letih, ko si je kot navdušen mladenič izbral ruski psevdonim, kakor je to sploh bilo v navadi pri slovenski Moderni. Mislil je takrat — kakor mi je večkrat pravil — samo na rusko obliko osebnega imena **Petrček.** Tako je prevajal svoj priimek Peterlin, ki ga je odklanjal zaradi »bavarsko-nemškega izvora«: žalil je njegovo slovansko zavest. Pogledal je torej v neki slovar (pod takratnimi razmerami seveda ni bil najboljši) in si odtod brez nadaljnjih pomislekov izbral obliko **Petruška, ki se mu je zdela edino primerna.**

Vendar ni bila ta izbira — vsaj za rusko uho — posebno srečna. Tega so krivi literarni spomini. »Petruška« je namreč surovejša ljudska oblika, kar povzroči nekam zaničevalno obrazilo k. Poznamo v klasični književnosti več tlačanskih slug tega imena. Zanemarjen lakaj Petruška nastopa v komediji Gribojedova »Gorje od uma«, (1823, slovenski B. Vdovčev prevod v arhivih dramskega gledališča). Famusov, prileten veljak v stari Moskvi, ugleden direktor arhiva zunanjega ministrstva, ga pokliče v prvem prizoru II. dejanja s koledarjem v roki, da bi vanj zabeležil svoje družabne obveznosti za prihodnji teden: povabljen je nekam na postrvi, udeležiti se mora pogreba znanega komornika in krsta pri zdravnikovi vdovi. Takoj v začetku ošteje lakaja zaradi njegove zunanjosti: »Petruška! Spet si okrašen — raztrgal si si komolec!« Ta stih je zdavnaj postal krilatica. Še bolj pogosto so v rabi spomini na lakaja Petruško v Gogoljevih »Mrtvih dušah« (1842. Novi slovenski prevod je prispeval I. Vidmar). Tega Petruško karakterizira predvsem značilna netečnost. Ko dospe v začetku »Mrtvih duš« (I. del, prvo poglavje) njegov gospod Čičikov v skromno hotelsko sobo na deželi, se namesti Petruška poleg v veži. »Privlekel je noter svoj plašč in z njim vred neki lasten oseben duh.« Istotam v drugem poglavju čitamo o Petruški: »Če je spal, se ni nikoli slačil in vedno je bil obdan z nekim posebnim zrakom svojega lastnega okusa... Čičikov je samo vihal nos, stresal glavo in zraven pravil: »Ti, bratec, vrag ve, kako je to, ali se potiš ali kaj? Pojdi no vsaj enkrat v kopališče!« Izraz »Petruškov duh« se je zdavnaj udomačil v ruskih političnih sporih, kadar je treba zaničljivo označiti nasprotnikovo moralno manjvrednost, nepoštenost in slično. Poleg tega je dičila Gogoljevega Petruško še druga lastnost. »Imel je plemenito nagnjenje k prosveti, to je k čitanju knjig, ne da bi se menil za njih vsebino. Njemu je bilo vseeno: prigode zaljubljenega junaka, samo abecednik ali molitvenik — vse je čital z enakim zanimanjem. Če bi mu bil kdo podtaknil kemijo, še te ne bi zavrnil. Ni mu bilo všeč ono, kar je čital, temveč čitanje samo ali — bolje rečeno — način čitanja: kako je to, da se vedno zlagajo črke v katerokoli besedo, ki včasih vrag ve, kaj sploh pomeni.« Označba »Petruškovo čitanje« je tudi v splošni rabi. Nanaša se na človeka, ki ne razume svojega posla, ne pogodi bistva mu poverjene zadeve in slično. Torej bi imel Gogoljev Petruška kot krstni oče našega pesnika samo komičen pomen. V resnici si ga ni bil nikoli izbral za geslo in vzgled kakor tudi ne razcefranega Petruška iz »Gorja od uma«. Saj bi bilo to nesmiselno.

Kakor rečeno, je ruska oblika **Petruška** osorna ali vsaj zaničljiva. Mati vedno reče ljubljenemu sinu: Petruša, Vanja in sfrčno, dočim so Petruška, Vanjka in drugi zanemarjeni paglavci, zatirani vajenci (prim. tragičnega »Vanjka« A. Čehova) in slično. Naposled ima »petruška« kot vzdevek še dva pomena: »peteršiljček«. (kar ni bogvekako značilno) in Gašprček, to je Pimperle, Hans Wurst, John Punch po smešnem bahaškem in prepredenem junaku ljudskih lutkovnih iger, (kar je naravnost komično). Glede na vse to je obžaloval pesnik sam, da si ni bil rajši izbral milejšo vljudnejšo obliko **Petruša,** ki ne obuja sličnih spominov. — »A ko sem to spoznal, je bilo že prepozno, da bi spremenil ime«, — je dodajal, — »in tako je ostalo.« Resnici na ljubo je potrebno zabeležiti to dejstvo. Sicer bi nemara krenili poznejši literarni raziskovalci v napačno smer, ko bodo hoteli izkoriščati za označbo Petruškovega pisateljskega pravca tudi enako predlogo njegovega psevdonima.

Dr. N. Preobraženskij.

Velik uspeh jubilejne razstave TSŠ

Ljubljana, 23. junija.

Razstava, ki jo je tehniška srednja šola priredila za 50-letnico obrtnega šolstva pri nas, je v naši javnosti vzbudila pozornost, kakršnega še ni bila izlepa deležna kakšna prireditev te vrste. Odprta je bila teden dni, a je imela vsekakor nekaj tisočev obiskovalcev, ki so prihajali ogledovat izdelke učencev in učenk od blizu in daleč.

V nedeljo je obisk dosegel rekord, a prav tako so bile tudi v sredo in poslednje popoldne vse razstavne dvorane polne. Prihajali niso samo starši dijakov, prijatelji zavoda in posebej še njegovi bivši učenci, temveč pripadniki vseh tehničnih strok, obrtniki, inženjerji in profesorji tehniške fakultete, ki niso mogli prehvaliti visoke stopnje in zavidanja vrednih uspehov, kakršne doseza strokovna vzgoja TSŠ. Med obiskovalci so bile tudi nekatere skupine, tako skupine dijakov s srednjih šol in celo nekaj interesentov od zunaj ,ki so prišli z avtobusi. A razen gostov, ki so prihajali samo od daleč občudovat razstavljene izdelke, je bilo tudi mnogo kupcev med njimi. Izdelke, ki jih namreč ustvarjajo učenci in dijaki v delavnicah TSŠ, so ob koncu leta vsakokrat naprodaj, a z izkupičkom si zavod pomaga do učil, brez katerih ne more izhajati, a je v uradnih proračunih in dotacijah težko najti sredstev zanje, TSŠ je brez dvoma eno najpomembnejših, najbolj življenjskih, a obenem najbolj zapostavljenih učilišč pri nas in je v izredni meri navezana na samopomoč. Kar je bilo razstavljene keramike, je razen nekaj komadov že vsa razprodana. Glasbila iz Mušičeve šole so v celoti pokupili ljubljanski trgovci. Bilo je tudi nekaj resnih interesentov za stroje, ki jih izdelujejo dijaki strojnega oddelka, a so bili zavrnjeni ,ker šola potrebuje stroje zase.

V celoti je treba reči, da pomeni jubilejna razstava TSŠ redek dogodek v našem kulturnem življenju in je treba zavodu iskreno čestitati.

Ob 16. in 21.15 uri Marlena Dietrich
ANGEL
KINO MATICA — Telef. 21-24
Znižane poletne cene!

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem in številnim častilcem, ki so prisostvovali predstavi »Treh mladenk« ob moji 80-letnici, se po tej poti najudaneje zahvaljujem za čestitke in darila, ki sem jih bil ta dan deležen.

Še enkrat: vsem prav lepa hvala!

Papa Danilo.

Kaznjenec Cankar je utonil v Ljubljanici

Usoden skok sredi vročega dne v globoko reko

Ljubljana, 23. junija.

Ljubljanica je danes popoldne zahtevala svojo žrtev in sicer iz vrst kaznjencev. Na Breskvarjevem travniku na Barju so bili danes zaposleni pri sušenju sena nekateri kaznjenci pod nadzorstvom paznika. Bili so sami taki kaznjenci, ki imajo na vesti kakšen hujši pretep, alikaj sličnega, ki so pa sicer zanesljivi možje in fantje, da se jim lahko zaupa kretanje pri poljskem delu. V opoldanskih urah je soparica močno pritiskala in kaznjenci so se res že pošteno oznojili, čeprav so delo opravljali do pasu goli.

Ko sta bila 26-letni Alojzij *Cankar*, doma iz Polhovega Gradca, in njegov tovariš Ferdo *Tomšič* iz Grosuplja ob 14.35 pri delu oddaljena od službujočega paznika, sta hotela za nekaj trenutkov izkoristiti bližino Ljubljanice, da se ohladita v sveži vodi. Brž sta se slekla in že planila v vodo. Toda na svojo nesrečo sta izbrala najusodnejši kraj, kjer se potoček Cornovec izliva v Ljubljanico.

Cankar kakor Tomšič sta sicer precej dobro plavala, toda Tomšič je bil previdnejši in se ni odmaknil predaleč od brega, dočim je Cankar menda hotel preplavati reko. Ali ko je bil sredi Ljubljanice ga je naenkrat prevzel strah nad globino, moči so mu jele popuščati. Kriknil je samo še na pomoč, in že izginil pod vodo. Tomšič mu ni mogel prav nič pomagati. Kmalu nato so priveslali po Ljubljanici neki kopalci, od katerih pa tudi ni bil nihče posebno vešč plavač in niso mogli pomagati. Tomšič se je brž oblekel in hitel po paznika, ki je bil medtem že pogrešil oba kaznjenca in se je naglih korakov bližal Ljubljanici. Paznik je nato obvestil o tragičnem dogodku policijsko stražnico na mitnici, ta pa policijsko direkcijo. Obenem so bili poklicani na pomoč mestni reševalci, ki so prispeli ob pol 18. uri in so s čolnom preiskovali Ljubljanico, vendar utopljenca do večera niso našli. Alojzij Cankar bi čez tri mesece prišel spet v svobodo.

a— **Višji tečajni izpiti na mariborski državni realni gimnaziji,** ki jim je predsedoval kot ministrov odposlanec prosvetni načelnik v pokoju dr. Poljanec, so se vršili od 8. do 23. junija. K izpitu se je prijavilo 30 kandidatinj in 42 kandidatov. Na podlagi pismenih izpitov so bili oproščeni ustnih izpitov Bogdan Dolenc, Boris Hren, Mirko Roth, Zvonko Vrečko, Ivan Vodopivec, Miro Vomer, in Herta Zisel. Pismene in ustmene izpite so uspešno položili: Jožica Černošek, Renata Draganič, Smiljana Gogala, Mirjana Hinterlechner, Eliza Hirsh, Zora Janžekovič, Danica Kresevič, Vida Ličen, Vlasta Makuc, Desanka Miovič, Manja Nebesař, Vera Paškulin, Irma Perkič, Emilija Plaskan, Janislava Praprotnik, Milena Prekoršek, Marica Princl, Anica Remec, Sonja Skvarča, Zdenka Sobotkijević, Dani Sotlar, Ivanka Stare, Marija Veber, Janez Bertalan, Bogomir Breže, Branko Čeh, Mirko Dernovšek, Karel Dolinšek, Maks Duh, Konrad Fabian, Ivan Feinig, Martin Finžger, Stojan Frank, Martin Golob, Karel Gošler, Vladimir Klinar, Rihard Knez, Danica Kogelnik, Rudolf Kohnstein, Srečko Košuta, Ratislav Lebar, Zvonko Lengar, Anton Lipovšek, Albin Ločičnik, Miro olak, Ivan Puklavec, Rudolf Ribič, Miro Polak, Ivan Puklavec, Rudolf Ribič, Radivoj Turk in Milivoj Lovše. Popravni izpit bo polagalo čez dva meseca osem kandidatov in šest kandidatk, za leto dni pa ni bil nihče odklonjen.

a— **Na klasični gimnaziji v Mariboru** so napravili maturo: v oddelku A: Franc Bračič, Ciril Cvetko (oproščen ustnega izpita), Miroslav Drobnič, Adolf Ferlinc (oproščen ustnega izpita), Jakob Fideršek, Josip Flis, Gabrijela Hartman, Božidar Hauptman, Ludvik Jeza (oproščen ustnega izpita), Danica Kitak, Alfonz Kregar (oproščena ustnega izpita), Ciril Kühar, Nada Laharnar (oproščena ustnega izpita), Stanislav Lorber, Roksanda Miklavčič, Ingeborg Minařik (oproščena ustnega izpita), Stanislav Pajk, Karel Pečovnik, Vlasta Sikošek, Silvija Skušek, Franc Sušec, Marija Sušec, Hedvika Swiecicki, Leopold Valant, Marijan Verbajs, Ernest Hren (privatist), Jakob Jug (privatist), Alojz Podkubovšek (privatist), Štefan Šeruga (privatist). Od 32 kandidatov je napravilo izpit 29, trije pa imajo popravni izpit meseca avgusta. V oddelku B pa je napravili od 30 kandidatov maturo 22, dočim ima 8 kandidatov popravni izpit v avgustu. Maturo na tem oddelku so napravili: Vitomir Amalietti, Ivan Brecelj (oproščen ustnega izpita), Anton Farkaš, Rudolf Gašparič, Franc Jakopin, Udo Jerič, Stanko Kores (oproščen ustnega izpita), Anton Korošec, Alojz Kotnik, Ladislav Kovačič, Danilo Kresevič, Ivan Lapuh, Jožef Maherl, Alojz Muhič, Maks Planinc, Srečko Rojs, Ivan Rupena (oproščen ustnega izpita), Ciril Sadravec, Anton Špindler, Jožef Vogrin, Maks Žitnik in Borut Žolgar.

a— **Sokolska planinska koča.** V ponedeljek zvečer je bil v restavracijskih prostorih Narodnega doma III. redni občni zbor zadruge Sokolske planinske koče, ki se ga je udeležilo lepo število zadružnikov. Poročali so predsednik dr. Mihalič, tajnik Kralj, blagajnik Kovař in za nadzorstvo dr. Boštjančič. Zadruga šteje 202 člana, deležev je 1106. V članstvo je pristopilo več sokolskih žup iz Slovenije in Hrvatske. Stanje naložb se je dvignilo od 110.000 din ob koncu leta 1936. na 132.000 din ob koncu l. 1937. Premoženje zadruge je okrog 165.000 din. Že lani so zbrana sredstva dosegla znesek, da bi lahko začeli gradnjo. Toda nastala je ovira, ker sta bili v pravdi zaradi zemljišča na Pohorju, na katerem se naj postavi dom, razveljavljeni sodbi prvih dveh instanc, ki sta soglasno potrdili Sokolu matici v Mariboru lastninsko pravico na spornem delu zemljišča, ki obsega 24 ha, ter se je vrnil spor prvemu sodišču v ponovno razpravo. Zaradi tega se je delo zadruge omejilo na propagando in nadaljno vztrajno zbiranje denarnih sredstev.

Zahvala

Gospod urednik, najlepše vas prosim, da iz kolegialnih ozirov priobčite v svojem cenjenem listu naslednjo mojo zahvalo:

Ob priliki diplomskega izpita sem dobil poleg številnih ustmenih tudi veliko število pismenih čestitk iz vseh krajev Slovenije. Ker mi ni mogoče, da bi se vsem posamezno zahvalil, si jemljem svobodo, da po tej poti izrazim najtoplejšo hvaležnost vsem, ki so mi ob tej priliki izrazili svoje čestitke. Blagohotno naklonjenost, ki mi jo je tokrat izrazila slovenska javnost ne glede na svetovni nazor, mi je pokazala, da je pot, ki sem jo ubral v svojem novinarskem delovanju našla v Sloveniji popolno razumevanje in to mi je obenem dalo še več poguma, da to pot nadaljujem brez strahu pred katerimi koli ovirami, ki so na vsaki taki poti neizbežne. Moje globoko prepričanje je, da bom edino tako izkazal najlepšo in največastnejšo hvaležnost vsej slovenski javnosti.

Posebno hvaležnost pa vendar moram izjaviti svojim tovarišem, ki so mi vedno bratsko stali ob strani in mi pomagali, da na dvojnem poprišču svojega dela uspešno pridem do kraja. Pozornost, ki so mi jo to pot izkazali, je jasno pričevala, da novinarsko tovarištvo sega nad vse svetovno-nazorske poglede in razvoje. Tovariši najlepša in najiskrenejša vam hvala. Enako hvaležnost dolgujem tudi svojemu visoko spoštovanemu učitelju g. prof. dr. Vebru, ki mi je vsa štiri leta mojega študija izkazoval očetovsko naklonjenost. Hvala tudi vam, gospod, urednik, za vse, s čimer ste mi izkazali svojo prijaznost, kakor tudi za objavo te moje zahvale. Vam vedno vdani

Milan F. Rakočević,
sotrudnik »Pravde«.

Iz Celja

e— **Umrl** je v sredo zvečer v celjski bolnišnici v starosti 32 let g. Alfonz Koželj, zobni tehnik pri g. dr. Migliču v Celju. Pogreb bo danes ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin svojcem naše iskreno sožalje!

KINO UNION. — Zadnjikrat: **»TRDNJAVA TIŠINE«.**

e— **Vzrok zastrupljenja rib v Voglajni.** Včeraj smo poročali o zastrupljenih ribah, ki so plavale v torek v velikih množinah v Voglajni. Sedaj so ugotovili, da so bile ribe omamljene in zastrupljene po modri galici, ki je pritekla v količini 50 litrov iz Westnove tovarne zaradi defekta pri luženju.

e— **Surovost brez primere.** V Lokarju pri Št. Jurju ob juž. žel. je neki hlapec strahovito pretepel petletnega sinčka služkinje Jožeta Hudeja. Otrok je dobil hude poškodbe po glavi in vsem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. Brezsrčni hlapec bo seveda prejel primerno plačilo.

Iz Jesenic

s— **Sokolsko društvo Jesenice** bo proslavilo 20 letnico Jugoslavije v nedeljo 26. t. m. z zelo svečanim sporedom. Ob 11. uri bo izpred Sokolskega doma krenila povorka z državno zastavo, prapori in godbo na čelu po Prosvetni cesti, Lukmanovem trgu, Cojzovi cesti, Ruardovem trgu, Kralja Petra cesti, Gosposvetski cesti čez Trg kralja Aleksandra in po Prešernovi cesti pred Sokolski dom. Ob 15. bo javni telovadni nastop vseh sokolskih oddelkov na telovadišču pri Sokolskem domu. Pred nastopom bo simboličen pozdrav državni zastavi in govor društvenega starešine brata dr. M. Obersnela. Ob 18. uri bo v vseh prostorih Sokolskega doma velika narodna zabava s plesom.

s— **Ustanovni občni zbor JČ lige** na Jesenicah bo v ponedeljek ob 20. v mestni posvetovalnici. Liga, ki je strogo nadstrankarsko društvo bo gojila vzajemnost in bratske stike med Čehoslovaki in Jugoslovani. V odboru bodo enakomerno zastopani vsi sloji in vse struje jeseniške javnosti, kakor tudi večji kraji izven Jesenic v kranjsko-gorskem sodnem okraju, ki je društveno področje. Ustanovni občni zbor JČL naj pokaže popolno složnost vseh činiteljev javnega življenja v okraju, ki razumejo velike naloge tega prelepega kota slovenske zemlje v današnjih časih in razmerah. V okviru ustanovnega občnega zbora bo predaval g. dr. Rudolf Kyovsky o »Položaju Nemcev v ČSR«. Predavanje se je v drugih krajih že vršilo pri polno zasedenih dvoranah. Zvestoba za zvestobo!

Iz Ptuja

j— **Zvočni kino Ptuj.** V soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri: »Ljubavne laži«. Karl L. Diehl, Doroteja Wieck. Za dodatek tednik Alfa in kulturni film o naši državi.

j— **Kmet na travniku, tat v hiši.** Kmetovalec Jože Pihler v Ločicah je te dni spravljal seno. Ko se je vrnil s travnika, je našel vrata na stežaj odprta. Tat je pobral vso mast in meso iz shrambe, da trpi Pihler okoli 500 din škode. Orožniki iščejo neznanega potepuha.

Iz Ljutomera

lj— **Odhodnica davčnega upravnika Martinaka.** Davčni upravnik Viktor Martinak je bil premeščen po službeni potrebi v Črnomelj. Sokolsko društvo se je od svojega marljivega tihega delavca poslovilo prejšnjo sredo zvečer v Sokolskem domu, kjer se je zbralo številno članstvo, da se poslovi od marljivega Sokola, ki je imel mnogo prijateljev in znancev tudi izven sokolskih vrst. G. Martinak je živel v Ljutomeru polnih 12 let. Ves čas je sodeloval pri Sokolu in bil med najboljšimi telovadci. Ko se je gradil v Ljutomeru Sokolski dom, je ves prosti čas žrtvoval za gradnjo doma. Poleg tega je bil odličen in požrtvovalen sodelavec pri dramatskem odseku. Sodeloval je pri vseh predstavah, ki so bile uprizorjene na našem sokolskem odru, kot igralec in režiser. Odhod g. Martinaka je pustil v ljutomerskem Sokolu veliko vrzel. Na novem službenem mestu v Črnomlju mu želimo čim več uspeha in zadovoljstva.

Iz življenja na deželi

ŠT. JANŽ PRI DRAVOGRADU. Prosvetni odsek tukajšnje Prostovoljne gasilske čete že več let deluje tudi na dramatskem polju ter je v teku svojega obstoja priredil že lepo vrsto iger. S tem pomaga tudi širiti narodno zavest ob meji, ki je oddaljena od nas komaj dobre pol ure. Tudi v pretekli zimi ni držal križem rok. Zdaj na poletje pa prenese svoje delovanje v naravo in bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 16. uri otvoril svoje stalno letno gledališče z vidovdansko proslavo in z igro »Domen«. Pri skupinah bo sodelovalo nad 50 oseb. Vabimo vse, ki jim je pri srcu naša meja, da nas podprejo s svojim obiskom. Železniške zveze so zelo ugodne, za okrepčila vam preskrbijo naši gostilničarji. Če pa pridete z jutranjimi vlaki, se lahko okopate v valovih naše tople Mislinje.

Uredba o cestnih fondih

Uredba se bo pričela izvajati 1. julija t. l.

Že včeraj je »Jutro« poročalo, da je ministrski svet na svoji seji dne 22. junija na predlog gradbenega ministra predpisal uredbo o državnem cestnem fondu in o banovinskih cestnih fondih, ki določa v glavnem naslednje:

Za izpopolnitev in zboljšanje državne cestne mreže se ustanovi pri Državni hipotekarni banki **državni cestni fond, za izpopolnitev in izboljšanje banovinske cestne mreže na teritoriju posameznih banovin in uprave mesta Beograda pa se ustanovijo banovinski cestni fondi in cestni fond področja uprave mesta Beograda.**

Uporaba sredstev

Sredstva državnega cestnega fonda se bodo uporabila na državnih cestah, sredstva banovinskih cestnih fondov in cestnega fonda uprave mesta Beograda pa na banovinskih cestah, in sicer **za izgraditev modernih cestišč, za gradnjo novih in za dovršitev neizgrajenih cest in mostov** po predpisih te uredbe. S posebnim pravilnikom bo gradbeni minister podrobno predpisal, kakšna cestna dela se lahko izvršijo na breme teh fondov. **Redno vzdrževanje državnih in banovinskih cest ni dopuščeno na breme teh fondov.** Le za vzdrževanje sodobnih cestišč se iz fonda izločijo 3% dohodkov, ki tvorijo poseben fond za vzdrževanje sodobnih cestišč.

Iz dohodkov državnega cestnega fonda se bodo izvrševala dela na državnih cestah po odlokih, ki jih bo na predlog gradbenega ministra izdal ministrski svet. Iz dohodkov banovinskih cestnih fondov se bodo izvrševala dela na pripadajočih banovinskih cestah po odlokih pristojnega bana in po odobritvi gradbenega ministra. Vsa ta dela se imajo izvršiti po odredbah zakona o državnem računovodstvu.

Sklepanje posojil na podlagi dohodkov cestnih fondov

Cestni fondi so samostojne pravne osebe; zato si lahko pridobivajo pravice, prevzemajo obveznosti in sklepajo posojila. Oproščeni so vseh državnih in samoupravnih taks in dajatev. Ta oprostitev se nanaša tudi na pogodbe in predstavke v zvezi s sklepanjem posojil.

Državni cestni fond in cestni fond uprave mesta Beograda upravlja gradbeni minister, banovinske cestne fonde pa upravljajo bani po določbah te uredbe in po pravilnikih, ki bodo izdani na osnovi čl. 20. uredbe (Ta člen pooblašča gradbenega ministra, da v sporazumu s finančnim ministrom predpiše pravilnike za izvrševanje uredbe in o upravljanju fondov).

Po odobrenju ministrskega sveta, ki se izda na predlog gradbenega in finančnega ministra, **lahko gradbeni minister v imenu državnega cestnega fonda sklepa posojila v državi ali inozemstvu** na podlagi dohodkov, ki jih bo imel cestni fond. V imenu cestnega fonda za teritorij uprave mesta Beograda sklepa posojila v državi ali inozemstvu na podlagi tega fonda prav tako gradbeni minister, in sicer po zaslišanju zainteresiranih občin in po dobljenem soglasju finančnega ministra.

Prav tako smejo bani v imenu svojih banovinskih cestnih fondov po odobrenju gradbenega in finančnega ministra sklepati posojila v državi ali inozemstvu na podlagi dohodkov, ki bodo dotekali banovinskim cestnim fondom.

Če dohodki teh fondov ne bi bili zadostni za izplačilo anuitet sklenjenih posojil tedaj se mora v državnem proračunu odnosno v banovinskih proračunih (na teritoriju mesta Beograda v proračunih dotičnih občin) predvideti potreben manjkajoči znesek. **Obveznice posojil državnih in banovinskih cestnih fondov imajo značaj javnega kreditnega papirja in so oproščene s kuponi vred vseh davkov, doklad in ostalih državnih in samoupravnih dajatev, sedanjih in bodočih.**

Po preteku proračunskega leta bo gradbeni minister predložil finančnemu ministru podrobno poročilo o doseženih dohodkih in izvršenih izdatkih državnega cestnega fonda. Gradbeni minister pa bo prav tako predložil glavni kontroli podrobno poročilo o doseženih dohodkih in izvršenih izdatkih za cestni fond teritorija uprave mesta beograda, za banovinske cestne fonde pa bodo banovine predložile enaka poročila.

Dohodki državnega cestnega fonda

Dohodki državnega cestnega fonda so naslednji:

1) **dve tretjini gotovine in vseh letnih dohodkov državnega fonda za javna dela,** ki je predviden v čl. 10. uredbe o izvajanju javnih del, izvzemši dotacije finančnega ministra po čl. 13 imenovane uredbe.

2) **Letne dajatve od vozil, in sicer od potniškega avtomobila 200 din, od motocikla s prikolico 75 din, od kolesa 10 din, od kočije ali voza z vzmetmi 50 din, od običajnega voza brez vzmeti (razen onih, ki služijo za potrebe kmečkih gospodarstev) 40 din in za dvokolice 20 din.** Državna in banovinska vozila so oproščena od te dajatve.

3) **Dajatve od inozemskih avtobusov,** ki se bodo pobirale od osebe in prevoženega kilometra. Višino te dajatve bo predpisal gradbeni minister v sporazumu s trgovinskim ministrom.

4) **Ves prispevek za prekomerno izkoriščanje državnih cest,** ki se pobira po uredbi o izrednem izkoriščanju cest.

5) **Dohodki od vozninske takse, predvidene po tarifni številki 101,** zakona o taksah, in sicer po točki 1 c (vozninska taksa avtobusov) in po točki 2 b (vozninska taksa od prevoza blaga z motornimi vozili).

6) **Posebna taksa za železniške prevoze blaga v vagonskih pošiljkah. Ta taksa se plača v višini 15 din od posameznega vagona, za vagonske pošiljke premoga, kamenja, peska, opeke, rude in uporabljene ambalaže pa 10 din od 1 vagona.** Ta taksa se plača pri predaji blaga na prevoz, pri vagonskih pošiljkah, ki pridejo iz inozemstva, pa o priliki izročitve pošiljke. Taksa se pobira na ta način, da se na tovorni list nalepi posebna znamka, ki nosi naziv »taksa za cestni fond«. Pravilnik o pobiranju te takse bo predpisal gradbeni minister v sporazumu s finančnim in prometnim ministrom.

Za blago, ki se prevozi po železnici in so obremeni s to cestno takso, se plača prispevek za prekomerno izkoriščanje cest izven rejona, kjer se blago razklada. Taksa se ne plača na državne pošiljke in transporte,

7) **Dohodki od prodanega materiala, sadja, trave, od nameščenih reklam itd. na državnem cestnem zemljišču.**

8) Dajatev, ki jo plačajo **lastniki nepremičnin vzdolž državnih cest s sodobnim cestiščem** (cestiščem iz lesenih ali kamenitih kock ali s cementno ali bitumensko površino) **za povečano vrednost nepremičnin,** in sicer v krajih preko 5000 prebivalcev do površine 1000 kv. m po 5 din, v ostalih naseljih do površine 5000 kv. m po 2 din, izven naselij pa do površine 10.000 kv. m po 1 din **od 1 m fronte nepremičnine na leto;** za površine preko te maksimirane površine se plača polovica gornje dajatve. Ostali lastniki nepremičnin, ki so oddaljene do 250 m od cestnega zemljišča, plačajo polovico, v oddaljenosti do 500 m pa četrtino te dajatve. **Dajatev, ki je predvidena v tej točki za povečano vrednost nepremičnin izven naselij, ne sme na 1 ha presegati zneska letnega davka** (osnovnega davka zemljarine) dotične parcele. Ta dajatev se ne plača za državna in banovinska posestva, za pašnike, nerodovitna zemljišča itd.

9) **1% od prodajne cene nepremičnin, ki se nahajajo poleg državne ceste s sodobnim cestiščem,** in sicer v krajih preko 5000 prebivalcev do 1000 kv. m površine, v ostalih naseljih do 5000 kv. m površine, izven naselij pa do 10.000 kv. m površine. Za površine preko gornjega maksima se plača polovica te dajatve. O priliki prodaje ostalih nepremičnin, izza teh obmejnih, se plača polovica dajatve, če so te nepremičnine oddaljene od cestnega zemljišča do 250 m, odnosno četrtina dajatve, če so oddaljene do 500 m.

10) **Dohodke od mostnine na progi državnih cest preko velikih rek za prehod avtomobilov, avtobusov in vseh ostalih vozil.** Ministrski svet sme na predlog gradbenega in finančnega ministra odobriti, da se na državni cesti, kjer se izkaže prometna potreba, zgradi na podlagi koncesije stalni most s pravico pobiranja mostnine. Ta mostnina ima služiti za odplačilo anuitete stroškov gradnje mostu in za poznejše njegovo vzdrževanje, ne sme pa biti vir dohodkov za druge svrhe. Gradbeni minister bo v sporazumu s finančnim ministrom predpisal pravilnik o tem, preko katerih rek se na mostovih pobira mostnina, kakor tudi višino mostnine in način pobiranja. Državna in banovinska vozila ne plačajo te dajatve.

11) **Dohodek od najemnine,** ki jo plačajo podjetja za uporabo državnih strojev za gradnjo cest.

12) **Dohodki od prodanega gradbenega materiala** in inventarja.

13) **Dohodek od taks za prodajo licitacijskih elaboratov** za gradnjo državnih cest in objektov na njih; te takse so bodo pobirale v gotovini.

14) **Dohodki od pogodbenih taks za gradnjo in popravilo državnih cest in objektov na njih; tudi te gradbene takse se pobirajo** v gotovini.

15) **Dohodki od pogodbenih kazni, ki jih** plačajo podjetja po splošnih pogojih za državne ceste in objekte na njih.

16) Obresti od glavnice tega fonda.

Dohodki banovinskih cestnih cestnih fond,

Dohodki banovinskih cestnih fondov (cestnega fonda teritorija uprave mesta Beograda) so naslednji:

1. **ves prispevek za prekomerno izkoriščanje banovinskih cest, ki se pobira po** uredbi o izrednem izkoriščanju cest.

2. **50% odkupnine za osebno delo,** ki se pobira od prejemkov državnih, aktivnih in upokojenih uradnikov in uslužbencev v naši državi in v inozemstvu.

3. **25% odkupnine za osebno delo na banovinskih cestah** po zakonu o nedržavnih cestah, izvzemši odkupnino državnih uslužbencev.

4. **Denarne kazni po čl. 36 in 37 uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih,** kolikor se te kazni ne stekajo v specialni prometni fond banovine.

5. **Takse na šoferske legitimacije in takse za izdajanje koncesij avtobusni mpodjetjem** za prevažanje potnikov in blaga.

6. **Davek na premije pri zavarovanju motornih vozil,** ki se uvaja s to uredbo. Ta davek se plača za vsa zavarovanja motornih prevoznih sredstev kakršnekoli vrste in znaša 10% od letnega zneska kosmate premije, ki jo pobirajo zavarovalnice za to zavarovanje. Davek se ne plača v primeru zavarovanja, ki izvira iz obveznosti točke 1. § 82. obrtnega zakona (obvezno zavarovanje avtobusnih podjetij zoper poškodbe in škodo, ki bi se povzročila ob prevozu potnikom in drugim osebam).

7. **Dohodki od prodanega materiala,** sadja in pridelkov ter postavljenih reklam na banovinskem cestnem zemljišču.

8. **Dajatev, ki jo plačajo lastniki nepremičnin** vzdolž banovinske ceste s sodobnim cestiščem **zaradi povečane vrednosti nepremičnine,** in sicer v krajih preko 5000 prebivalcev do površine 1000 kv m po 1 din, v ostalih naseljih do površine 5000 kv m po 0.50 din, izven naselij pa do površine 10.000 kv. m po 0.30 din **od vsakega metra dolžine fronte na leto;** za površino preko te maksimalne površine se plača polovica dajatve. Ostali lastniki nepremičnin, izza obmejnih, plačajo polovico dajatve, če je nepremičnina oddaljena od cestnega zemljišča 250 m, odnosno eno četrtino te dajatve, če je nepremičnina oddaljena do 500 metrov. Dajatev, ki je predvidena v tej točki za povečano vrednost nepremičnine izven naselij, ne more presegati na 1 ha zneska letnega davka (osnovnega davka zemljarine) dotične parcele. Ta dajatev se ne plača od državnih in banovinskih posestev, od pašnikov in nerodovitnih zemljišč.

9. **1% od prodajne cene nepremičnin,** ki se nahajajo poleg banovinske ceste s sodobnim cestiščem, in sicer v krajih preko 5000 prebivalcev do 1000 kv m površine, v ostalih krajih do 5000 kv. m površine, izven naselij pa do 10.000 kv. m površine; za površino preko te maksimalne površine se plača polovica te dajatve. Pri prodaji ostalih nepremičnin, izza obmejnih, se plača polovica dajatve, če je nepremičnina oddaljena od cestnega zemljišča do 250 m, odnosno ena četrtina, če je nepremičnina oddaljena do 500 m.

10) **Dohodek od mostnine na** mostovih v tiru banovinskih cest preko velikih rek za prehod avtomobilov, avtobusov in ostalih vozil. Ministrski svet sme na predlog gradbenega ministra odobriti banovini, da na svoji cesti, kjer se izkaže potreba, zgradi sama ali na podlagi koncesije most s pravico pobiranja mostnine, ki sme služiti samo za odplačila anuitete in za vzdrževanje mostu. V soglasju z gradbenim in finančnim ministrom izda ban pravilnik o tem, preko katerih rek se na mostovih pobira mostnina in o tem, v kakšni višini in na kakšen način se pobira.

11) **Dohodek od najemnin,** ki jih plačajo gradbena podjetja za uporabo banovinskih gradbenih strojev.

12) **Ves dohodek od banovinskih kamnolomov** in drugih gradbenih podjetij za potrebe cest in mostov.

13) **Dohodki od prodanega banovinskega gradbenega materiala in inventarja.**

14) **Dohodek od licitacijskih elaboratov** za gradnjo banovinskih cest in objektov na njih.

15) **Dohodek od pogodbenih taks,** ki jih plačajo podjetja po splošnih pogojih za banovinske ceste in objekte na njih.

16) **Obresti od glavnice tega fonda.**

Ostale določbe

Od dohodka državnega cestnega fonda se lahko **izloči največ 10% letno za izboljšanje in za izpopolnitev važnih banovinskih cest. To vsoto bo razdelil gradbeni minister dotičnim banovinskim cestnim fondom.**

Uredba nadalje vsebuje določbe glede uporabe sredstev državnega in banovinskega cestnega fonda. **Stopila bo v veljavo 1. julija t. l.**

Gospodarske vesti

= **Udeležba Jugoslavije na mednarodnih sejmih.** Trgovinski muzej v Beogradu obvešča, da se bo naša država letošnje jeseni udeležila s posebnim razstavnim oddelkom naslednjih mednarodnih velesejmov: v **Smirni** od 20. 8. do 20. 9., v **Bratislavi** od 28. 8. do 4. 9., v **Solunu** od 11. 9. do 2. 10. in v **Bariju** od 6. do 21. 9. Sejmov v Smirni in Bratislavi se bo udeležila letos naša država prvikrat. Sejem v Smirni je velike važnosti za propagando izvoza naših industrijskih izdelkov v Turčijo, dočim pridejo za razstavo v Bratislavi v poštev žitarice, živalski proizvodi, sadje, les, rude in dr. Stroške za prevoz vzorcev iz Beograda na sejem in nazaj, kakor tudi vse izdatke, zvezane z razstavo blaga na sejmu samem, nosi muzej. Interesenti naj javijo svojo udeležbo čimprej na naslov: Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Miloša Velikega 20.

Borze

23. junija

Na ljubljanski borzi so se danes v privatnem kliringu nudili angleški funti po 238. V zagrebškem kliringu je bil promet v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 28.93. Nemški klirinški čeki, ki so se zadnje dni znatno dvignili ,so danes za malenkost popustili. V Ljubljani so se nudili po 15.50 brez povpraševanja, v Beogradu so se trgovali po 15.4162, v Zagrebu pa po 15.43, odnosno za konec junija po 15.3250 in za konec julija po 15.00.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri nadalje slabi tendenci trgovala po 471. Tudi tendenca v ostalih državnih papirjih je bila slaba in je bil zabeležen promet v 7% investicijskem posojilu po 97 (v Beogradu po 99), v 7% Blairovem posojilu po 90 in v 8% Blairovem posojilu po 96.25.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2402.66—2417.26 Berlin 1745.53 — 1759.40, Bruselj 735.45 — 740.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.55 — 216.61, New York 4303.51 — 4339.83, Pariz 120.46 — 121.90, Praga 151.03 — 152.14, Trst 227.44 — 230.52.

Curih. Beograd 10, Pariz 12.1275, London 21.57, New York 435.3750, Bruselj 73.8250, Milan 22.90, Amsterdam 241, Berlin 175.30, Dunaj 37, Stockholm 111.20, Oslo 108.37, København 96.30, Praga 15.12, Varšava 82, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 469 — 471, 4% severne agrarne 60 bl., 6% begluške 88 — 89.75, 6% dalm. agrarne 88 — 89.50, 7% invest. 97.50 — 98, 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 90 — 91, 8% Blair 95 — 97; delnice: Trboveljska 188 — 190, Šećerana Vel. Bečkerek 600 bl., Gutmann 60 bl.

Beograd. Vojna škoda 474.25 — 475 (472.25 — 474.25), za okt. — (472), 4% severne agrarne 60 — 60.25 (60), 6% begluške 89.50 — 89.75 (89.75), 6% dalm. agrarne 89 — 89.50 (89.25 — 89.50), 7% stabiliz. 99 bl., 7% invest. 98.50 — 99 (99), 7% Drž. hip. banka 99.50 (100), 7% Blair 91.50 — 92, Narodna banka 7320 bl., PAB. 225 — 226 (225 — 226).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 23. junija. Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 76, za sept. 77.125, za dec. 79.25; **koruza:** za julij 57.50, za sept. 58.625.

+ **Winnipeg,** 23. junija. Začetni tečaji: **pšenica:** za okt. 86.125, za dec. 83.875.

+ **Novosadska blagovna borza** (23. t. m.). Tendenca mirna. **Pšenica:** 78/79 kg; baška 247.50 — 250; sremska 247.50 — 250; banatska 242.50 — 250; baška potiska 250 — 252.50. **Koruza:** baška 116 — 118; banatska 112 — 114. **Oves:** baški 180 — 185; slavonski 180 — 185. **Ječmen:** baški in sremski 63/64 kg 180 — 182.50. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 355 — 365; »2« 335 — 345; »5« 315 — 325; »6« 295 — 305; »7« 220 — 230; »8« 122.50 — 127.50. **Fižol:** baški, sremski v vrečah 117.50 — 125.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 22. junija. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za junij 4.61 (prejšnji dan 4.64), za avg. 4.66 (4.69), za dec. 4.78 (4.81).

+ **New York,** 22. junija. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za julij 8.58 (8.61), za dec. 8.64 (8.68).

Naše gledališče

OPERA

Petek, 24.: Zaprto.
Sobota, 25.: Boris Godunov. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 26.: Zaprto.
Ponedeljek, 27.: Cavalleria rusticana. Glumači. Red B. Gostuje ga. Tomašić-Ivelja.

Zaključek operne sezone bo 30. t. m. v četrtek. Uprizorili bodo Puccinijevo opero »Manon Lescaut« z go. Vidalijevo v naslovni partiji. Predstava bo za abonente reda Četrtek.

Danes še neznana, jutri morda slavna

V pariški operi imajo vsako leto ob tem času plesne produkcije za izbor novih mladih plesalk

Severni sij z akustično spremljavo

Hrumeči in prasketajoči glasovi, ki jih znanost ne more pojasniti

Pojav severnega sija, ki je letos 25. in 26. januarja presenetil Severno Evropo ter je segel do naših krajev, je postavil učenjake pred uganko, kateri doslej še niso prišli do dna. Znani norveški raziskovalec severnega sija prof. Karel Störmer, ki pregleduje poročila o severnem siju iz vseh krajev Evrope, prihaja do zaključka, da so bili ob pojavu severnega sija tudi neki doslej neobičajni znaki.

Torstein Tjönn, vodja opazovalne postaje na Njukebergih v Tuddalu poroča n. pr. da sta on in njegov asistent ob pojavu severnega sija slišala nekakšno hrumenje in prasketanje. Tudi iz nekaterih švedskih krajev poročajo o sličnih pojavih. Poročila pa govore še o drugih senzacijah. Svetlordežči žar, ki je bil viden na dan sija, je segel tako globoko, da so bile planine in gozdovi Marsovih gora pri Hafceldalih kakor zastrte z živordečo zaveso. Prof. Störmer se je zaradi teh pojavov znova obrnil na vse poročevalce in prosi, naj mu natančneje opišejo potek senzacije v zraku, da si jo bo mogla znanost razložiti do zadnje podrobnosti.

Gorila ne krade žensk

Meso te opice je zelo okusno

Direktor živalskega vrta v Berlinu dr. Lutz Heck je nedavno potoval po Kamerunu, kjer se je temeljito seznanil z gorilo. Ker se je v zadnjem času večkrat pisalo, da gorila ropa ženske, pobija Heck to domnevo.

Možgani gorile tehtajo po Heckovih podatkih 450 g, človeški možgani pa trikrat toliko. Seveda ima gorila zmožnosti, ki ga ločijo od drugih živali. Ta opica si n. pr. ume pomagati z orodjem, ki si ga napravi sama. Govorice o gorilah ,ki ropajo ženske, pa spadajo v svet bajk.

Mogoče se kdaj primeri, da se ženske spopadejo z gorilami, kar ni izključeno, kajti pri zamorcih delajo ženske na polju in v gozdovih, kjer živijo gorile. Toda kadar se pojavi gorila, pusti zamorka svoje banane in beži, kolikor more. Bežečega človeka gorila zasleduje, to je splošno znano. Če ga dohiti, ga skuša prijeti za roke in noge, da si ga usužnji.

Zamorci imajo vero, da gorila ropa njih žene, zato se oborožijo s sulicami in z njimi pobijejo opico, kadar jo zasledijo. Gorila je zelo spretna opica in zamorci je ne ubijejo samo zato, ker vidijo v nji sovražnika žensk, ampak tudi zaradi okusnega mesa ,ki jim daje tečno pečenko. Dr. Heck je sam pokusil meso gorile in pravi, da je zelo okusno.

Tragična smrt raziskovalca spalne bolezni

Kakšnih 80 km od Singide, prestolnice Tanganike, so našli pod razbitinami letala popolnoma razmesarjeno truplo profesorja G. F. M. Swynnertona, ki je pred časom odletel z aeroplanom iz Singide proti Daressalamu. Med poletom so se pokvarili stroji in profesor, njegov asistent in pilot so se pri padcu na zemljo ubili.

Prof. Swynnerton si je stekel velikih zaslug s proučevanjem spalne bolezni, ki mu je prinesla svetoven sloves. Bil je izvedenec za muho čeče in je kot tak stal na čelu zavoda, ki raziskuje življenje te muhe v Tanganjiki. Zadnjih 15 let svojega življenja je posvetil borbi te nevarne žuželke. Umrl je v starosti 60 let.

Zaščita civilistov in napadi iz zraka

Šestnajsta mednarodna konferenca Rdečega križa, ki se bo v kratkem sestala v Londonu, bo razpravljala o povečanju zaščite civilistov pri zračnih napadih. Resolucija, ki jo je predložila angleška sekcija mednarodne ustanove, daje pobudo za sklicanje diplomatske konference vseh interesiranih držav in zahteva posebne določbe o nedotakljivosti bolnišnic, bolnih in ranjenih vojakov ter civilnega prebivalstva. Vse tozadevne določbe naj se revidirajo in unificirajo. Vojni dogodki v Španiji, na Kitajskem in v Abesiniji so namreč pokazali, da so doslej podvzeti zaščitni ukrepi nezadostni.

Konferenca, ki se bo vršila v Londonu, je bila prvotno nameravana v Madridu in se je bodo udeležili zastopniki šestdesetih držav, med njimi Zedinjene države, Kitajska, Japonska ter oba vojujoča se tabora na Španskem. Konferenca bo zborovala v palači st. Jamesa.

Zogu pojde v inozemstvo

Albanski kralj Zogu, ki se je nedavno oženil z madžarsko grofico Geraldino Apponyi odrine v kratkem na daljše potovanje v inozemstvo. Listi pišejo, da pride tudi na Madžarsko.

Najboljše plačani ameriški filmski igralec

Najboljše plačani angleški filmski igralec je danes Robert Donat, ki je sklenil z Metro-Goldwin-Mayer pogodbo za pet filmov. Prejel bo za svoje sodelovanje v teh filmih 200 tisoč funtov.

Ženske in razbojniki

V Los Delosu pri Veracruzu je nedavno šestdeset banditov napadlo vaško naselbino. Ženske, ki so bile večinoma same doma, so držale napadalce dve uri v šahu ter so tri ustrelile. Ko je prispela oborožena pomoč, se je razvila srdita bitka, po kateri je obležalo na bojišču pet mrtvih in trideset ranjenih.

Lord Perth in grof Ciano

Diplomata, ki se trudita za ureditev sporazuma med Anglijo in Italijo

Orel odnesel pastirja

Pred dnevi se je podal pet let stari Gottfried Pircher iz Kap-Fröderegga na Tirolskem z dvema kozama na bližnji Langesberg. Doma so mu naročili, naj pelje živali na pašo. Zvečer sta se vrnili kozi brez pastirja domov. Starši so bili zelo prestrašeni, ko so videli, da se otrok ni vrnil. Začeli so iskati sina, toda odprava, ki je štela 90 oseb, katerim so krajevne razmere na Langsbergu dobro znane, se je vrnila brez uspeha.

Domači sodijo, da se je pastirček ponesrečil in padel v kakšen prepad, ni pa izključeno, da je fantka pograbil planinski orel, ki večkrat leta tam okoli. Ljudje pripovedujejo, da so tistega dne, ko je izginil pastirček, videli orla krožiti po zraku nad Langesbergom.

Špansko srebro za Ameriko

V torek zjutraj je prispel iz Španije na francosko mejno postajo Cerbere železniški vlak s 180 tonami srebra. Srebro, ki predstavlja vrednost 80 milijonov frankov, je namenjeno v Ameriko. V pristanišču Le Havre ga bodo pretvorili na ladjo, ki ga bo odpeljala v Zedinjene države.

S to pošiljatvijo srebra bo Španija plačala Ameriki vojni material. V zadnjih tednih sta odšli iz Španije v Ameriko že dve takšni pošiljatvi srebra in zlata v palicah.

Pobeg dveh članov Železne garde

Med prevozom iz koncentracijskega taborišča v Bukarešto sta pobegnila dva vodilna člana Codreanove Železne garde, princ Aleksander Cantacuzino in John Cristescu. Jetnika so peljali proti Bukarešti, kjer se je imela 27. t. m. začeti razprava proti njima. Blizu postaje Crivina sta oba planila iz vlaka ter izginila v polju.

Habsburg gre v Argentino?

Pariškemu »Matinu« poročajo iz Buenos Airesa, da je Oton Habsburški kupil rančo v provinci Santa Fé, kjer se misli stalno naseliti.

Poletje na vodi

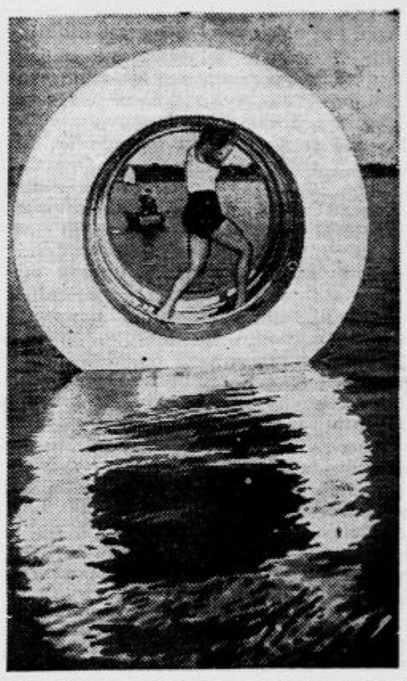

V Nemčiji uganjajo v poletnih mesecih takšnole zabavo s kolesi iz lesa in lahke kovine

Podzemski kino

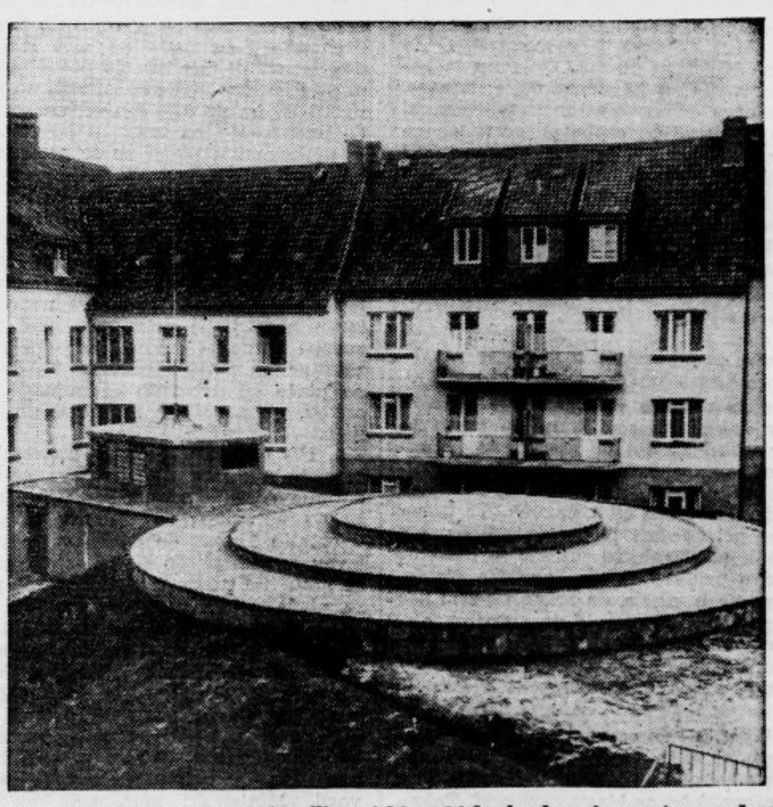

V Hamburgu bodo v kratkem otvorili prvi kino, ki bo imel svoje prostore pod zemljo. Vhod v kino vidimo na sliki

Pogled na Hradčane

Zlata Praga je te dni cilj mnogih slovanskih romarjev

V Louvreu je gorelo

Rembrandt, Rubens in Leonardo da Vinci v nevarnosti

Sloviti Louvreški muzej v Parizu je bil te dni prizorišče požara, ki je že navzel nevarno obliko in so ga v zadnjem trenotku zadušili, da ni napravil ogromne in nepopravljive škode na umetninah, ki jih hrani ta svetovnoznana zbirka.

Ogenj je izbruhnil na lesenem ogrodju paviljona de Tremouille ,kjer popravljajo streho muzeja. Sodijo, da so delavci z napravami za kisik poškodovali leseno ostrešje, ki je začelo tleti. Dve uri pozneje so siknili s podporo vetra plameni skozi streho. Ognjeni jeziki so se dvigali že sedem metrov visoko in so pri gledalcih zbujali vtis, da gori vse poslopje.

Vodstvo muzeja, ki je bilo v požaru takoj obveščeno, je najprej odredilo, naj se prenesejo najdragocenejše slike iz prostorov pod plameni. Prenesli so slike in kipe v sosedno galerijo, šele potem so stopili v akcijo gasilci z brizgalnami. Tedaj so pa spoznali, kako nevaren ogenj grozi muzeju in njegovim dragocenostim.

Gorelo je naravnost nad ostrešjem prostorov, kjer vise slovite podobe Rembrandta, Rubensa in Leonarda da Vincija Mona Lisa. Te slike so najprej spravili na varno, šele potem so začeli gasilci brizgati vodo. V dobri poluri je požar razjedel vse ostrešje tega trakta. Pri gašenju so morali posebno paziti, da voda ne poškoduje umetnin, kar se je skoraj popolnoma posrečilo.

Mrtvec v kupéju

Tihotapec? — Tat in sumljiv tip

Na francoski postaji Thionville so našli pregledniki železniških voz v nekem kupeju I. razreda truplo moškega, ki je imel rano v sencu, kjer je obtičala krogla iz samokresa. V obleki mrliča so našli papirje z imenom Pierre Hilarion.

Ko so prebrskali prtljago, so odkrili listine, glaseče se na ime poročnika Gastona Teuillieresa, ki je bil okraden letos v januarju in so mu bili ob tisti priložnosti odnešene vsa izkazila. Zaenkrat ni jasno, če je Hilarion izvršil samomor ali če je postal žrtev morilcev. Vsekako je veljal Hilarion v očeh policije za nevarnega subjekta.

Možakar je bil brez pravega poklica. Rodil se je l. 1913 v Asnieresu, živel pa je v Parizu. V zadnjem času je policija pri njem izvršila dve preiskavi. Bil je namreč oumljen, da je nekemu v Cannesu bivajočemu Angležu pred par meseci ukradel šop čekov.

Računarski zaročenec

Jeanette Mac Donaldova pod nadzorstvom

»Pripravi se dobro na svojo poroko«! To pravilo si je vtepel v glavo sin ameriškega milijonarja Tommy Warner, ko je vzel za ženo znano filmsko igralko Jeanetto Mac Donaldovo. Preden je odvedel svojo nevesto pred oltar, pa je najel detektivko ter ji naročil, naj prouči, če ga nevesta ljubi resnično od srca, ali ga hoče vzeti za moža samo zaradi velikega bogastva.

Stvar bi morda večno ostala tajna, da ni detektivka naperila tožbe proti Warnerju. Od njega zahteva izplačilo cele nagrade, za katero jo je hotel milijonar prikrajšati. Tako je prišla zadeva pred sodnika in s tem tudi pred javnost.

Kaj pravi Jeanetta Mac Donaldova k računarstvu svojega moža, ni znano. Znano pa je, kaj je rekel sodnik. Izjavil je namreč, da je Warner dobil z Jeanetto lepo, mično in pošteno ženo. Zaradi tega mora tudi v celoti plačati nagrado, ki jo je obljubil detektivki, ko je spremljala njegovo nevesto na njenih potih.

V tretje sta se poročila

Dvakrat sta se razšla, potem pa sta videla, da ne moreta živeti vsak zase...

V Londonu sta se pred kratkim poročila mr. Percy Kurland in mrs. Aneta Kurlandova. Oba sta bila že dvakrat poročena, pa sta se razšla. Z novo poroko se začenja tretje poglavje njune ljubezni v okviru zakonskega življenja.

Ženin in nevesta sta se seznanila na nekem plesu l. 1931. Tri mesece pozneje sta stopila pred oltar ter si podala roki v zakonsko zvezo. Toda njuno zakonsko življenje je trajalo samo dva meseca, potem sta se ločila. Leto dni nato sta se slučajno zopet srečala, se pobotala in se v enem mesecu zopet poročila. Tudi topot se nista dolgo prenašala. Čez tri tedne sta bila zopet narazen...

Ločenka je zapustila svojega moža in je stopila v trgovino svojega očeta za prodajalko, mož pa je odšel v Hollywood, kjer je dobil službo frizerja. Štiri leta sta živela vsaksebi in nista nič slišala o svojem partnerju. Advokati so urejevali formalnosti razporoke.

Ko je bilo že vse končano, je moral mr. Kurland pisati svoji bivši ženi neko pismo. Prejel je odgovor, ki ga je napotil, da je odpovedal svojo službo v filmskem raju ter se nemudoma odpeljal na Angleško. Po njegovem prihodu v London sta bivša mož in žena izjavila, da ne moreta več živeti eden brez drugega. In tako sta se v tretje poročila...

Pariški zavod za radij v nevarnosti

Bolnišnica in zavod za radij v Parizu sta v nevarnosti, da ju bodo zaprli. Obe ustanovi sta zvezani z imenom odkriteljice radija, madame Curie. Da ne bi Pariz doživel sramote in bi moral zapreti tako odlični ustanovi, zbirajo zdaj Francozi denarna sredstva, s katerimi bi se obema zavodoma omogočil nadaljni obstoj.

Biser Avstralije

V pisarni Australian Pearl Cye Limited se nedavno odprli pošiljatev z obale Zapadne Avstralije. Neki domačin je poslal biser, ki spada med najlepše in največje bisere na svetu. Biser tehta 103 grame in velja za najdražji biser, kar jih je prišlo na trg v zadnjih desetletjih. Oblika in barva bisera sta tako nenavadna, da so prodajalci krstili biser za »biser Avstralije«

Smrt lady Pagetove

V Londonu je umrla 61-letna lady Muriel Pagetova, ustanoviteljica pomožne akcije za britske državljane v Rusiji. Bivši ruski poslanik v Londonu, Rakowsky, je spomladi 1938. obdolžil lady Pagetovo, da je vohunila za Angleško. Lady je njegovo obdolžitev energično zavrnila in se je kmalu nato vrnila domov.

Poražen

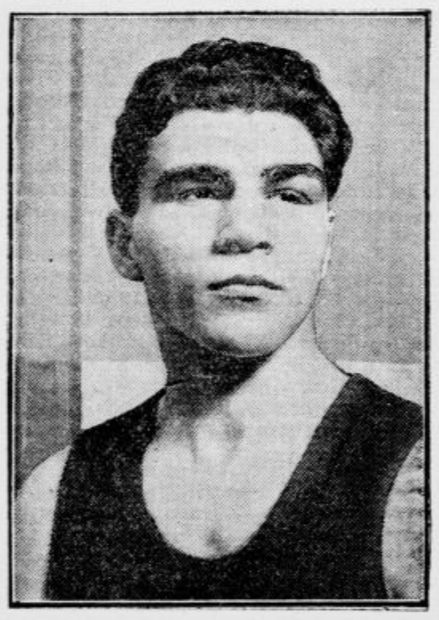

Nemški boksar Maks Schmeling je nastopil v sredo ponoči proti ameriškemu črncu Joeju Louisu. Louis ga je že v prvem kolu premagal

ANEKDOTA

Kaunitz, vsemogočni kancelar Marije Terezije, je bil često tako zaposlen z delom, da ni legel vso noč v posteljo, ampak je kar malo zadremal v naslanjaču. Ob neki takšni priliki ga je zjutraj zbudil sluga ter mu naznanil obisk dolgočasnega gospoda, barona Hammersteina. Ko je baron vstopil, je Kaunitz ravno zehal. Hammerstein je začel: »Gotovo ste imeli danes že več dolgočasnih obiskov?« Kaunitz mu je kratko odvrnil :»Ne, vi ste prvi, ki ga sprejemam!«

VSAK DAN ENA

»To me pa res nič več ne zanima — stvar sem že videl najmanj desetkrat v kinu!«

(»Ric et Rac«)

Le naprej brez miru...

Sokolsko slavje v Šoštanju

Tridesetletnica Sokola ostane nepozaben praznik

Šoštanj, 21. junija.

Šoštanj je v nedeljo doživel krasno sokolsko in narodno slavje, kakršnega naše mesto in okolica že dolgo ne pomnita. Proslava tridesetletnice šoštanjskega Sokola je bila nepozaben praznik, ki je izpričal močno narodno zavednost Šoštanja.

Slovesnosti so se pričele že v soboto zvečer. Ko so se na Goricah oglasili možnarji, je izpred Sokolskega doma krenila skupina naraščajnikov z gorečimi plamenicami skozi mesto, nato pa se je podala na Gorice, kjer je zažgala velik kres. Okrog kresu se je zbrala množica meščanov, ki se ob petju sokolskih in narodnih pesmi kar ni hotela raziti. Med tem, ko je kres na Goricah vsej dolini oznanjal slavje, je bil v Sokolskem domu slavnostni občni zbor. Z zanosnimi besedami ga je otvoril starosta br. Rozman in pozdravil sreskega načelnika dr. Frana Hrašovca, zastopnika celjske župe Toneta Kunika, podžupana Langusa, zastopnike Ciril-Metodove podružnice, Delavskega kulturnega društva »Cankar«, Strelske družine, Gasilske čete in Protituberkulozne lige in častno zbrano članstvo. Besedo je zatem povzel slavnostni govornik br. Tone Kurnika, podžupana Langusa, zastopnike pot sokolskega društva skoz trideset let. Življenska pot jubilanta je bila težka, skoz mnogo viharjev je šla, mnogo trnja je bilo na poti. A baš to je društvo storilo odporno in zdravo. Ob koncu se je govornik spomnil vseh umrlih društvenih delavcev, ki so delovali v Šoštanjskem Sokolu in mu pripomogli do današnjega jubileja. Govor je zaključil s pozivom na vztrajno izpolnjevanje sokolskih dolžnosti. Sledilo je vpisovanje v spominsko knjigo, nakar je bil slavnostni občni zbor zaključen. Na Goricah je še vedno gorel gres, kresovalci pa so se zbrali v povorko, ki je šla skoz mesto in vzklikala kralju, Sokolu, Jugoslaviji in bratski Češkoslovaški. Vsi, ki so gledali povorko, so se lahko prepričali o moči in zdravju slovenskega ljudstva, tudi tisti, ki kljub resnim časom mlačni.

Nedelja je prinesla lep solnčen dan. Mesto je bilo v zastavah. Le redke so bile hiše brez nje. Že z dopoldanskimi vlaki so prihajali gostje, zlasti pa sokolski naraščaj, ki je imel dopoldne na letnem telovadišču okrožne tekme. Popoldne ob dveh se je izpred kolodvora razvila dolga povorka. Za konjeniki v sokolskem kroju in narodnimi nošami so se vozili kolesarji, za tremi prapori je šla skupina narodnih noš, dalje članstvo v krojih pod vodstvom načelnika br. Košana, članice, oba naraščaja in članstvo v civilu. Na korakajoče oddelke so z mnogih hiš trosili cvetje, občinstvo pa jih je toplo pozdravljalo. Ob pol štirih se je pričela telovadba. Na okrašeni oder je stopil starosta br. Rozman in pozdravil občinstvo in telovadce. V nadaljnem govoru je naslovil odločne besede na vse na one, ki verujejo v življenje našega naroda in tudi na one, ki komaj čakajo, da bi se povrnili dnevi suženjstva in umiranja. Po pozdravu državni zastavi se je pričel telovadni nastop. Vsi nastopajoči so vaje izvedli brezhibno ter so bili deležni navdušenega aplavza. Moške dece je nastopilo 68, ženske 78, naraščaja 82, članov in članic pa 92. Prostorno telovadišče je bilo obdano z gostim vencem gledalcev.

Zvečer je animirani družabni sestanek v Sokolskem domu zaključil dan ob prijetnem razpoloženju in ob igranju godbe »Zarje«, ki sodelovala tudi popoldne. V četrto desetletje stopa šoštanjski Sokol pomlajen in borben!

Slovenjgraški Sokol marljivo deluje

Na praznik 16 t. m. se je vršil javni letni nastop slovenjgraškega Sokola na letnem telovadišču. Preko 400 ljudi, med njimi dva velika avtobusa udeležencev iz Črne, Mežice, Žerjava in Dravograda, je zasledovalo z največjim zanimanjem izvajanja naših vrlih Sokolov.

Pred telovadnim nastopom je ob navdušenem pozdravljanju prikorakalo na telovadišče 200 Sokolov v krojih. Deca, naraščaj, članice in člani so se na obsežnem prostoru lepo porazdelili in ob igranju državne himne oddali pozdrav zastavi. V klenih besedah je nato nagovoril vse članstvo in vse mnogoštevilne prijatelje Sokolstva starosta br. Ivan Rojnik. Poudaril je pomen sokolske ideje in izrazil pripravljenost Sokolov, ki se bodo na vsak poziv mladega kralja, svojega starešine, nemudno odzvali. V imenu mariborske župe in koroškega okrožja je izrekel pozdrave okrožni načelnik br. Miro Veljak. Nato pa so vsi zapeli »Pesem sokolskih legij«.

Nastop sam je pokazal krasne telesnovzgojne uspehe slovenjgraškega Sokola. Vsi oddelki, deca, naraščaj, člani in članice so v polni meri izpolnili dane jim naloge. Po izvedbi vsake točke je hvaležno občinstvo z navdušenim ploskanjem nagradilo vestno delo naših marljivih Sokolov. Največjo pozornost in navdušenje so zbudile lepe praške proste vaje, ki so jih člani in članice skupno brezhibno izvedli. S himno »Hej Slovani«, ki je veličastno donela iz stoterih mladih grl, je bil zaključen spored nastopa. Po nastopu se je razvila ob igranju priznanega slovenjgraškega jazzorkestra v vseh prostorih Sokolskega doma prijetna zabava.

S svojim krasnim nastopom si je slovenjgraški Sokol ponovno izstavil najlepše spričevalo marljivega in nesebičnega delovanja med našo obmejno mladino. Vsa hvala gre tudi bratskim društvom iz Dravograda, Mežice in Črne, ki so s svojo udeležbo mnogo pripomogla, da je ta nastop tako lepo uspel. Le naprej, brez miru...

Lep sokolski nastop v Laškem

Laško, 22. junija.

Laško sokolsko društvo je preteklo nedeljo priredilo svoj običajni letni javni nastop, ki je sijajno uspel. Dopoldne je tekmovala deca iz okrožja Laško na letnem telovadišču. Tekmovalo je vsega skupaj 60 ženske in moške dece, in sicer v redovnih in prostih vajah, v teku, metu žoge, skoku v daljino in pri ustnih izpitih o idejnih pojmih in nalogah Sokolstva. Številno občinstvo je ves čas pazljivo sledilo tekmam in se čudilo velikemu napredku naše dece, navzlic temu, da je vežba otrok v rokah in pod vodstvom v pedagoškem oziru nešolanih vaditeljev. Vse učitelje in učiteljice, ki bi hoteli ali mogli posvetiti svoje telesne in duševne moči vzgoji dece v sokolski telovadnici, sta vzela zima in mraz. In vendar se deca z vso ljubeznijo in nepopisno vnemo oklepa sokolskih idej in sokolskega dela pod vodstvom vrlih vaditeljev. Prvenstvo pri tekmah so odnesli pri višjih oddelkih dece Drnovšek Marko in Medvešek Jelka, pri nižjem oddelku moške dece pa Senica Alojz.

K popoldanskemu nastopu je prišlo preko 550 udeležencev, na telovadišču pa je nastopilo 222 sodelujočih, od teh 143 domačinov. Opažalo se je, da letos med gledalci ni bilo kmečkega občinstva.

Pa je navzlic temu moralni uspeh nastopa odličen. Moška in ženska deca je pri prostih vajah storila svojo dolžnost. Potrebna bi bila nekolika jačja disciplina, ki pa jo more pri deci doseči le učitelj kot poklicni vzgojitelj. Lepo je vadila moška deca s puškami, nekoliko več čilosti bi jim ne škodovalo. V prostih panogah in pri splošni orodni telovadbi smo videli nekaj prav lepih vrhunskih vaj.

Laški Sokol ima med svojimi telovadci materijal, ki bi pri sistematičnem in vztrajnem vežbanju brezdvomno imel upe, da nastopa tudi med olimpijci. Kako škoda je nekaterih teh stasitih bratov, ki se premalo pobrigajo za sokolsko delo in preveč za druge manj važne sportne prijetnosti, kajti reči moramo, da se malo katero društvo lahko postavi s takim članstvom. Ugajale so vaje na krogih, na drogu in skupinske na treh bradljah. Dobro so bile prikazane tudi praške proste vaje od strani obojega članstva in naraščaja. Seveda je zlasti pri članih treba še piljenja in popravljanja, vendar je splošni vtis bil dober. Pozabiti ne smemo dece iz Gaberja pri Celju in njenih ljubkih prostih vaj in raznoterosti. Nekatere vesele točke izvajane od domačega članstva in naraščaja so poživile razpoloženje občinstva, ki je ves čas živahno pritrjevalo telovadečim. Pred nastopom pozdrav državni zastavi, po nastopu himna »Hej Slovani« in uspeh je bil popoln.

Komaj je občinstvo posedlo po veseličnem prostoru, že so pridrveli temni oblaki ter je nastalo silno neurje s ploho, tako da je občinstvo moralo bežati v prostore Sokolskega doma. Pod vplivom lepo končane telovadbe je tudi pri prireditvi sami zavladalo veselo razpoloženje in v bratskih razgovorih se je ta dan za Laško lepo končal. Tudi gmotni uspeh, mislimo, je povoljen, kar je vrlemu društvu privoščiti, saj se mora še vedno boriti z raznimi obveznostmi. Žilavost in pridnost ter veselje do sokolskega dela pa bodo premagale vse ovire in v Laškem bo gospodovala še naprej sokolska ideja. Zdravo!

Praznik sokolskega društva v Št. Jerneju

Št. Jernej, 21. junija.

V nedeljo, 19. junija, je priredilo naše društvo svoj letni telovadni nastop na prelepem travniku br. Reclja v Št. Jerneju. Nebo nam je bilo naklonjeno. V soboto zvečer se je pooblačilo in že smo obupavali, toda preko noči se je zjasnilo in v nedeljo je bil najlepši dan. Št. Jernej se je odel v svečano obleko. Raz hiš, koder se je pomikala sokolska povorka, so vihrale državne zastave. Pokazalo se je, da je Št. Jernej vkljub hudim pretresljajem in pritiskom vedno v sokolskih vrstah, da je močna in zavedna trdnjava sokolstva.

Ob napovedani uri so se začeli zbirati sokolski pripadniki. Od najmlajših Sokoličev pa do onih starih preizkušenih sokolskih veteranov, ki so prav zaradi sokolske ideje v stari Avstriji dobili zloglasno oznako »p. v.«, vse je z radostnimi obrazi pričakovalo pohoda Sokolov. Točno ob 15. uri se je začela pomikati povorka. Na čelu povorke je jahalo 16 stasitih konjenikov s svojo stadarto. Za njimi je korakala kostanjeviška godba, nato 3 praporščaki in člani v slavnostnih krojih (39), članice (16), naraščajski prapor in četa 28 moškega in 21 ženskega naraščaja, 70 moške in ženske dece, za njimi se je uvrstilo članstvo v civilu (50) in končno 22 kolesarjev ,ki so zaključili povorko s 266 pripadniki. Na svoji poti so prejemale sokolske kolone cvetje in so bile toplo pozdravljene. Po Št. Jerneju se je razlegala vzpodbujajoča pesem: »Le naprej...« Ob 16. uri se je pričela telovadba. Najprej so prikorakali vsi oddelki na telovadišče k pozdravu državni zastavi. Nato je izvajala vaje moška in ženska deca (68), prav lepo in strumno. Najbolj so ugajali naraščajniki (24) s svojimi težkimi, a lepo izvajanimi vajami, za njimi pa so nastopile naraščajnice (28) z narodnimi koli. Člani (28) in članice (12) so s praškimi vajami pokazali smotrno delo v telovadnicah. 14 članov je pokazalo svoje sposobnosti na orodjih. Vsega skupaj je nastopilo 174 pripadnikov.

Po telovadbi so se zbrali na telovadišču zopet vsi oddelki k snemanju državne zastave. Zaključili smo svoj nastop s petjem državne himne pesmi »Hej Slovani« in »Le naprej«... Po tem svečanem dejanju se je pričela narodna veselica, ki je zadovoljila prav vse.

Iz Trbovelj

t— **Starše in prijatelje mladine vabi meščanska šola**, da posetijo razstavo risb, ročnih del itd., ki bo odprta v II. nadstropju šole v nedeljo od 8. do 19. ure in 27. t. m. od 8. do 12. ure. Vstop je prost. V času od 25. junija do 2. julija priredi PJS na meščanski šoli v IV. razredom propagandni izlet na morje: Sušak, Bakar, Krk in okolica.

Vabimo v Sevnico

vse naše ustanovitelje, vse naše prve borce, prve delavce in funkcionarje, ki so zasejali seme sokolstva, seme jugoslovanstva in slovanstva.

Vabimo vse naše nekdanje in dosedanje staroste, načelnike, načelnice in odbornike, ki ste gojili mlado drevesce, ga čuvali in bodrili čeprav često zasramovani, opljuvani in okrwavljeni.

Vabimo vse naše nekdanje in dosedanje telovadce (ke) in vse članstvo, vse one, ki ste v teku zadnjih 30 let pili pri nas iz čistega vrelca sokolske ljubezni, ki ste si pri nas krepili telo in duha ob nesmrtnih idejah nesmrtnega Tyrša, vse ki ste pri nas hodili v šolo sokolskega bratstva samozatajevanja in požrtvovalnosti.

Vabimo vse naše dosedanje podpornike in dobrotnike, ki ste nam pomagali graditi in utrditi naše gnezdo.

Vse Vas vabimo, pridite v nedeljo k nam v Sevnico! Odšli ste na vse štiri strani širnega sokolskega sveta po sokolsko — brez koristi, brez slave — a plod Vašega dela se je razbohotil, raste in kljubuje — kajti v njem tli vroča iskra pravega slovanstva. Zato pridite vsi in *pripeljite s seboj vse svoje sokolske prijatelje*, da se ob jubileju tega žarišča znova ogrejemo za naše ideale, da se poklonimo Njemu, ki je odlikoval Vas in nas s kumovanjem našemu praporu, da se znova pobratimo z našo hrabro narodno vojsko, v katero smo upali in v katero zaupamo, da bo roko v roki z sokolstvom izvojevala zmago *slovanstvu*, kajti:

»V bodočnost Sokol stopa jak in smel!«

Sokol Sevnica.

Sokol Gorenji Logatec. V nedeljo 19. t. m. popoldne smo imeli javni nastop Sokolskega društva. Zbralo se je lepo število članstva in sokolskih somišljenikov iz vseh bližnjih krajev, pa tudi naraščajniki in deca iz Dol. Logatca. Nastop se je pričel ob 16. in so nastopili vsi oddelki domačega Sokola ob sodelovanju telovadcev iz bratskih društev. V začetku je ob navzočnosti vseh telovadcev izpregovoril v pozdrav društveni podstarosta br. Savko Smole. Pozdravil je zlasti župnega tajnika br. Flegarja. Zanosno je vzkliknil sokolskemu probuditelju dr. Miroslavu Tyršu. Telovadba je uspela prav dobro, kar so potrdili navzočni z burnim odobravanjem. K koncu se je zahvalil župni tajnik br. Flegar za pozdravne besede ter posval društvo k složnemu in smotrnemu delu v prospeh vsega jugoslovenskega naroda. Po telovadnem nastopu se je razvila prijetna zabava, pri kateri je sodelovala godba iz Ljubljane.

Sokol v Hotedršici. Tudi naše članstvo se je udeležilo poklonitve na Rakeku v lepem številu, saj nas je bilo zbranih na Rakeku 50 članov (nic) in prijateljev sokolske misli. Obramknemu zboru v Ljubljani smo se odzvali s 35 člani (cami). Tekmovali so trije člani ,ki so pokazali lepe uspehe posebno v streljanju, saj je bil brat Brenčič Jože najboljši strelec izmed 250 tekmovalcev. — Bili smo tudi na župnem zletu v Ljubljani. — Naša tombola bo v juliju, na katero že zdaj vabimo vse bratske edinice in sokolstvu naklonjene prijatelje. — Naša vas je bila v zadnjem času skoro vsa nalepljena s plakati. Med tem ko so naši plakati bili nabiti precej nizko, da si jih lahko z roko dosegel, so bili drugi plakati, ki so vabili na razne tabore, nalepljeni med okni prvega nadstropja ali še celo više. To priliko so uporabili naši neprijatelji in so ponoči proti koncu maja potrgali naše plakate za župni in praški zlet z dveh hiš. Kličemo jim, naj jim Bog blagoslovi to junaško delo.

Sokolska četa v Zalogu priredi letošnji javni nastop v nedeljo 3. julija na letnem telovadišču poleg Ziherlove gostilne in gasilskega doma ob banovinski cesti Ljubljana — Zalog — Laze. Po javni telovadbi, ki se začne ob 15. bosta velika narodna veselica in srečolov. Vlak prispe v Zalog ob 13.43, ors z Zidanega mostu pa ob 14.34. Odhod proti Ljubljani ob 17.52, 19.37 in 21.48, proti Zidanemu mostu pa ob 18.20, 23.09 in 0.46. Vse sokolstvu naklonjeno občinstvo vabi uprava. da se prireditve v največjem številu udeleži. Nadejamo se, da nam bo vreme bolj naklonjeno, kakor nam je bilo lani. — Vidovdanska proslava bo na Vidovdan ob pol 20. v dvorani staroste br. Požarja.

Sokolska tombola v Poljčanah je privabila preteklo nedeljo veliko število ljudstva, tako da je bil Mahoričev vrt skoro pretesen. Prvo tombolo, moško kolo, je dobil Leskovšek Ferdinand iz Poljčan, drugo kolo je dobila Videčnik Antonija iz Zbelova, tretje pa Fernc Vilko iz Loč. Spalnico je zadel Črnoša Leopold iz Sladke gore, vrečo moke Kline iz Poljčan, drva Francl Ana iz Poljčan, svilo za žensko obleko Kajzer Marija iz Sl. Bistrice, 15 m platna Solar Franc iz Loč, uro budilko Prešern Amalija iz Poljčan, razno manufakturno blago pa Mazele Oskar iz Podplata.

S P O R T

V Litiji bo velik sportni dan

Domači klub prireja v nedeljo ves dan razne lahkoatletske prireditve

SK Litija priredi v nedeljo, 26. t. m. propagandni in dolžnostni miting na igrišču v Litiji v Švarčevi hosti. Začetek tekmovanja bo ob 9. uri. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JLAS. Tekališče bo začrtano na igrišču v dolžini 250 m, ima nedvignjene zavoje in je pokrito z ugaski. Tekmovalci bodo prejeli za prva tri mesta diplome. Pravico nastopa imajo vsi v JLAS verificirani klubi odnosno člani. Prijave je treba poslati do 26. t. m. do 8. na naslov: Sportni klub Litija v Litiji.

Spored obsega: **za seniorje:** teke 100, 200, 400, 800, 1000, 1500 in 5000 m, **mete krogle**, diska, kopja in kladiva, **skoke:** v višino in daljino ter ob palici, štafete: 4×100, švedska 400×300×200×100.

Za juniorje C. teka: 100 in 1000 m, **mete:** krogle, diska in kopja in **skoke:** v višino in daljavo ter ob palici.

Odbojka bo popoldne ob 16. V odbojki nastopita moštvi: Gradec : Litija. V primeru, da nastopi eno ali več gostujočih moštev, se bo vršil turnir po izločilnem sistemu. Zmagovalno moštvo prejme diplomo.

★

Isti dan ob 18. uri bo tudi **cross-country tekmovanje Šmartno—Litija** v dolžini 3000 m za juniorje in 5000 m za seniorje. Pravico tekmovanja imajo moštva 5 tekačev in poedinci, člani klubov JLAS. Tekmovanje bo na cesti Šmartno—Grbin—Litija s startom na trgu v Šmartnem ob 18. Cilj bo na igrišču v Litiji. Klasifikacija moštev se določi tako, da prvi na cilju dobi 1 točko, drugi 2 itd. Moštvo, ki dobi najmanj točk, se proglasi za zmagovalca.

Nagrade: Prvoplasirano moštvo seniorjev bo prejelo prehodni pokal SK Litije in diplomo. Prehodni pokal preide v trajno last po trikratni zaporedni odn. petkratni zmagi v presledkih. Diplome bodo prejeli tudi trije najboljši poedinci juniorjev in seniorjev.

Prijave naj se pošljejo na naslov: Sportni klub Litija v Litiji, najkasneje do 26. t. m. do 12. brez prijavnine.

Joe Louis je ostal prvak

Njegov nasprotnik Schmeling je izgubil k. o. v I. kolu

V noči od srede na četrtek — ali po ameriškem času v sredo ob 10. zvečer — se je vršila v Yankee Stadione v New Yorku z napetostjo pričakovana tekma v boksu za svetovno prvenstvo vseh kategorij med dosedanjim prvakom ameriškim črncem Joe Louisom in bivšim prvakom Nemcem Maksom Schmelingom. Naval občinstva je bil ogromen in se je zbralo v stadionu nad 80.000 gledalcev, ki so plačali rekordno vsoto na vstopnini — nad 1 milijon dolarjev.

Louis je bil po ameriških stavah velik favorit, Nemci pa so razbobnali v svet, da je Schmeling v svoji najboljši formi. Borba se je končala s senzacijo, kakršne sploh ni pričakoval nihče,

Louis sam je pred borbo izjavil, da bo najbrže že v dveh krogih opravil z velikanskim Nemcem. In res se je na dani znak takoj pognal na Schmelinga in začel strahovito udarjati po njem. Sprva se je Nemec spretno umikal, nazadnje pa ga je črnec le pogodil in pritisnil ob vrvi. Zdaj je Louis izrabil ugodno priliko ter plasiral na Schmelinga tri strahovite zaporedne udarce na glavo, kar je Nemca položilo na kolena. Komaj se je zravnal, je že spet padla po njem toča silnih udarcev in Schmeling je padel na tla, kakor bi ga pokosil. Skušal se je še dvigniti, toda njegovi sekundanti so vrgli v sredo kroga brisačo ter s tem dali znak za predajo. Borba je trajala vsega pičli dve minuti in Louis je zmagal že v prvem krogu s knock-outom.

Ameriški črnec Joe Louis ali »črni bombarder«, kakor je znan po tamkajšnjem svetu, je ostal svetovni prvak, s svojo zmago proti Schmelingu je pa tudi zaslužil lepe denarje, saj mu je vrglo teh nekaj udarcev s pestjo okoli 600.000 dolarjev.

Zaradi te zmage je prišlo v mestnih delih črncev do pravih izbruhov veselja. Po newyorških ulicah so črnci tako bučno proslavljali zmago svojega rojaka, da so onemogočili vsak cestni promet. Prav tako je bilo tudi v Clevelandu. Policija, ki nikakor ni mogla vzpostaviti reda, je bila prisiljena porabiti solzne bombe. V več primerih je prišlo do spopada med policijo in manifestanti. Več ljudi je bilo ranjenih.

Takoj po končanem dvoboju so Schmelinga odpeljali v sanatorij, kjer ga je pregledal newyorški zdravnik-specialist. Pregled je trajal skoraj 2 uri. Naredili so tudi nekaj rentgenskih posnetkov, predvsem pa ugotovili poškodbo ledvic in pa hude poškodbe na dveh rebrih. Po nasvetu zdravnikov bo moral Schmeling ostati dalj časa v sanatoriju.

Ali bo prihodnja olimpiada v Tokiju?

Drugič v zgodovini modernih olimpiad se je zgodilo, da je organizacija olimpiade v nevarnosti zaradi vojnih zapletljajev. Prvič je bilo tako leta 1914., ko je bil že Berlin določen za prizorišče VI. olimpijskih iger, pa je bila zaradi svetovne vojne, ki je izbruhnila dve leti prej, ta proslava onemogočena. Stadion v Berlinu ni mogel služiti namenu, za katerega je bil zgrajen. Šele ponovni mandat Nemčiji, da je priredila pred dvema letoma XI. olimpiado, je dal Berlinu pobudo, da je porušil stari stadion, ki ni prinesel sreče, in zgradil novo sportno arenaa za olimpijske tekmovanja.

Sedanje razmere na Japonskem niso popolnoma takšne, pa vendar precej slične kakor leta 1914., ker vsi vemo,da vojna na Daljnem vzhodu divja z vso besnostjo. Mednarodni olimpijski odbor je na dveh važnih sestankih letošnjega leta po izjavah zastopnika japonskega olimpijskega odbora dokončno sklenil, da bo XII. olimpiada leta 1940 v Tokiu. Takrat naj bi se proslavila tudi 2600 letnica obstoja japonskega cesarstva.. Japonski olimpijski odbor noče preklicati mandata organizacije te svetovne sportne prireditve, ker upa, da bo spor s Kitajsko do takrat popolnoma likvidiran in bo miroljubni duh olimpijske misli že spet zavladal nad vsem Daljnim vzhodom. Tej želji japonskega olimpijskega odbora se priključuje seveda tudi ves ostali sportni svet. Pri vsem tem pa je le treba proučiti vse možnosti, ki bi mogle nastati zaradi posledic sedanjega stanja, ki je popolnoma nasprotno z vsako olimpijsko mislijo. V starih časih bi bili Grki takoj odvrgli orožje in prenehali z borbami, da bi bili lahko v miru proslavili olimpijske svečanosti, česar seveda danes ni mogoče pričakovati.

Pri proučevanju vprašanja, kdo bo organiziral tokijsko olimpiado, je treba upoštevati dejstvo, da mednarodni olimpijski odbor nikomur ne odvzame mandata za to organizacijo, če ga sam ne vrne. Japonci tega ne žele, čeprav bodo imeli, če pred začetkom te olimpiade ne bo sklenjen mir, zelo neugodne posledice.

Prvo vprašanje — vsaj teoretično — je vprašanje sodelovanja Kitajske, če vojna ne bo končana. Ali je mogoče, da bodo Kitajci kot sportniki nastopili v Tokiju kakor zastopniki vseh ostalih držav? Še bolj važno pa je vprašanje, ali se zaradi vojnega stanja ne bodo številne države sploh odrekle, da bi poslale svoje zastopnike v kraje, kjer je vojna. Zato se mora sklepati, da bi olimpijske igre v času vojne brez dvoma doživele velik neuspeh, ker bi bile samo okrnjene in bi tako samo škodovale Japonski in njenemu ugledu. Možnost pa je še, da bi se Japonska zdaj ali pozneje umaknila in vrnila mandat v času, ko bi nobena druga država zaradi prekratke dobe ne mogla več prevzeti organizacije. V tem primeru bi imel japonski olimpijski odbor vso odgovornost za to, da bi tisoči mladih ljudi, ki so se leta in leta pripravljali, ne imeli možnosti nastopa na olimpiadi.

V vsakem primeru bi bila velika škoda za razširjenje olimpijske misli, če bi bila Japonski in vsej Aziji za mnogo let odvzeta vsaka možnost, da bi imela koristi od moralnih vrednosti, ki jih prinaša veličanstvena prireditev in proslava vsakokratne olimpiade.

Kolesarska dirka Zarje

Preteklo nedeljo je kolesarsko društvo Zarja priredilo na progi Vevče-Vransko in obratno (100 km) medklubsko kolesarsko dirko, na kateri je startalo 9 seniorskih vozačev. Dirke se je udeležil tudi letošnji juniorski državni prvak in član Edinstva Franc Podmiljščak.

Dirkači so odšli na progo ob 13.45. Pred trojanskim klancem je imel Premk defekt na gumiju in je precej zaostal za prvo skupino. Zaradi poškodbe na nogi je moral odstopiti tudi Golob (Edinstvo). Tik pred klancem je imel smolo tudi Štibernik, ki mu je prav tako počila guma. Ostali so nato z brzino do 70 km zdrveli proti Trojanam in do obrata na Vranskem. Od tod nazaj je skupino vodil Žerjal, ki pa je kmalu dobil defekt, pri čemer ga je dohitel Premk, s katerim sta skupno hitela za prvo skupino. Ujela sta jo pri Domžalah in odtod so vsi skupaj vozili do cilja, kjer je bil vrstni red naslednji:

1. **Žerjal Oskar (Edinstvo)**, 2. Premk Pavel, 3. Peternel Ivan, 4. Gregorič Jože (vsi trije Hermes), 5. Podmiljščak Franc (Edinstvo).

Najboljše plasirani so dosegli v tej dirki povprečno hitrost 32.5 km na uro.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Juniorski dvoboj z juniorji Concordije bo v nedeljo dne 26. t. m. Vsi, ki so določeni, odpotujejo v nedeljo ob 5.30 z glavnega kolodvora. Zbirališče ob 5. pred kolodvorom. S seboj je treba prinesti po možnosti državne ali ferijalne izkaznice za polovično vožnjo. Ostali potujejo z nedeljsko karto. Karte bo kupil vodja pota skupno za vse. Nadalje mora vzeti vsak s seboj sprinterice. Ostalo opremo je treba dvigniti v petek na našem igrišču za Kolinsko tovarno od 18. do 19., zunanji atleti pa jo dobe v vlaku.

Moto-sekcija »Hermes«. Obvezen članski sestanek bo v soboto ob pol 20. v restavraciji »Šestici«. Prosim vse tovariše, brez izjeme, da se sestanka udeleže. Namen sestanka so razgovori o pripravah za motociklistično dirko dne 10. julija na našem dirkališču.

SK Slavija. Drevi ob 20. članski sestanek na običajnem mestu. Točno in zanesljivo zaradi bližnjega gostovanja. Tajnik.

Celjski nogomet. V nedeljo 26. t. m. ob 10. bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« v Celju zanimiva prijateljska nogometna tekma med SK Rapidom in celjskimi Atletiki.

†

Odšla je v večnost, Bogu vdana, previdena s tolažili sv. vere naša ljuba in nepozabljena mamica, žena, hčerka, sestra, snaha, svakinja

Dragica Demšar

roj. Drnjević

SOPROGA BANOVINSKEGA ZDRAVNIKA

Blagopokojno smo k večnemu počitku spremili v Beogradu, dne 22. junija 1938.

ŽIRI—BEOGRAD, dne 23. junija 1938.

Žalujoči soprog dr. ERNEST DEMŠAR, banov. zdravnik z hčerkico TANJO in rodbine DEMŠAR, DRNJEVIĆ, KOVAČ.

44

NAPOLEONOVA TAJNA LJUBEZEN

Zgodovinski roman

Slaven je! Kaj mu je treba zbujati videz, da išče ničemurnega zadoščenja v zvezi z najbolj nazadnjaškim dvorom vse Evrope, z dvorom, ki je ves čas prezirljivo gledal na Napoleona, dokler se ni prepričal, da so Bonaparti star plemiški rod!«

Pri teh besedah se je zasmejal. Napoleon se je nekoliko vzravnal in preprosto odvrnil: »To je smešno. Moje plemstvo sta ustanovili zmagi pri Montenottu in Arcolu. Avstrija bi morala to najbolje vedeti.«

Murat je nadaljeval: »Ako se zbliža s staro vladarsko hišo, ki jo Francozi zaničujejo, se bo cesar zmanjšal in ponižal. Pravi prijatelji velikega Napoleona mu ne morejo svetovati, da bi vzel hčer cesarja Franca za ženo. Ruska princesa bi bila mnogo boljša. Na tej strani ne more biti ne mučnih spominov ne stare zamere. Ako se hočemo povrh tega opreti na kako tujo silo, se moramo odločiti za Rusijo, ki je močna, med tem ko je Avstrija vendarle samo zmes pokrajin, ki se komaj drže druga druge.«

Govornik je obdeloval mizo s pestmi ter obračal mopsasti obraz z žarečimi, izbuljenimi očmi zdaj na desno, zdaj na levo. Pod svojo bahaško vnanjostjo je bil velik prevejanec in se je upiral avstrijski ženitvi samo iz skrbi za svoje koristi v Napolju. Mar ni sedel na prestolu nadvojvodinjinega deda? Takšna zveza je pomenila zanj nevarnost. Toda navzven se je delal zgolj sina revolucije in branilca slavnih izročil francoske armade.

Njegov ognjeviti govor je bil dobro preračunan in se Napoleonu ni zdel napačen.

»Nikar tako lahkomiselno ne govorite o Avstriji«, je odvrnil svaku; »več življenjske moči ima v sebi, nego ljudje mislijo; avstrijski vojaki so dobri in generali izurjeni. Zadnja vojna to dokazuje.«

Da je Louis govoril za Saksonsko, Murat pa za Rusijo, se Napoleonu ni zdelo čudno. Fouchéju je bilo težko dognati razpoloženje rodbinskih članov, nikar že, da bi vplival nanje. Vsaka napaka v tej smeri bi bila nevarna. Gotovo je moral omejiti svoje delo na dostojanstvenike. Sicer pa nikakor ni bilo treba enodušnosti nazorov. Zadostovala je večina. Kakor hitro se pokaže ta, se ji bodo gotovo vsi radi pridružili.

Napoleon je dal besedo Evgenu.

Vsi so brez radovednosti, a s simpatijo čakali njegovega mnenja. Vse ga je imelo rado. Nikomur ni napotoval, saj ni bil ne velik vojskovodja ne širok duh, ampak samo skromen, odkrit človek in pošten upravnik. Njegova vestnost in natančnost sta ga delali Napoleonovega najboljšega učenca. Vedeli so, da si tako on kakor njegova mati Jožefina in njegova sestra Hortenza žele nadvojvodinjo za naslednico. To je tudi brez ovinkov povedal in podprl svoj predlog z varnostjo, ki bi jo zveza obeh monarhij prinesla državi, zdaj, ko si po tolikih zmagah iskreno želi miru.

Ko je končal, mu je Napoleon prisrčno pomahal z roko.

»Nu — Cambacérès.«

Višji kancelar je izpregovoril. Njegov govor je imel zastarelo obliko, ki je ustrezala njegovemu okusu in njegovi ničemurnosti; bil je pač človek stare omike. Vendar je bil za njegovimi besedami vzlic slovesni nabuhlosti globlji smisel. Cambacérès je bil tisti, ki je v Bonapartovem mogočnem upravnem stroju predstavljal stalnost in ravnotežje. — Tudi on se je izrekel proti avstrijski ženitvi.

»Ta mlada nadvojvodinja, ki je njena vzgoja gotovo vzorna in ki bi mogle biti njene ljubeznive čednosti vsem evropskim princesam vzor, bi bila za Francijo jako zaželena cesarica, če bi ne bila iz avstrijske vladarske hiše, ki je že izza Karla V. sovražna našim koristim, in če po drugi strani takšna izbera ne bi pomenila nekakšnega preklica tega, kar se je godilo v Franciji pred sedemnajstimi leti, ter nekakšne potuhnjene vrnitve k stari monarhiji. Zadnji kralj in zadnja kraljica sta ji bila krstna botra. Njeno ime bi se zdelo Francozom kakor očitek minulosti, in najboljše opore sedanjega reda bi videle v njem grožnjo. Francija bi bila presenečena in ne bi mogla razumeti tako nepričakovane odločitve; če je pa ne bi razumela, ji tudi ne bi bilo daleč od mržnje...«

»To ni povsem tisto, kar sem pričakoval«, je mislil Napoleon. »Stari prekanjenec noče z besedo na dan. Videti je pa, da pripravlja tla...«

»Talleyrand ima besedo«, je rekel glasno.

Napudrani obraz kneza Beneventskega se je smehljal. Z izbrano elegantnostjo se je nalahno priklonil Napoleonu in rekel z globokim, a razločnim glasom:

»Sire, moje mnenje poznate že davno. Ne verjamem ,da bi bila ruska velika kneginja prava. Zahtevam politike kakor tudi cesarjevemu osebnemu okusu bo po moji sodbi najbolje ustrezala zveza z nadvojvodinjo Marijo Luizo. Avstrija je bila dolgo časa nasprotnica Francije. Mi pa ne živimo več v časih Henrika II. ali Ludvika XIV. Gotovo mi ni treba opozoriti na to, da je minulo stoletje večkrat našlo dunajski in versaillski kabinet v najpopolnejšem soglasju. Po naših zadnjih zmagah se Avstrije ni več bati. Kot opora proti Prusiji nam pa utegne veliko koristiti. Govorjenja o nazadnjaškem duhu Habsburžanov je kar preveč. — Princesa je vajena pokorščine in v vsakem oziru popolna. Zaradi svoje mladosti se bo zlahka prilagodila francoskim navadam. Vem, da so njeni vzvišeni roditelji kakor tudi ona sama naklonjeni misli na to množitev. Ali more kdo trditi, da nam je pričakovati v Petrogradu iste ustrežljivosti? Vojvoda Cadorski kot vnanji minister bo to bolje vedel od mene, a jaz ne verjamem. Kar se tiče saksonske vladarske hiše, se mi zdi vkljub svojemu pokolenju in izkazanim uslugam preneznatna za sorodstveno zvezo s cesarjem vseh Francozov. To bi bilo pač le izhod za silo...«

Med tem govorom je jel Napoleon nemirno drsati po svojem stolu. Kaj? Tako je govoril Talleyrand, ki je hotel vendar spet postati minister? Ali se Fouché ni bil domenil z njim, ali je na svojo pest nasprotoval geslu, ki ga je bil razglasil policijski minister? To je bilo nerazumljivo.

Drž. rudnik Velenje

je z ureditvijo sušilnice za premog znatno izboljšal kvaliteto in NUDI

dobro gorivo za domačo rabo

po nizkih cenah:

metrski stot lignita po Din 12.—
kosovca po Din 10.—
orehovca po Din 9.—

plus 1%ni prispevek za Osrednji in rez. sklad Bratovske skladnice.

Odvzem v vagonskih pošiljkah ali na drobno z vozovi.

KUPUJTE DOMAČE BLAGO!

Mali oglasi

Letovišča

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Grado, Italija

Pension Aurora Vas vabi. Lastnik hotela iz Prage. — Prospekte daje Putnik in vse banke. 14528-38

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. najmanjši znesek 12 Din.

Prvovrsten šofer in strežaj

za gospoda dobi takoj mesto. Nemščina in nekaj angleščine pogoj.: samo najboljše reference. Mesto stalno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15152-1

Restavracijsko kuharico

perfektno, servirko in sobarico, ki je obenem servirka, potrebujem za takojšen nastop. Hotel »Solnce«, Rogaška Slatina. 15194-1

Drugo hotelsko kuharico

iščem za takoj. — Hotel »Novi svet«, Maribor, Jurčičeva ul. 15092-1

Pekovski pomočnik

kateri bi raznašal kruh strankam, mlajši, dobi takoj mesto. Vrečer Valentin pekarna, Podkoren, Kranjska gora. 15112-1

Dva čevljarska pomočnika

sprejmem takoj. Maks Henigman, čevljarstvo, Toplice pri Straži. 15179-1

Knjigovodja (kinja)

z znanjem srbohrvatskega in nemškega jezika dobi mesto za samostojno vodstvo pisarne. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samostojna«. 15120-21

Mlada natakarica

prikupljiva, čedne zunanjosti, dobi takoj službo. — Predstaviti se v soboto 25. t. m. od 11. do 12. ure dopoldne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15151-1

Gostilniška kuharica

in pomožna razumna natakarica, dobita mesto. — Predstaviti se takoj: Gostilna Klemenčič,, Krekov trg štev. 11. 15165-1

Dobro kuharico in služkinjo

za pomoč v gospodinjstvu, sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15162-1

Službe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pozor

Opravljam čiščenje in mazanje in splošno popravila avtomobilov za mesečno 200 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Popravila« 15164-2

Prodam

Beseda 1 Din. davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šupo

dobro ohranjeno, 30 metrov dolgo in 8 široko, prodam. Rajko Turk, Ljubljana. 15160-6

Gostilničarji in trgovci!

Prodam več velikanskih stelaž, pultov, 2 trgovski omari, železno Wertheim blagajno za pisarno, ogledala, 100 praznih kartonov itd. Vprašati v trgovini P. Magdič, Aleksandrova c. 12 14947-6

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

BMW

mali, 4 sedežni, v zelo dobrem stanju, Opel Olimpia, limuzina, model 1937, Adler Junior, limuzina, model 1937 ter več drugih rabljenih vozov — ugodno proda DKW zastopstvo, J. LOVŠE, Tyrševa c. 35. 15182-10

Kupim motor

malo rabljen, najraje znamke Lotz tipe Sachs 98 cm kub. Ponudbe na vse podružnice Jutra pod »Takoj plač.am«. 15053-10

Dvosedežni avto

mali francoski, skoro nov poceni naprodaj. Poizve se v trgovini Ljubljana, Karlovška c. 4. 14953-10

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Smrekove plohe in deske

suhe, ugodno prodam. Kočar Ludvik, Rova, Radomlje. 15145-15

Hlodov

smrekovih in jelovih, kupimo vsako količino, franco vagon. — Parna žaga Rog, d. z o. z. Podstenica, pošta Toplice pri Novem mestu. 254-15

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

oddam v najem. Poizve se v vseh poslovalnicah Jutra. 15155-17

Stoječo travo

vzamem v najem, oziroma kupim. TONE HUČ, Vegova ul. 10. 15150-17

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

dobro ohranjen, ceno naprodaj. Kolodvorska 35, I. desno. 15154-29

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V Kočevju

Podgorska ul. 279 prodam lepo, skoro novo zidano hišo, obstoječo iz 2 velikih sob, 1 majhne, kuhinje, shrambe in lepega vrta okoli hiše. Bog. Juvanc, Kibnica, Dolenjsko. 15172-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vilo

oddam v najem skupno ali separatno. 2 komfortni stanovanji. Vprašati: Prešernova 24. 14166-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čisto sobo

bližina gl. kolodvora, ena ali dve postelji, takoj oddam. Kolodvorska 35, I. nadstropje. 15153-23

Opremljeno sobo

v mestu, takoj oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15159-23

Sobo

s posebnim vhodom pri univerzi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15191-23

Dopisi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Znanja

s simpatično damo, želi trgovec, ki je večkrat v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prijetno«. 15181-24

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe:

Adrija, Agilna, Angleški, Agilen zastopnik, Bernardinec, Buffet, Beli jorgovan, Brineta, Dober plačnik, Denar, Dobro ohranjen, Delavnica, Dobro vpeljan, Gorenjsko, Hipokredit, Hrana v hiši 500, Izvežbani, Inteligent, Izurjena moč, Kleparstvo, Mlado pridno dekle, 1. maj 1938, Mala kolekcija, Medo, Nastop takoj, Osamljen, Promet 20.000, Plačljivo takoj, Pekarna, Plačam do 300, Pletiljstvo, Pripravna, Postranski zaslužek, Panj, Prijetna soba, Praga 1938 — Velja, Praktikantinja, Rada delam, Repetitio, Redno putujem, Rentabilna hiša, Samci, Severni del mesta, Skromna in zanesljiva, S 1882, Sprejem takoj, Stalna služba, Srečen zakon, Slovenka 23, Stalnost, Tkalnica, Takoj gotovina, Takoj in ugodno, Vzajemnost,, Vestna novinka, Vojaščine prost, Za jesen, Zmožna, Zagreb, Že vpeljan, Železovarilec, 5000

Izurjenega uradnika

z znanjem nemškega jezika in knjigovodstva, lepim rokopisom in potrebnimi kvalifkacijami za vsako pisarniško delo išče industrijsko podjetje v Beogradu. Ponudbe, lastnoročno pisane, z navedbo dosedanje prakse, prepisom spričeval, fotografijo in plačilnimi zahtevami nasloviti na Propagando a. d. prej Jug. Rudolf Mosse a. d. pod šifro »956«, Beograd pošt. pret. 409.

Kliševje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikrnica

HIŠA za dinarjev 860.000.—

Nujno se proda posebno lepa in bogato zgrajena palača z najmodernejšimi manjšimi stanovanji z zelo luksuznim komfortom. Vsi posamezni prostori v ploščicah, kopalnice z vzidanimi kadmi, umivalniki in ostalimi higijenskimi objekti, terase, balkoni, prvovrstni parket in ostali leseni deli, vhodna vrata iz hrastovine, velika okna z eslinger roletami. Fasada iz kamna in brušene opeke, vhod in stopnišče od kleti do podstrešja v večbarvnem marmorju, kombiniranem z oniksom. Streha iz antikorodala. Hiša predstavlja veliko bogastvo in poseben okras prestolnice. Letna renta din 110.000.- V gotovini potrebnih din 580.000.-, ostalo dolgoročna hipoteka. Hiša je nova, 20 let davka prosta, nahaja se v centru Beograda pri novi univerzi. Posebno ugodna prilika za naložitev denarja. Prodaja

BOVAN
Beograd, Knez Mihajlova 5, telefon 27978
palača »Ta-Ta«.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Ob vsaki priliki — se spomnite

da so „Jutrovi" „Mali oglasi" v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo

MAGNEZIJA SAN PELEGRINO

Peneča se MAGNEZIJA S. PELEGRINO je priporočljiv preparat za otroke, ker preprečí bljuvanje, ki ga povzroči preobtežen želodec ali vretje želodca. — Zadostuje vsebina kavne žličke, da se dete iztrebi.

Zahtevajte znamko S. PELEGRINO preko katere je podpis tvrdke Prodel.

Prodaja se v lekarnah v škatlicah vsebujočih eno dozo, z ali brez vonja po janežu.

Prodajna cena din 6.—

R. S. br. 27283-23/X 1935 I.

ZAHVALA

Vsem, ki so naši nad vse ljubljeni in nenadomestljivi mami, tašči in babici, gospe

JULIJI MRAMOR vdov. Kobè roj. Kutil

izkazali svojo ljubezen v njeni bolezni, ji poklonili cvetja ter jo spremili na njeni poslednji poti, izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo.

NOVO MESTO — LJUBLJANA, dne 23. junija 1938.

Žalujoče rodbine KOBÈ — MRAMOR

Zapustil nas je za vedno po dolgem trpljenju, previden s tolažili za umirajoče naš zvesti tovariš, sodelavec, gospod

BUNC DUŠAN

UPRAVNI URADNIK JAVNE BOLNICE V SLOVENJGRADCU.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 25. junija 1938. ob 16. uri na okoliško pokopališče v Celju.

Blagega tovariša ohranimo v trajnem spominu.

Slovenjgradec, dne 23. junija 1938.

ZDRAVNIKI IN URADNIKI JAVNE BOLNICE V SLOVENJGRADCU.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

čitajte in širite »JUTRO«

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge à 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvignjene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

ZAKLETI GRAD

Miki obupan bega po gradu, bednega Horacija pa sta profesorja Alfa in Beta zgrabila in zvezala.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.